Turistička zajednica
BRODSKO- POSAVSKE ŽUPANIJE

institutzaturizam
institutefortourism

Plan upravljanja destinacijom Brodsko-posavska županija

Projekt:	Plan upravljanja destinacijom Brodsko-posavska županija
Naručitelj:	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Izvršitelj:	Institut za turizam, Zagreb
Voditelj projekta:	dr. sc. Snježana Boranić Živoder
Autori:	dr. sc. Ivo Beroš dr. sc. Snježana Boranić Živoder dr. sc. Zoran Klarić dr. sc. Izidora Marković Vukadin dr. sc. Ivo Kunst dr. sc. Lidija Nujić dr. sc. Luka Valožić dr. sc. Ivan Kožić dr. sc. Mira Zovko
Mjesto i datum:	Zagreb, svibanj 2025.

Sadržaj

1. POLAZIŠTE 4
2. PROFIL DESTINACIJE 5
3. ANALIZA STANJA 7
3.1. Turistička kretanja 7
3.2. Gospodarstvo 12
3.3. Resursna i atrakcijska osnova 13
3.4. Javna turistička infrastruktura i turističke usluge 23
3.5. Komunalna infrastruktura i promet 26
3.6. Prostorno-planska obilježja 27
3.7. Analiza stanja digitalizacije 28
3.8. Analiza stanja pristupačnosti osobama s invaliditetom 29
3.9. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala 31
3.10. Analiza komunikacijskih aktivnosti 37
3.11. Primjeri dobre prakse 43
3.12. Pregled tržišnih trendova 46
4. MARKETING DESTINACIJE 48
4.1. Turistički proizvodi 48
4.1. Ciljna tržišta i komunikacija s tržištem 59
5. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE 63
5.1. Obvezni pokazatelji održivosti 63
5.2. Specifični pokazatelji održivosti 73
6. SWOT analiza 77
7. STRATEŠKI OKVIR 79
7.1. Opća načela i ciljevi razvoja turizma 80
7.2. Strateški pravac i prioriteti 82
7.3. Specifični ciljevi povezani s prioritetima 83
7.4. Mjere i aktivnosti 83
8. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA 93
8.1. Smjernice i preporuke po skupinama dionika 93
8.2. Smjernice i preporuke za učinkovitu provedbu Plana 94
9. PROJEKTI 96
9.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti 96
9.2. Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije 114
10. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI 120
Prilog 1. Istraživanje zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom 121
Prilog 2. Zaštićena područja i popis kulturnih dobara u Brodsko-posavskoj županiji 125

1. POLAZIŠTE

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije i Institut za turizam sklopili su 15. listopada 2024. godine Ugovor za izradu Plana upravljanja destinacijom Brodsko-posavska županija za razdoblje 2025. - 2028. godine, sukladno odredbama Zakona o turizmu (NN 156/2023), Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/2024) te Smjernicama i uputama za izradu plana upravljanja Ministarstva turizma i sporta.

Plan upravljanja destinacijom izrađuje se kao temeljni strateško-operativni dokument koji definira ciljeve, prioritete i konkretne mjere usmjerene k uspostavi održivoga, odgovornog i integriranog razvoja turizma. Dokument uzima u obzir potrebe svih dionika u turizmu te teži uravnoteženju njihovih interesa. Polazište izrade ovog plana temelji se na potrebi za očuvanjem kvalitete života lokalnog stanovništva uz razvoj turističke ponude i jačanju prepoznatljivosti destinacije na tržištu kroz održive i autentične sadržaje.

Plan će poslužiti kao alat za koordinaciju aktivnosti različitih aktera u turizmu, praćenje rezultata te prilagodbu mjera u skladu s promjenama u okruženju. Njegova svrha nije samo definirati pravila i smjernice, već i potaknuti dijalog, suradnju i ostvarenje zajedničke vizije razvoja Brodsko-posavske županije kao turističke destinacije.

Plan upravljanja destinacijom je planski dokument čija je funkcija osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti. To znači da se destinacija analizira na cjelovit način i da se planiraju aktivnosti u turizmu koje neće remetiti društvenu, okolišnu i gospodarsku ravnotežu destinacije.

Budući da izrada plana upravljanja destinacijom podrazumijeva usuglašenost dionika, metodologija izrade ovog dokumenta uključila je radionicu i nekoliko sastanaka i koordinacija s glavnim dionicima razvoja. Također je provedeno primarno istraživanje lokalnog stanovništva s ciljem dobivanja informacija o njihovim stavovima o turizmu i potencijalima razvoja turizma u destinaciji.

Ovaj plan daje pregled izračuna obveznih i nekoliko specifičnih pokazatelja održivosti koji predstavljaju polazište za sljedeće plansko razdoblje. Na temelju analiza i pokazatelja definirane su mjere i aktivnosti te su predloženi projekti koje treba realizirati u sljedeće četiri godine. Realizaciju plana pratit će godišnje izvještavanje te će se, u slučaju potrebe, plan revidirati, odnosno, nadopunjavati.

2. PROFIL DESTINACIJE

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	
Lokacija	Brodsko–posavska županija ima najdužu granicu s Bosnom i Hercegovinom na jugu, dok na istoku dijeli granicu s Vukovarsko-srijemskom županijom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom županijom, na sjeveru s Požeško-slavonskom županijom te na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom.[1] Prostor Županije obuhvaća 2034 km^2. Jedna je od najužih (7 km na najužem dijelu) i najdužih županija (117 km zračne linije).
Geografska obilježja destinacije	Brodsko-posavska županija smještena je između planine Psunj, Požeškog i Diljskog gorja te rijeke Save, pri čemu se na maloj površini Županije izmjenjuju gorsko-planinska, brdska i nizinska područja doline rijeke Save. Psunj, prekriven šumom, najviša je planina Slavonije (984 m/nv).
Broj stanovnika	U Brodsko-posavskoj županiji živi 130.782 stanovnika.
Klimatska obilježja	Područje Županije karakterizira umjereno kontinentalna klima s blagim zimama i toplim ljetima. Srednja godišnja temperatura iznosi 10,4 ˚C. Najtopliji mjesec u godini je srpanj kada je prosječna temperatura 20,4 ˚C, no sa sve više temperaturnih ekstrema u ljetnim mjesecima (višednevni maksimumi od 30+ ˚C). Mjesec s najnižom temperaturom je siječanj, čija je prosječna temperatura -2,4 ˚C.
Prometna povezanost	Županija ima povoljan prometni položaj i to u vidu dionice koridora X, tzv. posavskog koji prometno povezuje Europu i Aziju. U prostornom sklopu koridora X, nalazi se autocesta A3 koja je jedna od najprometnijih autocesta u RH te spaja zapadnu i jugoistočnu Europu i ima veliku važnost zbog kvalitetnijeg i lakšeg umrežavanja u prometni sustav Republike Hrvatske, kao i zbog važnosti povezivanja prometa unutar županija. Na području Županije nalaze se dva transverzalna prometna pravca: cestovni koridor na trasi državne ceste DC5 (Virovitica – Daruvar – Pakrac - Stara Gradiška) te složeni prometni koridor koji se nalazi unutar rute državne ceste DC7 (Beli Manastir – Osijek – Đakovo - Slavonski Šamac). Željeznička mreža u Brodsko-posavskoj županiji prostire se od istoka prema zapadu te od sjeveroistoka prema jugozapadu. Željeznička pruga koja prolazi kroz Županiju je M105 koja prometuje pravcem Novska – Vinkovci – Tovarnik - državna granica (Šid) te M303, odnosno Strizivojna / Vrpolje – Slavonski Šamac – državna granica (B. Šamac).[2] Riječni promet odvija se Savom u ukupnoj duljini od 174 km te se sastoji od dva vodna puta: vodni put IV. klase obuhvaća 46 km, dok vodni put III. klase čak 128 km.
Broj noćenja i dolazaka turista	Noćenja turista u 2024. godini: 85.048 Dolasci turista u 2024. godini: 60.454
Turistički kapaciteti	Ukupan broj kreveta u 2024. godini: 2.090

[1] Položaj. https://bpz.hr/op%C4%87i-podaci/polo%C5%BEaj (20.10.2022.).
[2] Željeznički promet. https://bpz.hr/images/dokumenti/plan_razvoja/PLAN_RAZVOJA_BP%C5%BD_2021.-2027_2.pdf (20.10.2022.).

Ugostiteljski sadržaji	Osam restorana s oznakom „Okusi graničarskog Posavlja“
Glavne turističke atrakcije	Rijeka Sava Značajni krajobraz Gajna Grad Slavonski Brod Brodska tvrđava Ruralno naselje Stara Kapela Franjevački samostan s crkvom Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu Franjevački samostan s crkvom sv. Petra u Cerniku Crkva Rođenja sv. Ivana Krstitelja u Vrpolju Interpretacijski centar Ivana Brlić-Mažuranić Spomen-galerija Ivan Meštrović u Vrpolju Muzej Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu Gastronomska tradicija Konjogojstvo Manifestacija 'Brodsko kolo' Festival 'U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić' Mega bikers susret u ŠRC Poloj Manifestacija Ižimača u Beravcima Savska biciklistička ruta
Glavni turistički proizvodi	Kulturni turizam: turizam baštine, manifestacije i događanja Enogastronomski turizam Rekreacija i boravak u prirodi: cikloturizam, seoski turizam / odmor u ruralnom prostoru, ekoturizam Posebni proizvodi: tranzitni turizam
Turistička infrastruktura	Odmorišta i vidikovci Interpretacijski centri Kupališta Biciklističke rute Pješačke staze Tematske staze Planinarske staze i šetnice Sportski objekti Kulturno-turistički centar Planinarski dom Adrenalinski park

3. ANALIZA STANJA

3.1. Turistička kretanja

Turistička potražnja

Brodsko-posavsku županiju u 2024. godini posjetilo je oko 50,5 tisuća turista koji su ostvarili oko 85 tisuća noćenja. U odnosu na prethodnu, 2023. godinu, ostvaren je rast od 4,3 % u noćenjima i 11,7 % u dolascima turista.

Slika 3.1.1. Noćenja i dolasci u Brodsko-posavskoj županiji, 2019. - 2024.

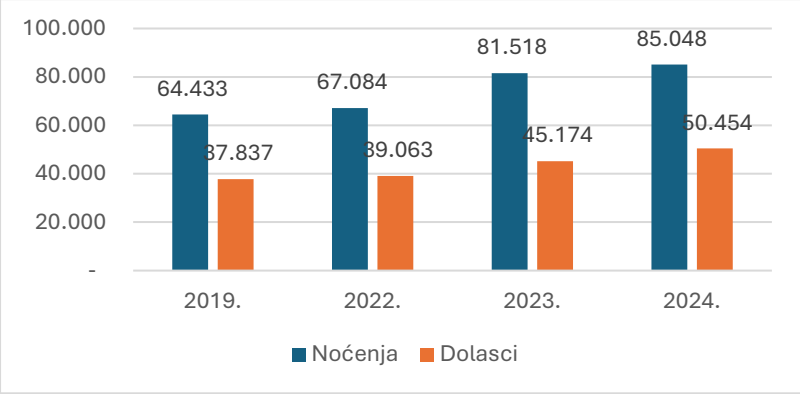

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Gledajući proteklo trogodišnje razdoblje, od 2022. do 2024. godine vidljiv je kontinuiran rast i u broju dolazaka i u broju noćenja. Također, važno je istaknuti da je u odnosu na 2019. godinu u Brodsko-posavskoj županiji prošle godine ostvaren za oko trećinu veći turistički promet.

Slika 3.1.2. Noćenja po turističkim zajednicama, 2019. - 2024.

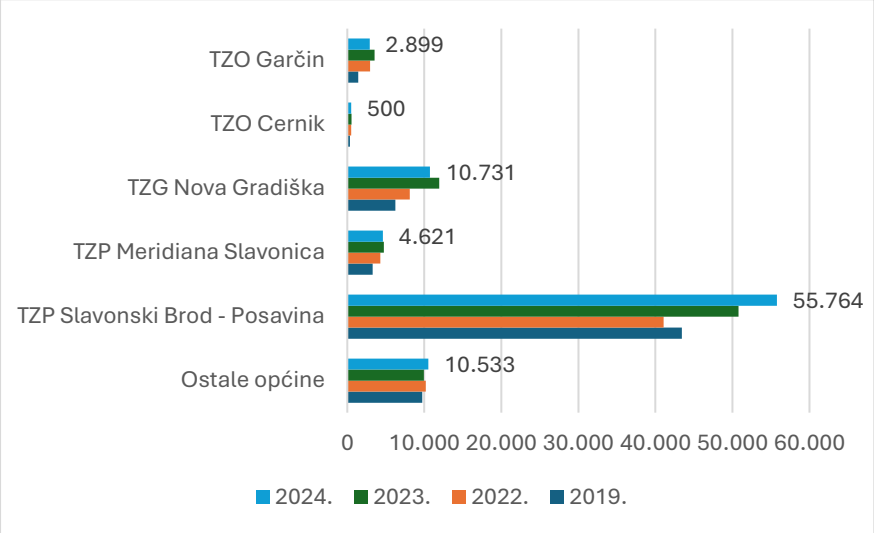

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam
Napomena: istaknuti su brojevi za 2024. godinu

Gledano po turističkim zajednicama u TZP Slavonski Brod – Posavina u 2024. godini ostvareno je 65,6 % noćenja i 64,3 % dolazaka u cijeloj Županiji. Slijedi TZG Nova Gradiška s udjelom od 12,6 % u ukupnim noćenjima Županije i s 12 % u ukupnim dolascima.

Slika 3.1.3. Struktura gostiju po noćenjima, 2024. godina

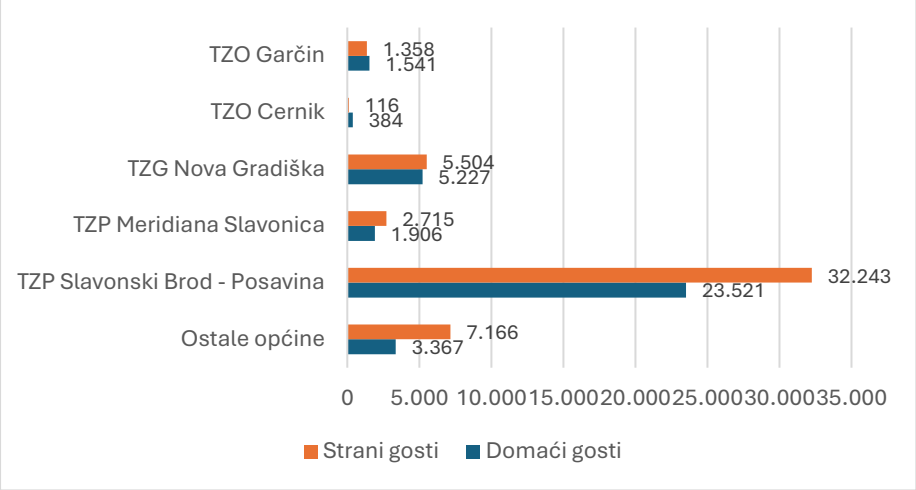

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Gledajući odnos noćenja domaćih i stranih gostiju u Brodsko-posavskoj županiji u 2024. godini, udio domaćih gostiju bio je 42,3 % dok je udio noćenja stranih gostiju bio 57,7 %. Promatrajući po turističkim zajednicama, domaći gosti prevladavaju na području TZ grada Nove Gradiške dok su na području ostalih turističkih zajednica, kao i ostalih općina, u većoj mjeri zastupljeni strani gosti.

Tablica 3.1.1. Duljina boravka po turističkim zajednicama, 2019. - 2024. godina

Klaster/godina	2019.	2022.	2023.	2024.
Ostale općine	1,6	1,6	1,6	1,6
TZP Slavonski Brod - Posavina	1,7	1,7	1,8	1,7
TZP Meridiana Slavonica	1,4	1,5	1,5	1,5
TZG Nova Gradiška	1,8	2,0	2,4	1,8
TZO Cernik	5,1	3,8	1,9	2,3
TZO Garčin	3,0	2,7	2,3	1,4
Brodsko-posavska županija	1,7	1,7	1,8	1,7

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Gosti u Brodsko-posavskoj županiji u prosjeku borave 1,7 dana (2024. godina) i to se nije značajnije mijenjalo posljednjih pet godina. Nešto se duže boravi na području TZ općine Cernik.

Slika 3.1.4. Noćenja po vrstama smještajnih kapaciteta, 2024. godina

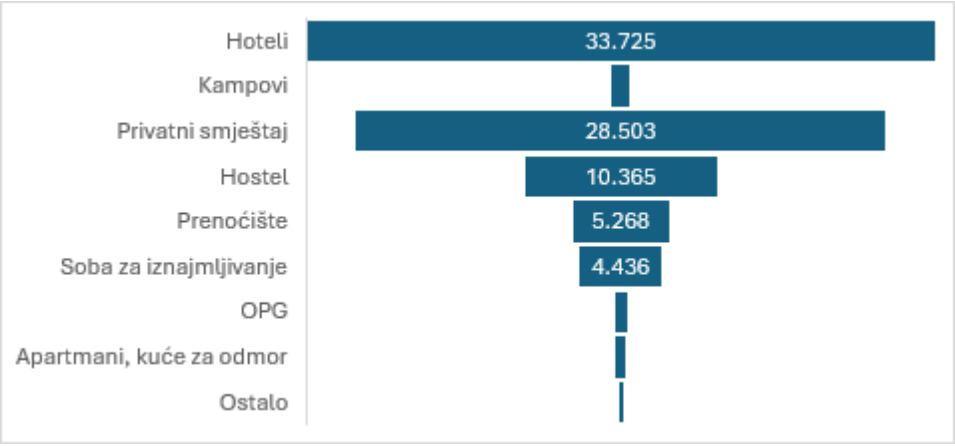

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Gledajući noćenja po vrstama smještaja, najviše se ostvaruje u hotelskom smještaju (39,7 %), potom u privatnom smještaju (33,5 %), dok su ostale vrste smještajnih kapaciteta manje zastupljene. Međutim, zanimljivo je spomenuti da se udio noćenja u hotelima u posljednjih pet godina u strukturi ukupnih noćenja smanjuje, dok istovremeno raste udio noćenja u privatnom smještaju.

Slika 3.1.5. Noćenja po vrstama smještajnih kapaciteta, 2019. – 2024.

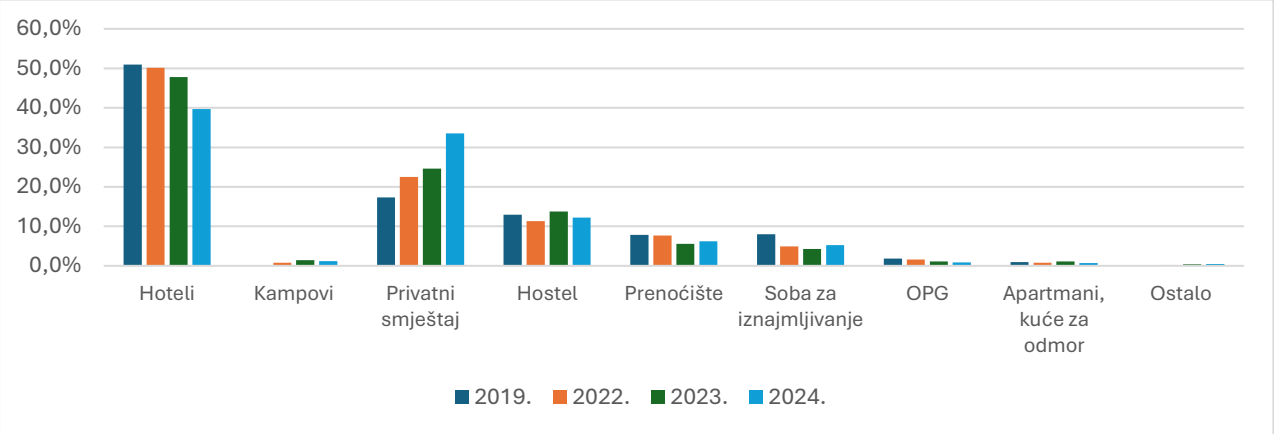

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Tablica 3.1.2. Noćenja po zemljama porijekla i vrstama smještaja, 2024. godina

R. br.	Država		Noćenja / Udio u noćenjima	Dolasci / Udio u dolascima	Duljina boravka	Vrste smještaja							
						Hoteli	Kampovi	Privatni smještaj	Hostel	Prenoćište	Soba za iznajmljivan	OPG	Apartmani, kuće za
1	Hrvatska		35.946	19.197	1,9	13.737	30	11.571	4.674	2.676	2.518	376	237
2	Njemačka		8.534	5.707	1,5	3.583	336	3.210	527	399	382	52	43
3	Bugarska		3.895	3.598	1,1	1.332	70	1.730	236	223	260	37	7
4	Bosna i Hercegovina		2.701	1.585	1,7	670	0	1.028	683	175	121	7	11
5	Srbija		2.511	1.606	1,6	1.118	4	783	446	77	60	3	4
6	Austrija		2.214	1.331	1,7	972	99	655	296	76	58	44	14
7	Italija		2.139	1.560	1,4	1.291	43	442	72	136	102	45	5
8	SAD		2.092	354	5,9	373	4	309	1.277	48	7	6	68
9	Slovenija		2.070	1.260	1,6	1.007	65	521	242	92	33	11	19
10	Švicarska		2.012	1.448	1,4	889	43	605	240	132	52	26	25
	Ukupno TOP 10		**64.114**	**37.646**	**1,7**	**24.972**	**694**	**20.854**	**8.693**	**4.034**	**3.593**	**607**	**433**

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Domaći gosti su u 2024. godini realizirali 42,3 % u broju noćenja i 38 % u broju dolazaka i time su, pojedinačno gledano, najviše zastupljeno tržište u turističkoj potražnji Brodsko-posavske županije. Uz to, zadržavaju se nešto duže u usporedbi sa stranim tržištima. Od stranih tržišta, Županiju je 2024. posjetilo najviše turista iz Njemačke, potom Bugarske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Austrije, Italije, SAD-a i Švicarske.

Turistička ponuda

U Brodsko-posavskoj županiji gostima je na raspolaganju u svim vrstama smještajnih kapaciteta ukupno **2090 kreveta** prema sustavu *eVisitor*. Promatrano zadnjih pet godina vidljiv je kontinuiran rast u broju kreveta, a 2024. godine se u odnosu na 2019. broj kreveta povećao za 42,9 %. U strukturi smještajnih objekata najveći dio se odnosi na objekte privatnog smještaja (142), potom hoteli (12) te sobe za iznajmljivanje (10).

Slika 3.1.6. Kretanje broja kreveta u smještajnim objektima u Brodsko-posavskoj županiji, 2019. – 2024.

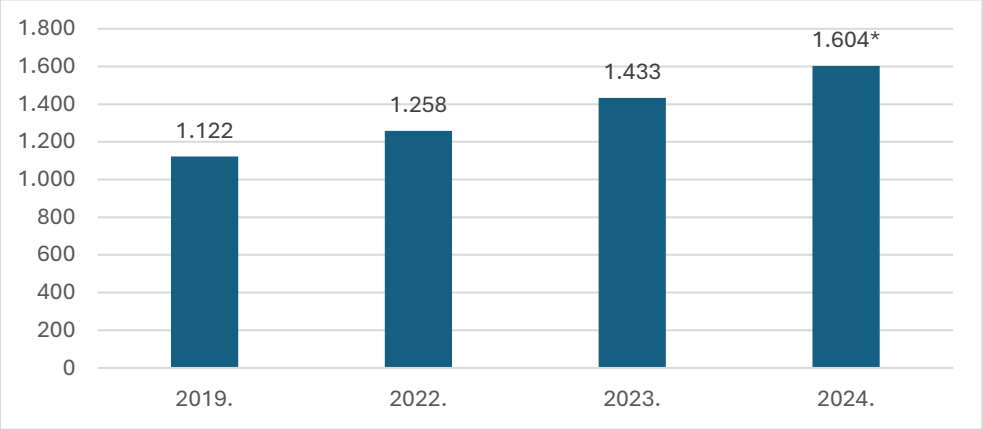

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Napomena: prema podacima iz sustava *eVisitor*, u županiji je 31. 12. 2024. godine evidentirano **2090** kreveta. No, obzirom da trenutno postoji mogućnost da se u sustavu *eVisitor* isti objekt uslijed promjena vlasništva vodi dvostruko ili da se objekt koji prestaje s radom i dalje još neko vrijeme vodi u sustavu, autori studije odlučili su se na pristup da računaju samo s krevetima u aktivnim objektima, pri čemu se aktivno objekt definira kao objekt u kojem je ostvareno barem jedno noćenje.

Najviše je povećan broj kreveta u privatnom smještaju gdje je u petogodišnjem razdoblju narastao za čak 272,5 %. Značajnije su se povećali kapaciteti u OPG-ovima (86,2 %), sobama za iznajmljivanje (34,1 %) i hostelima (26 %).

Slika 3.1.7. Kretanje broja kreveta po vrsti smještajnih kapaciteta, 2019. – 2024.

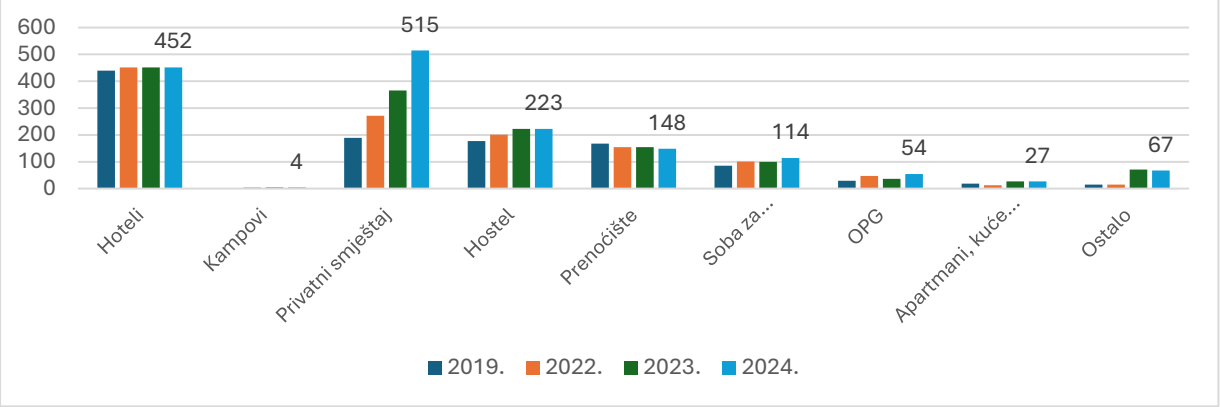

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Slika 3.1.8. Struktura smještajnih kapaciteta po turističkim zajednicama, 2024.

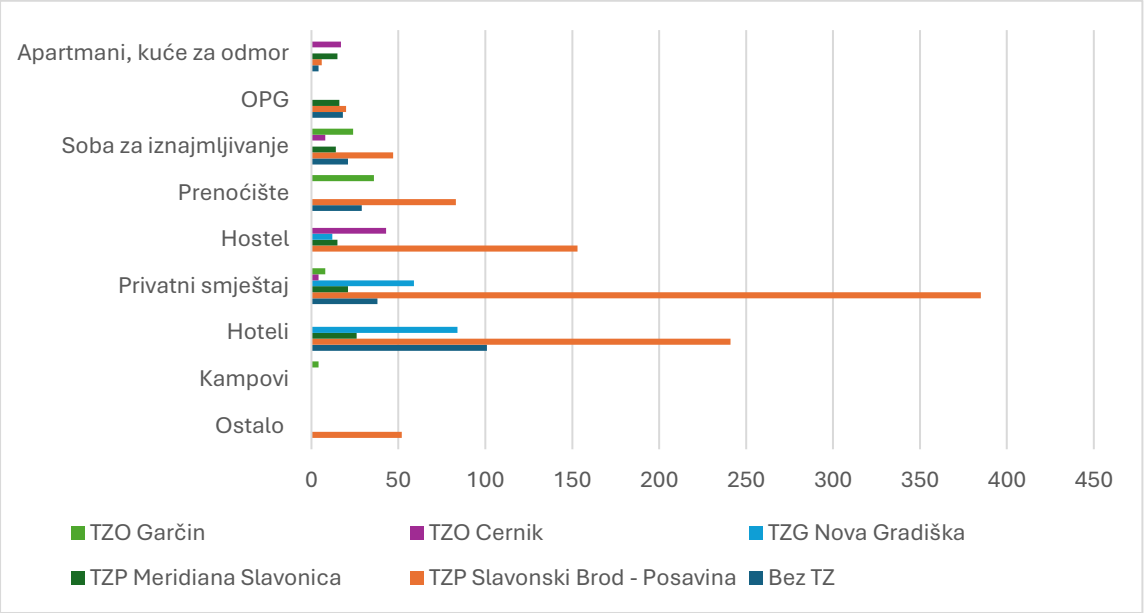

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Tablica 3.1.3. Iskorištenost smještajnih kapaciteta po vrstama, 2019. – 2024.

	Iskorištenost			
Vrsta smještaja	2019.	2022.	2023.	2024.
Hoteli	74,7	74,4	86,2	74,6
Kampovi		134,8	292,5	252,8
Privatni smještaj	59,0	55,6	55,0	55,3
Hostel	47,2	37,6	50,1	46,5
Prenoćište	29,9	33,4	29,1	35,6
Soba za iznajmljivanje	60,3	32,8	35,1	38,9
OPG	40,8	23,2	23,9	14,0
Apartmani, kuće za odmor	34,0	43,9	35,1	23,0
Ostalo	6,7	10,6	3,9	5,4
Ukupno	57,4	53,3	56,9	53,0

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

Iskorištenost smještajnih kapaciteta u danima, najveća je u kampovima gdje iznosi čak 252,8 dana (2024. godina). Potom slijede hoteli s 74,6 dana, privatni smještaj s 55,3 dana. U ostalim smještajnim kapacitetima iskorištenost je manja.

Slika 3.1.9. Sezonalnost u Brodsko-posavskoj županiji, 2019. – 2024.

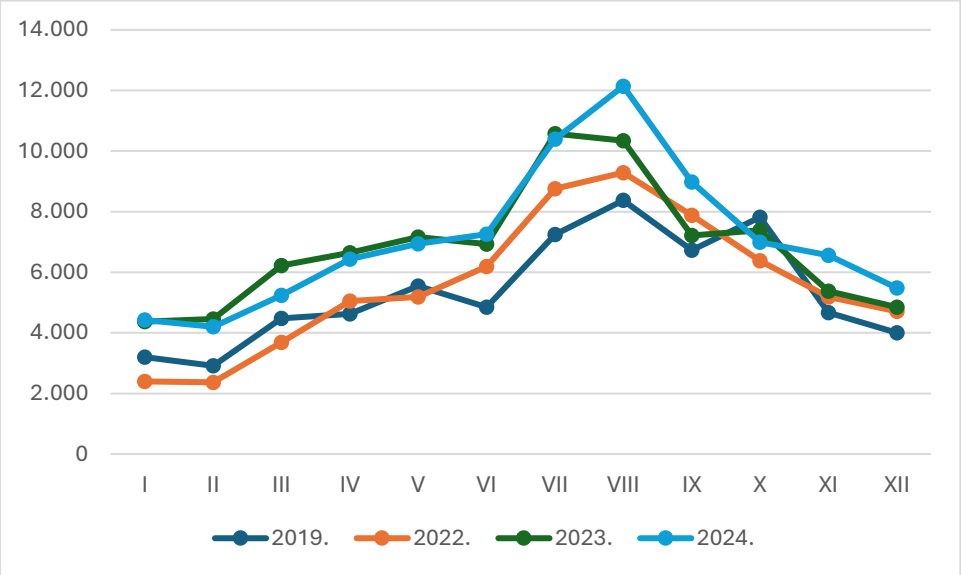

Izvor: *eVisitor*, obrada Instituta za turizam

U Brodsko-posavskoj se najveći broj noćenja ostvaruje u ljetnim mjesecima. Konkretno, od lipnja do rujna se u 2024. godini realiziralo 45,6 % od ukupnog broja noćenja u toj godini. Promatrano kroz petogodišnje razdoblje, u četiri ljetna mjeseca realizira se između 40 % i 50 % noćenja. U dva ljetna mjeseca (srpanj i kolovoz) bilježi se oko četvrtine noćenja na godišnjoj razini (26,5 % u 2024. godini).

3.2. Gospodarstvo

Sukladno izvještaju Financijske agencije (FINA) o poslovanju poduzetnika u 2023. godini, u Brodsko-posavskoj županiji je u 2023. godini poslovalo 2520 trgovačkih društava i obrtnika u sustavu poreza na dobit koji su zajedno ostvarili ukupnu dobit od 144,6 milijuna eura, što je povećanje za približno 21 % u slučaju njihovog broja i čak 330 % u slučaju ostvarene dobiti u odnosu na 2019. godinu, tj. razdoblje prije pandemije bolesti COVID-19.

Ukupno ostvareni prihodi poduzetnika Brodsko-posavske županije u 2023. godini iznosili su 2,3 milijarde eura, što čini 1,4 % ukupno ostvarenih prihoda svih poduzetnika Republike Hrvatske te ujedno županiju svrstava na 13. mjesto po ukupno ostvarenim prihodima poduzetnika među svim hrvatskim županijama uključujući i Grad Zagreb.

Od najznačajnijih poduzetnika valja spomenuti tvrtku ĐURO ĐAKOVIĆ MONTAŽA iz Slavonskog Broda koja se bavi montažom energetskih, petrokemijskih i industrijskih postrojenja te čeličnih konstrukcija, zatim tvrtku ANDRITZ TEP iz Slavonskog Broda koja se bavi procesnim tehnologijama, opremom i postrojenjima za više industrijskih područja, tvrtku ĐURO ĐAKOVIĆ SPECIJALNA VOZILA iz Slavonskog Broda koja se bavi proizvodnjom oklopnih borbenih vozila,

strojeva za humanitarno razminiranje te vagona za posebne namjene. Svakako valja posebno spomenuti tvrtku EMPWR iz Nove Gradiške koja se bavi proizvodnjom visokoproteinskih pločica koje gotovo u potpunosti izvoze na inozemna tržišta. Na temelju prikazanih činjenica, može se zaključiti da u strukturi gospodarstva Brodsko-posavske županije značajno dominira prerađivačka industrija. Sukladno podacima Državnog zavoda za statistiku o ukupno ostvarenoj bruto dodanoj vrijednosti[3] svih poslovnih subjekata na području Brodsko-posavske županije dominantnu prerađivačku industriju slijede trgovina i turizam, zatim poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo te djelatnost poslovanja nekretninama. Struktura ukupno ostvarene bruto dodane vrijednosti Brodsko-posavske županije prikazana je na Slici 2.2.1.

Slika 3.2.1. Struktura bruto dodane vrijednosti Brodsko-posavske županije

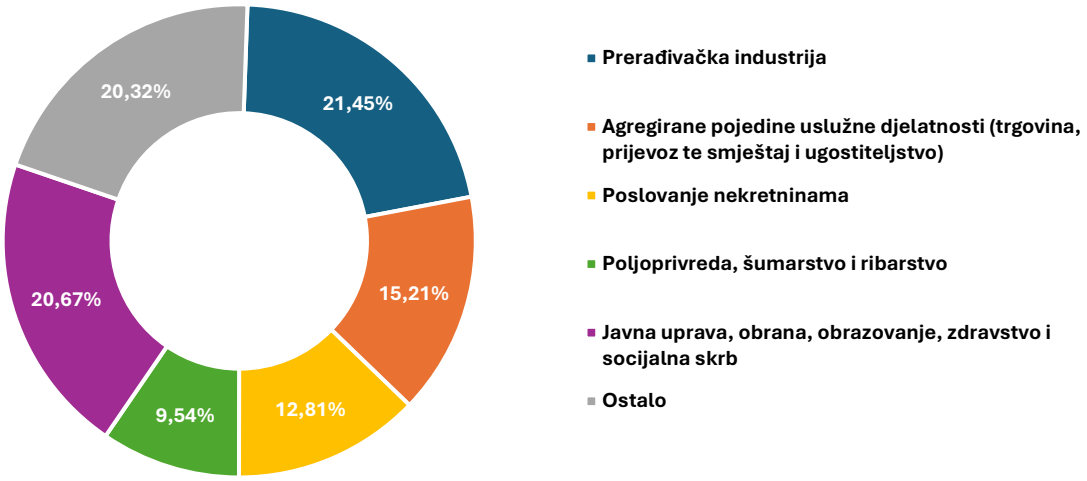

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada Institut za turizam

3.3. Resursna i atrakcijska osnova

Turistička resursno-atrakcijska osnova temelj je za formiranje turističkih proizvoda i motiviranje posjete mjesta. Brodsko-posavska županija raspolaže bogatom resursno-atrakcijskom osnovom, kako prirodnom baštinom, tako i spomenicima kulture i drugim antropogenim sadržajima. Za sada postoji tek nekoliko atrakcija međunarodnog i nacionalnog značaja dobro opremljenih za prihvat posjetitelja, a još je više onih koje su tek djelomično uređene, kao i resursa koji, usprkos svom potencijalu, nisu u punoj turističkoj funkciji. U nastavku se daje sažeti prikaz turističke resursno-atrakcije osnove Županije.

[3] Bruto dodana vrijednost je pokazatelj novonastale vrijednosti poslovanja, a predstavlja ukupnu proizvodnju umanjenu za međufaznu potrošnju.

Prirodna baština			
Domena	**Resursi / Atrakcije**	**Privlačni potencijal**	**Turistička valorizacija**
Krajolik	– Postoje dvije osnovne cjeline - ravničarski dio uz rijeku Savu na jugu i brdsko-brežuljkasti prostori triju gora: Psunja, Požeške gore i Dilja na sjeveru – Unutar ravničarskog dijela na nadmorskim visinama od 100 do 200 metara izdvaja se prostor podalje od Save, kojeg uglavnom prekrivaju poljoprivredne površine i poplavna polja uz Savu koja prekrivaju hrastove šume i pašnjaci – Podnožja gora, bliža savskoj ravnici, prekrivaju vinogradi, voćnjaci, livade i šumarci, a više dijelove guste šume, pretežito bukove – Naselja se uglavnom prostiru u podnožju gora na prijelazu iz brdovitog prostora u ravnice, uključujući i dva najveća naselja i jedina dva grada, Slavonski Brod i Novu Gradišku, ali ih ima i neposredno uz rijeku Savu	– Srednji	– Niska valorizacija brežuljkastih prostora za ruralni / vinski turizam – Niska valorizacija ravničarskih prostora za cikloturizam i brdskih prostora za pješačenje i planinarenje
Klima	– Umjereno kontinentalna klima s blagim zimama i toplim ljetima – Srednja godišnja temperatura iznosi 10,4 ˚C, najtopliji mjesec srpanj u prosjeku ima 20,4 ˚C, a najhladniji siječanj -2,4 ˚C, ali su sve češći temperaturni ekstremi u ljetnim mjesecima s maksimumima iznad 30+ ˚C – Prosječna godišnja količina padalina kreće se od oko 820 mm na zapadu do 770 mm na istoku Županije – Izdvajaju se dva maksimuma u količini padalina, prvi s krajem proljeća i drugi u jesenskom razdoblju, uz trend smanjenja ukupne količine padalina – Broj vedrih dana godišnje kreće se oko 60, a dana sa snježnim pokrivačem oko 30, uz trend smanjenja iz godine u godinu	– Srednji	– Niska valorizacija blage klime za aktivnosti na otvorenom prostoru
Planine i gore	– Tri šumovite gore pogodne za planinarenja s mnogo označenih, ali i neoznačenih staza – **Psunj**, **Požeška gora** i **Dilj** – Najvažniji je 984 metara nad morem visoki Psunj kao najviša gora u Slavoniji, s planinarskim domom Strmac iznad Nove Gradiške – Manji značaj imaju 618 metara nad morem visoka Požeška gora i 471 metar nad morem visoki Dilj iznad Slavonskog Broda, s planinarskim domom Đuro Pilar – od pojedinačnih potencijalnih atrakcija u gorskim prostorima ističe se šuma Muški bunar na Psunju i kanjon potoka Pljuskare na gori Dilj sa spiljom čiji je strop prekriven fosilima školjkaša i ježinaca iz Panonskog mora	– Srednji	– Srednja razina valorizacije Psunja i Dilja i niska valorizacija Požeške gore

Domena	Resursi / Atrakcije	Privlačni potencijal	Turistička valorizacija
Rijeke i jezera	– **Sava** – najdulja hrvatska rijeka, ukupne duljine 546 km, od čega se na Hrvatsku odnosi 518 kilometara, pruža se uzduž cijele županije čineći granicu s Bosnom i Hercegovinom; tok je velikim dijelom u prirodnom stanju s mnogo očuvanih močvarnih predjela i slikovitim selima, a uz nju se pruža biciklistička ruta Sava, potencijalna EuroVelo ruta; zbog čistoće i ugodnih temperatura ljeti koristi se za kupanje (posebice Športsko-rekreacijski centar Poloj u Slavonskom Brodu), a zanimljiva je i za vožnju čamcima i ribolov – Od ostalih rijeka donekle je značajna 88 km duga **Orljava** koja u Savu dotječe iz Požeške kotline, a teritorij Brodsko-posavske županije dotiču i rječice Bić i Berava kao izvorišni dijelovi **Bosuta** – Na zapadu Županije pruža se produžetak rijeke Lonje, **Veliki Strug**, a tako i mali dio Parka prirode Lonjsko polje – Većina manjih nizinskih vodotoka bogata je šaranima, smuđevima, somovima i amurima, dok je Šumetlica poznata po pastrvama – Prirodnih jezera nema, ali postoji nekoliko akumulacija koje se koriste za rekreaciju i ribolov – najbolje je uređeno jezero **Petnja** pokraj Sibinja, a posjetitelje privlače i jezera **Ljeskove vode** u općini Bukovlje podno najvišeg vrha Dilja te jezera **Bačica** i **Orašje** kod Cernika.	– Visok	– Visoka turistička valorizacija rijeke Save zbog pružanja biciklističke rute uz nju – Srednja razina turističke valorizacije Save kao kupališta te manjih vodotoka kao ribolovnih destinacija – Postoji određeni potencijal rijeke Save za riječni kruzing, koji za sada nije iskorišten
Biljni i životinjski	– U Županiji postoji više atraktivnih močvarnih područja i velikih ribnjaka, važnih kao okupljališta ptica, a najvažniji su Jelas polje, ribnjaci Jelas i Vrbovljani te bara Dvorina – Posebnost Brodsko-posavske županije je očuvana livadna vegetacija, naročito na zaštićenim lokalitetima Gajna i Pašnjak Iva – Veliki dio Županije u nižim dijelovima prekrivaju izvorne močvarne šume hrasta, naročito u predjelu Prašnik kod Stare Gradiške, dok vršne dijelova gora prekrivaju prirodne bukove šume, osobito na predjelu Muški bunar na Psunju	– Srednji	– Srednja razina valorizacije močvarnih područja i očuvanih izvornih pašnjačkih površina – Srednja razina valorizacije izvornih šumskih prostora
Kultivirani okoliš	– **Brodsko vinogorje** – tri međusobno povezana vinogorja Novogradiško, Stupničko i Brodsko, pogodna za vinski i ruralni turizam – **Zoološki vrt u Ruščici** – služi istodobno i kao azil, osobito zanimljiv za dječju populaciju	– Srednji	– Srednja razina valorizacije zbog malog broja stalno otvorenih kušaonica – Srednja razina zbog razmjerno malog broja životinja i uređenosti

Domena	Resursi / Atrakcije	Privlačni potencijal	Turistička valorizacija
Zaštićena prirodna baština	– **Park prirode Lonjsko polje** – zahvaća mali prostor na krajnjem zapadu Županije kod Stare Gradiške i uglavnom ga prekrivaju močvarne šume hrasta	– Srednji	– Nije turistički valoriziran zbog rubnog položaja u odnosu na ostale dijelove Parka prirode; značaj bi mu mogao porasti ukoliko kroz njega prođe dio biciklističke rute Sava
	– **Značajni krajobraz Gajna** - poplavni prisavski pašnjak nastao krčenjem šuma za potrebe ispaše goveda pokraj sela Oprisavci; zauzima površinu od 332 hektara i poznat je po brojnim primjercima hrvatskih autohtonih pasmina domaćih životinja: slavonsko-srijemskog podolskog goveda, crne slavonske svinje i posavskog konja. Postoji i poučna staza, vidikovac i centar za posjetitelje	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije, jer se radi o najbolje uređenom zaštićenom prirodnom lokalitetu u Županiji
	– **Značajni krajobraz Pašnjak Iva** - poplavni pašnjak pokraj sela Gorice okružen poplavnim šumama hrasta lužnjaka, poznat po vegetaciji vlažnih nitrofilnih travnjaka i pašnjaka, koju ispašom održavaju autohtoni posavski konji; zauzima površinu od 268 ha	– Srednji	– Niska razina turističke valorizacije, ali bi mogla porasti ako se urede interpretacijski sadržaji
	– **Značajni krajobraz Jelas polje** – prostrano močvarno područje između rijeke Save i autoceste A3 na između Lužana i Slavonskog Broda; zauzima površinu od 19.526 hektara i poznato je po bogatstvu ptica, posebice ždralova	– Srednji	– Niska turistička valorizacija, jer su ribnjaci u koncesiji pa je pristup moguć samo uz najavu
	– **Posebni ornitološki rezervat Bara Dvorina** – močvarno područje smješteno pokraj sela Donja Bebrina uz Savu, a osim najveće bare Dvorine obuhvaća i više manjih bara, poplavnih livade i pašnjaka i poplavne šume hrasta lužnjaka; ima površinu od 640 ha i važan ja kao gnjezdilište, hranilište i zimovalište ptica te kao mrjestilište riba i vodozemaca	– Srednji	– Niska razina turističke valorizacije, ali bi mogla porasti ako se urede interpretacijski sadržaji
	– **Posebni ornitološki rezervat Ribnjaci Jelas -** ribnjaci kod mjesta Oriovac površine 125 hektara, poznati kao gnjezdilište, hranilište i zimovalište ptica, osobito žličarki, sivih gusaka, crnih roda, ždralova i više vrsta čaplji	– Nizak	– Niska turistička valorizacija, jer su ribnjaci u koncesiji pa je pristup moguć samo uz najavu
	– **Posebni rezervat šumske vegetacije Prašnik** – Prašuma hrasta lužnjaka na lijevoj obali Save kod sela Novi Varoš. Zauzima površinu od 50 hektara na kojoj je zabilježeno 1487 stabala hrasta lužnjaka i 48 stabala običnog graba i bukve. Hrastova stabla stara su između 150 i 300 godina, a ističu se visinom i do 40 metara o promjerom blizu dva metra.	– Srednji	– Niska razina turističke valorizacije, ali bi s izgradnjom planiranog centra za posjetitelje mogla porasti
	– **Posebni rezervat šumske vegetacije Muški bunar** – prašuma hrasta kitnjaka i bukve stara između 200 i 300 godina smještena blizu najvišeg vrha Psunja na visinama između 750 i 800 metara nad morem. Površina mu iznosi 59 ha, a na lokalitetu je postavljena infoploča	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije

Izvori: Strategija razvoja turizma i marketinški plan za Brodsko-posavsku županiju do 2030. godine i https://natura-slavonica.hr;

KULTURNA BAŠTINA			
Domena	**Resursi/Atrakcije**	**Privlačni potencijal**	**Turistička valorizacija**
Važnija naselja i zaštićene kulturno-povijesne cjeline	– **Slavonski Brod** – glavni i najveći grad u Županiji, poznat po tvrđavi kao svojevrsnom simbolu grada, lijepoj baroknoj jezgri formiranoj nakon ukidanja Vojne krajine 1873. godine te po šetalištu uz Savu – **Brodska tvrđava** – Najznačajnija hrvatska tvrđava ograđena opkopima, u vrijeme izgradnje jedna od najsuvremenijih u Europi, poznata po sustavu obrambenih jaraka zvjezdastog oblika; sastojala se od tri obrambena pojasa, od čega je danas najuščuvaniji unutrašnji dio kojeg čine bastioni sv. Karla, sv. Elizabete, sv. Mihovila i sv. Eugena. Unutar bastiona sagrađena je masivna vojarna u obliku potkove, kojoj je s vremenom dodano više manjih vojarni, barutana, bunari i crkva sv. Ane, danas rekonstruirana, unutar tvrđave uređeni su Galerija Ružić i Muzej tambure	– Vrlo visok	– Visoka razina turističke valorizacije, posebice tvrđava s njenim bogatim i raznovrsnim sadržajima – Barokna jezgra i lijepo uređeno šetalište s nizom ugostiteljskih objekata
	– **Nova Gradiška** – drugi najveći grad; uz Slavonski Brod jedini grad u Županiji, razmjerno dobro očuvana barokna jezgra sa šetalištem	– Srednji	– Srednja razina valorizacije povijesne jezgre
	– **Stara Kapela** – očuvano ruralno naselje na obroncima Požeške gore preuređeno u niz seoskih turističkih gospodarstava sa smještajem i gastronomskom ponudom; postoji i tkalačka radionica, staza križnog puta te oko 20 km edukativnih pješačko-biciklističkih staza s vidikovcima	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije uz mogućnost rasta dodavanjem novih atraktivnih sadržaja
	– **Brodski Varoš** – naselje s očuvanom ruralnom arhitekturom, poznato i kao selo roda te kao marijansko svetište; u selu je i atelijer naivnih kipara Marije i Josipa Bičanića te umjetnički studio obitelji Čosić	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije uz mogućnost rasta dodavanjem novih atraktivnih sadržaja
	– **Rastušje** – naselje poznato je po rodnoj kući Dragutina Tadijanovića, koja predstavlja lijepi primjer tradicionalne kuće s dvije sobe, ambarom i štagljem iz 19. stoljeća	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
Sakralna baština	– **Franjevački samostan s crkvom Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu** - izgrađen u 18. stoljeću na temeljima drvenoga franjevačkog samostana i nedavno potpuno obnovljen; poznat je po atraktivnom klaustaru s arkadom podržanom masivnim kamenim stupovima i zbirci vrijednih knjiga, dokumenata, slika i kaleža, osobito inkunabulama iz 15. stoljeća i kaležom koji je 1830. franjevcima darovala carica Marija Terezija	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije uz mogućnost rasta

	– **Franjevački samostan s crkvom sv. Petra u Cerniku kod Nove Gradiške** – poznat po knjižnici s nekoliko tisuća knjiga, Galeriji suvremene umjetnosti, Muzeju arheoloških iskopina iz Svete Zemlje i malom zoološkom vrtu	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije uz mogućnost rasta
	– **Crkva Rođenja Svetog Ivana Krstitelja u Vrpolju –** zanimljiva zbog unutrašnjosti ukrašene djelima Ivana Meštrovića rođenog u Vrpolju	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije uz mogućnost rasta
	– **Župna crkva Sv. Stjepana Kralja u Slavonskom Brodu** – jedan od najljepših baroknih crkava u Slavoniji s vrijednim slikama, baroknom propovjedaonicom i kaležom s monogramom Marije Terezije	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Novoj Gradiški** – poznata po freskama hrvatskog slikara Celestina Medovića	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Crkva sv. Leonarda (Linarta) pokraj Cernika** – obnavlja se 2000. godine, pokraj crkve se nalazi zdenac, tzv. vrelo čudotvorne vode koja liječi razne bolesti	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Crkva Uzašašća Blažene Djevice Marije u Slavonskom Kobašu -** poznata i kao Svetište Majke Božje te barokna crkva sv. Ivana Krstitelja; uz crkvu se vezuje legenda o tome da su Osmanlije otele sliku Majke Božje te je odnijeli na desnu obalu rijeke Save u današnji Bosanski Kobaš, no slika je preplivala Savu i vratila se natrag neoštećena	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Kapelica Bogorodice pokraj Garčina** - popularna među hodočasnicima, jer se tu prema predaji prije 240 godina Gospa ukazala na grabovom stablu	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Crkva sv. Martina u Lovčiću** – jedna od najstarijih očuvanih crkava u Županiji, izgrađena u kasnoromaničkom stilu; danas poznata po skulpturi Stopa sv. Martina, obilježju koji simbolički priključuje Lovčić ostalim mjestima velikoga hodočasničkog putu „Via Sancta Martini“	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
Muzeji i galerije	– **Muzej Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu** – po veličini druga muzejska ustanova u Slavoniji s bogatom geološko–paleontološkom, arheološkom, etnografskom i kulturno–povijesnom zbirkom te galerijom slika i stručnom knjižnicom	– Visoki	– Srednja razina turističke valorizacije , treba osuvremeniti postavu
	– **Interpretacijski centar Ivana Brlić Mažuranić** – suvremeni multimedijski postav u neoklasicističkoj katnici u kojoj je spisateljica živjela nakon udaje. U prizemlju je informacijski pult, suvenirnica i knjižnica, na katu stan Brlićevih s dva salona, knjižnicom, spavaćom i dječjom sobom, a u potkrovlju polivalentni galerijski prostor	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije zbog nedavnog uređenja
	– **Galerija Ružić u Brodskoj tvrđavi** – sadrži oko 400 autorovih djela te kolekciju slika i skulptura stotinjak umjetnika koji su na Ružićev poziv donirali svoja djela (Dimić, Kopač, Radovani, Petrić, Gračan, Bourek, Lončarić, itd.). Zbirka predstavlja reprezentativan presjek suvremene hrvatske umjetnosti druge polovine 20. stoljeća	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije, čemu doprinosi lokacija u Brodskoj tvrđavi

	– **Muzej tambure u Brodskoj tvrđavi** – jedinstven muzej ove vrste u Hrvatskoj posvećen umijeću izrade i sviranja na ovom instrumentu znakovitom za Slavoniju	– Srednji	– Visoka razina valorizacije, čemu doprinosi lokacija u Brodskoj tvrđavi
	– **Kabinet akvarela -** jedinstvena zbirka akvarela suvremenih hrvatskih umjetnika nastalih iz Akvarelističke kolonije 'Sava'	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Spomen-dom Dragutina Tadijanovića** - sadrži kompletnu pjesnikovu biblioteku, kolekciju likovnih djela te dijelove namještaja iz pjesnikova stana u Zagrebu	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Gradski muzej Nove Gradiške** - sadrži kulturno-povijesnu građu od 14. do 20. stoljeća, etnografsku zbirku te zbirku umjetnina u kojoj su radovi značajnih hrvatskih autora (Kulmer, Hegedušić, Reiser itd.)	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Spomen-galerija Ivan Meštrović u Vrpolju** – uređena u mjestu kiparevog rođenja, a sadrži njegovih 35 skulptura i reljefa u gipsu i bronci, nastalih od 1904. do 1946.	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije
Kultura života i rada	– **Gastronomska tradicija** – bogata i jedinstvena slavonska kuhinja u kojoj veliku ulogu imaju proizvodi od crne svinje, suhomesnati proizvodi (kulin), riječna riba (fišpaprikaš), pekmez, med itd. U Novoj Gradiški otvoren je Slavonski dućan koji distribuira proizvode 55 proizvođača, a domaći proizvodi mogu se kupiti i od obiteljskih poljoprivrednih i turističkih gospodarstava na pragu.	– Visok	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Vinarstvo i vinogradarstvo** – petnaestak vinarija proizvodi kvalitetna i vrhunska vina i organizira njihovo kušanje, a u Brodskom Stupniku vinar Zdjelarević izgradio je prvi vinski hotel u Hrvatskoj 'Stupnički dvori'.	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Konjogojstvo** - konji i konjske zaprege sastavni su dio tradicionalnih manifestacija, a jahanje i vožnja kočijama dostupna je na seoskim gospodarstvima Mata u Trnjanskim Kutima, Olanović u Poljancima te na ranču Ramarin u Garčinu	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije zbog postojanja više OPG-ova s ponudom jahanja
	– **Tradicija izrade narodnih nošnji** - Kulturno umjetnička društva, udruge i pojedinci čuvaju stare nošnje te prenose tehnike vezenja na nove generacije, posebice ženskih nošnji vezenih svilom ili zlatnim nitima (zlatovez). U Podvinju i danas postoji zgrada svilane sagrađene 1777. godine, a KUD Podvinje organizira manifestaciju 'Svila šuška, šlingeraj se šije'.	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
Manifestacije	– **Brodsko kolo** - jedno od najstarijih smotra folklora u Hrvatskoj	Visok	– Visoka razina turističke valorizacije
	– **U svijetu bajki Ivane Brlić-Mažuranić** - kulturno-umjetnički festival nacionalnog karaktera	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije
	– **Katarinski sajam** – najpopularnija Brodska gospodarska manifestacija	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
	– **Mega bikers susreti na ŠRC Poloj u Slavonskom Brodu** – jedno od najvećih okupljanja ove vrste u Hrvatskoj	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije

– **CMC festival** - godišnji festival moderne glazbe u Slavonskom Brodu	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Novogradiško glazbeno ljeto** - koncerti rock, zabavne i tamburaške glazbe uz sajam lokalnih proizvoda	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Stupnička berba grožđa** – manifestacija kulturnog i gospodarskog karaktera koja promovira narodnu umjetnost, gastronomiju i običaje	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Ižimača u Beravcima** - događaj posvećen običaju gnječenja jabuka na tradicionalni način	– Visok	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Pokladna jahanja** – od siječnja do početka korizme; tradicija pristupna u gotovo svim općinama u županiji	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Razigrani lipicanci u Slavonskom Kobašu** - galopske utrke	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Ribarske večeri u Davoru** - priprema fišpaprikaša i šarana na rašljama, jedna od najvećih manifestacija ove vrste u Hrvatskoj	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Fišijada u Slavonskom Brodu** – natjecanje u pripremi fišpaprikaša	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Kup lađara Slavonskog Broda** – organizira Udruga lađara Marsonia, okuplja lađare iz Hrvatske i inozemstva	– Srednja	– Srednja razina turističke valorizacije
– **Zalazak sunca u vinogradu** – manifestacija koja se održava početkom lipnja i promovira vinski turizam	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
– **Slavonija Open u Slavonskom Brodu - međunarodno natjecanje u akrobatskom rock and rollu**	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije

Sportsko-rekreacijski, zabavni, zdravstveni, kongresni sadržaji			
Domena	**Resursi/Atrakcije**	**Privlačni potencijal**	**Turistička valorizacija**
Sportsko-rekreacijske građevine	– **Šuma Striborova, u selu Podvinje** - igralište za djecu na padinama Dilja, nazvana tako po Striboru, poznatom liku iz bajke Ivane Brlić Mažuranić	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Popova šuma** – izletište uz planinarski dom Đuro Pilar, važno kao ishodište planinarskih izleta s brodskog područja	– Srednji	– Srednja razina valorizacije
	– **Strmac kod Cernika** - izletište podno Psunja uz potok Šumetlicu, okruženo šumom, s bazenom, sportskim terenima, pozornicom, planinarskim domom, važno i kao ishodište planinarskih staza na Psunj	– Srednji	– Visoka razina turističke valorizacije
	– **Adrenalinski park Bebrina** – za sada jedini objekt ove vrste u Županiji	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
Turističke staze, putovi i ceste	– **Planinarske staze na Psunju** – glavno polazište je izletište Strmac, a najvažnija staza uspon na vrh Brezovo polje kao najviši vrh Slavonije. Planinarske staze na Brezovo polje vode i iz Okučana.	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Planinarske staze na Dilju** – glavna polazišta su planinarski dom Đuro Pilar i jezero Petnja, a najpopularnije staze vode oko jezera Petnja, do kanjona Pljuskara i vrha Veliko brdo	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Savska biciklistička ruta** – državna glavna biciklistička ruta br. 2 i stoga najvažnija biciklistička ruta u Županiji, u tijeku je njeno dizanje na rang EuroVelo rute. Kroz Brodsko-posavsku županiju prolazi dužinom od oko 150 kilometara, povezujući Lađevac kod Stare Gradiške na zapadu Županije sa Slavonskim Šamcem na istoku.	– Vrlo visok	– Srednja razina turističke valorizacije
	– **Lokalne biciklističke rute u Županiji** - Za potrebe cikloturizma Županija je podijeljena u tri zone – Zapadnu u području Nove Gradiške sa 14 ruta, Slavonski Brod zapad u središnjem dijelu s osam ruta i Slavonski Brod istok na istoku također s osam ruta. Rute su različite dužine i stupnja napora, od onih laganih uz rijeku Savu do onih napornijih u gorskom dijelu Županije	– Srednji	– Srednja razina turističke valorizacije

Slika 3.3.1. Resursna i atrakcijska osnova

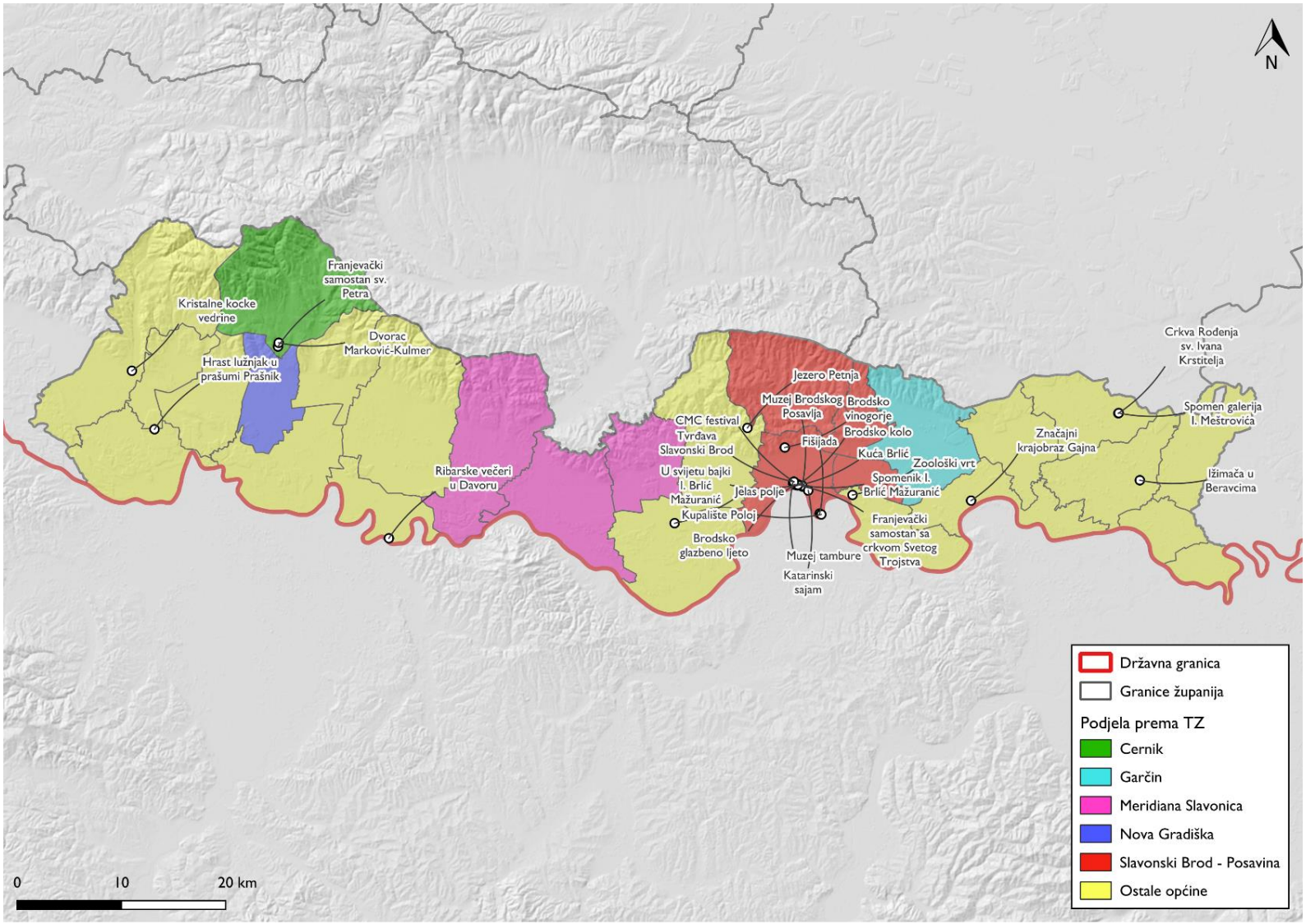

Izvor: Institut za turizam

3.4. Javna turistička infrastruktura i turističke usluge

Javna turistička infrastruktura predstavlja temelj za razvoj održivog i konkurentnog turizma u regijama poput Brodsko-posavske županije. Ona obuhvaća sadržaje koji omogućuju bolju dostupnost, doživljaj i interpretaciju prirodnih, kulturnih i povijesnih atrakcija, istovremeno poboljšavajući kvalitetu boravka posjetitelja. Biciklističke staze, tematske staze, vidikovci, interpretacijski centri, šetnice, sportski objekti i kupališta imaju ključnu ulogu u privlačenju različitih profila turista, od ljubitelja aktivnog odmora do kulturnih entuzijasta i obiteljskih posjetitelja.

Posebna vrijednost javne turističke infrastrukture leži u njezinoj dvostrukoj funkciji: ona podržava postojeće atrakcije, poput prirodnih ljepota ili povijesnih lokaliteta, ali može postati atrakcija sama po sebi. Primjer su biciklističke rute, poput Slavonia Bike s čak 29 dionica na području županije, koje omogućuju turistima istraživanje slikovitih krajolika i lokalnih zajednica na zdrav i ekološki prihvatljiv način. Slično tome, tematske staze, kao što su Staza ljekovitih biljaka ili Križni put, turistima nude edukativan i interaktivan doživljaj prirode i lokalnih tradicija.

Vidikovci, poput lovačke kuće s vidikovcem u Općini Brodski Stupnik ili vidikovca u ornitološkom rezervatu Bara Dvorina, imaju važnu ulogu u valorizaciji prirodnih ljepota županije, pružajući posjetiteljima mogućnost za opuštanje i uživanje u autentičnom krajoliku. Takve točke postaju nezaobilazna mjesta za ljubitelje fotografije, planinare i obitelji koje traže bijeg iz urbanih sredina. Posebno su značajni interpretacijski centri koji povezuju prošlost i sadašnjost, čuvajući identitet regije. Kuća tambure u Slavonskom Brodu, posvećena tradiciji tamburaške glazbe, educira posjetitelje o glazbenom nasljeđu Slavonije i postaje važan element kulturnog turizma. S druge strane, Kuća Ivane Brlić Mažuranić, posvećena životu i radu poznate književnice, doprinosi očuvanju kulturne baštine i privlači ljubitelje književnosti, obitelji i školske ekskurzije.

Kupališta, poput popularnog Športsko-rekreacijskog centra Poloj i Gradskih bazena, značajna su jer privlače turiste tijekom ljetnih mjeseci, omogućavajući im opuštanje i rekreaciju uz vodene sadržaje. Time se jača ponuda ljetnog turizma i privlače posjetitelji iz okolnih regija.

Šetnice i *trekking*-staze, poput Šetnice oko jezera Petnja ili pješačke *trekking*-staze u Brodskom Stupniku, omogućuju rekreaciju u prirodi, promoviraju zdrav način života i pružaju priliku za upoznavanje lokalnoga biljnog i životinjskog svijeta. Takve staze nisu važne samo za turiste već i za lokalno stanovništvo jer poboljšavaju kvalitetu života u regiji.

Na kraju, sportski objekti poput Kajak-kanu kluba Marsonia ili stadiona kraj Save privlače sportske turiste i rekreativce, a istovremeno stvaraju priliku za održavanje sportskih manifestacija koje dodatno promoviraju županiju kao atraktivnu destinaciju.

Za detaljnije sagledavanje mogućnosti integriranja javne turističke infrastrukture u turistički proizvod Brodsko-posavske županije, u nastavku se nalazi pregled iste, koji se temelji na bazi javne turističke infrastrukture koje je TZ Brodsko-posavske županije pripremila za Ministarstvo

turizma i sporta krajem 2023. godine uz manje nadopune. Također, elementi javne turističke infrastrukture koji su u primarno atrakcije poput dvoraca, kuća poznatih osoba i kulturne baštine nisu navedeni u ovom poglavlju. Nadalje, podaci o parkiralištima i infopločama koju su iznimno važan dio javne turističke infrastrukture su nepotpuni te nisu navedeni u pregledu u nastavku.

Odmorišta i vidikovci	• Lovačka kuća s vidikovcem (Općina Brodski Stupnik) • Vidikovac u ornitološkom rezervatu Bara Dvorina • Sjenica (Općina Garčin) • Grabovac (Općina Garčin) • Vidikovac Jelas polje
Interpretacijski centri	• Kuća tambure – Interpretacijski centar posvećen tradicionalnoj tamburaškoj glazbi (Grad Slavonski Brod) • Kuća Ivane Brlić Mažuranić (Grad Slavonski Brod)
Kupališta	• Športsko-rekreacijski centar Poloj • Gradski bazeni
Biciklističke rute	• Biciklistička ruta Sava • Slavonia Bike (29 dionica na području županije) • Ruta Sava • Staza Franjo Belar - Dida • NG E-Bike Tour
Pješačke trekking staze	• *Trekking*-staza u Brodskom Stupniku
Tematske staze	• Križni put • Rudnik • Lovačka priča • Staza ljekovitih biljaka • Zdenac • Od Ivane do Tadije
Planinarske staze i šetnice	• Planinarska staza (Općina Garčin) • Šetnica Hrvatskih branitelja (Općina Davor) • Šetnica oko jezera Petnja (Hrvatske vode i Hrvatske šume) • Šetalište braće Radić (Grad Slavonski Brod) • Korzo (Grad Slavonski Brod) • Ulica Ante Starčevića (Grad Slavonski Brod) • Splavarska ulica (Grad Slavonski Brod) • Šetnica novogradiških zanimljivosti (Grad Nova Gradiška)
Sportski objekti	• Sportski objekt Brodski Stupnik (Općina Brodski Stupnik) • Sportski objekt Stari Slatnik (Općina Brodski Stupnik) • Rekreacijski centar Urije (Općina Brodski Stupnik) • Nogometno igralište Gaj (Općina Slavonski Šamac) • Nogometni stadion Nova Gradiška (Grad Nova Gradiška) • Sportski centar Ljupina (Grad Nova Gradiška) • Sportski centar Slavča (Grad Nova Gradiška) • Rukometni stadion Nova Gradiška (Grad Nova Gradiška) • Stadion kraj Save (Grad Slavonski Brod) • Kajak-kanu klub Marsonia (Grad Slavonski Brod) • ŠRC Stanko Vlainić - Dida (Grad Slavonski Brod)

	• Igralište NK Vinogorac (Grad Slavonski Brod) • Igralište NK Budainka-Kolonija (Grad Slavonski Brod) • Igralište NK Graničar (Grad Slavonski Brod) • Igralište NK Podvinje (Grad Slavonski Brod) • Igralište NK Amater (Grad Slavonski Brod) • Gradski bazeni (Grad Slavonski Brod) • Dvorana Vijuš (Grad Slavonski Brod) • Dvorana Brod (Grad Slavonski Brod) • ŠRC Klasije (Grad Slavonski Brod) • Skate park Slavonski Brod (Grad Slavonski Brod)
Kulturno-turistički centar	• Eko-etno kuća (Općina Vrpolje)
Planinarski dom	• Planinarski dom Đuro Pilar (Grad Slavonski Brod)
Adrenalinski park	• Adrenalinski park Bebrina

Razvoj ove vrste infrastrukture iznimno je važan jer omogućuje stvaranje nove turističke ponude, produljuje vrijeme boravka posjetitelja te potiče gospodarski rast i razvoj lokalnih zajednica. Ulaganjem u infrastrukturu, Brodsko-posavska županija, ne samo da unapređuje turistički sektor, nego i stvara uvjete za održivi razvoj, čime se čuvaju prirodna i kulturna bogatstva za buduće generacije.

Ponuda restorana: u Brodsko-posavskoj županiji posluje oko 50-ak restorana, od kojih se oko polovica nalazi u Slavonskom Brodu. Vezano za gastronomsku ponudu, važno je istaknuti projekt 'Okusi graničarskog Posavlja' koji se bavi unapređenjem ponude tradicijskih jela u Brodsko-posavskoj županiji. Restorani koji su nositelji oznake su sljedeći: 'Ranč Ramarin', 'Hotel Savus', Hotel Art', 'Restoran Kuća piva', 'Kuća dida Tunje', 'Hotel Stupnički dvori', 'Eko-etno Salaš Savus', 'Pansion Slavonski biser'.

Putničke agencije: na području Brodsko-posavske županije djeluje osam putničkih agencija: Atlantis travel, E-holidays, Flixbus, Mystical travel, VB Tours, Brod tours, Global Iter, Libertal travel.

Usluge zdravstvene zaštite: zdravstvena zaštita se pruža turistima u Domu zdravlja Slavonski Brod, u ambulantama opće/obiteljske medicine u Novoj Gradiški, u Okučanima, Staroj Gradiški, Rešetarima, Starom Petrovom Selu, Davoru.

3.5. Komunalna infrastruktura i promet

Infrastruktura je na području Brodsko-posavske županije zadovoljavajuća za budući razvoj turizma, iako ju je potrebno nadograditi i unaprijediti, posebno u ruralnim dijelovima.

Voda: Županija ima nekoliko izvorišta vode kojima se opskrbljuje stanovništvo Županije. To su: izvorište Sikirevci (potencijal 1.000 l/s), Jelas (250 l/s), Davor (70 l/s) i Lužani koji trenutačno nije u pogonu već je pričuva u trećoj zoni sanitarne zaštite. Veliku ulogu ovdje ima rijeka Sava uz koju se nalaze vodoopskrbnici bitni za zalihe podzemnih voda u Republici Hrvatskoj.

U Brodsko-posavskoj županiji ima nekoliko isporučitelja vodnih usluga: Vodovod d.o.o. Slavonski Brod i Vodovod d.o.o. Zapadna Slavonija te Đakovački vodovod d.o.o. Problemi u vodoopskrbi se pojavljuju u slabije naseljenim područjima kao što su Brodski Stupnik, Podcrkavlje te općina Bukovlje. Dodatni dovod i kapaciteti osigurat će se planiranom izgradnjom dodatnog sustava vodoopskrbe koji bi uključivao izgradnju magistralnog cjevovoda na zapadnom dijelu uslužnog područja.

Plin: plinoopskrbni sustav obuhvaća magistralnu i distribucijsku mrežu zemnog plana Županije. Zamjenu ukapljenog naftnog plina zemnim u Novoj Gradiški je omogućila izgradnja magistralnog plinovoda Novska – Nova Gradiška.

Otpad: na području Županije odlaganje otpada odvija se na tri lokacije: Baćanska u općini Davor, Šagulje-Ivik u Novoj Gradiški i Vijuš-jug u Slavonskom Brodu. Na području Županije predviđena je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Šagulje na lokaciji Kovačevac i Mašić, gdje se planira prikupljanje otpada Brodsko-posavske županije, Požeško-slavonske županije i dijelova Sisačko-moslavačke županije. Uz to, najavljena je izgradnja jedne pretovarne stanice (PS Slavonski Brod). Reciklažna dvorišta postoje u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški te u općinama Gornja Vrba, Davor, Oprisavci i Garčin. Na pojedinim dijelovima županije prisutan je problem tzv. divljih odlagališta koji predstavljaju problem napretku gospodarenja otpadom.

Brodsko-posavska županija ima povoljan prometni položaj u vidu dionice koridora X u okviru kojeg se nalazi autocesta A3 koja spaja zapadnu i jugoistočnu Europu i ima važnost povezivanja prometa unutar županije.

Cestovni promet: cestovnu mrežu 2021. godine u Brodsko-posavskoj županiji činilo je 125,1 km autocesta, 137,6 km državnih cesta, 447,7 km županijskih cesta i 198,4 km lokalnih cesta. Osim ceste A3 važna je autocesta A5 (Beli Manastir-Osijek-Svilaj). Također je važno spomenuti i dva transverzalna prometna pravca koji spajaju prostor srednje Europe i luke južnog Jadrana: cestovni koridor na trasi državne ceste DC5 (Virovitica-Daruvar-Pakrac-Stara Gradiška) te prometni koridor koji se nalazi unutar rute državne ceste DC7 (Beli Manastir – Osijek – Đakovo – Slavonski Šamac).

Željeznički promet: željeznička mreža u Županiji prostire se od istoka prema zapadu te od sjeveroistoka prema jugozapadu. Županijom prolaze dvije željezničke pruge, M105 koja povezuje pravac Novska – Vinkovci – Tovarnik – državna granica (Šid) te M303 Strizivojna / Vrpolje – Slavonski Šamac – državna granica (Bosanski Šamac).

Riječni promet: riječni se promet odvija Savom u ukupnoj duljini od 174 km, a sastoji se od dva vodna puta: vodni put IV. klase koji obuhvaća 46 km, i vojni put III. klase duljine 128 km. Međutim, zbog plovnosti rijeke Save navedeni koridori nisu plovni tijekom cijele godine. Slavonski Brod važna je prometna luka Republike Hrvatske i iznimno je bitna kao ulazna luka za Europsku uniju, te je luka za Bosnu i Hercegovinu.

3.6. Prostorno-planska obilježja

Prema prostornom planu Županije razvoj turizma je, s gledišta korištenja prostora i planiranja sadržaja u prostoru, vezan uz (PP BPŽ, 2020)[4]:

- gradove Slavonski Brod i Novu Gradišku
- naselja u brdskom dijelu Županije (Cernik, Oriovac, Slatinik, Sibinj, Bukovlje i Garčin)
- naselja uz rijeku Savu (Davor, Slavonski Kobaš i Slavonski Šamac)
- lokalitete izvan naselja (Petnja, Strmac, Ljeskove vode, Sv. Petka i Poloj)

Objekti za potrebe seoskog turizma mogu se izvan građevinskog područja graditi samo u okviru poljoprivrednoga gospodarstva za obavljanje intenzivne poljoprivredne djelatnosti.

Nadalje, prostornim se planom naglašava da je, pri očuvanju, obnovi, revitalizaciji i afirmaciji kulturno-povijesnog nasljeđa potrebno:

- reafirmirati povijesnu/tradicijsku matricu naselja, korigirajući pritom smjerove daljnjega nekontroliranoga linearnog rasta većeg broja seoskih naselja koja se protežu i međusobno spajaju uzduž jačih prometnica
- povezati programe obnove graditeljske baštine s potencijalnim investitorima, uklapajući postojeći spomenički fond u turističku ponudu Županije
- provesti daljnja istraživanja s ciljem utvrđivanja vrijednosti i mogućih načina izgradnje unutar tradicijskih cjelina,
- utvrditi arheološke lokalitete u postupku registracije na katastarskim podlogama zbog efikasnijeg provođenja mjera zaštite.

Izrada Urbanističkog plana uređenja (UPU) obvezna je za nove turističke izgradnje kao i za revitalizaciju postojeće prirodne ili kulturne baštine:

- za dijelove prirode predviđene za zaštitu ili dijelom zaštićene, na kojima se očekuju zahvati u prostoru s kontaktnim zonama:
  - planirani zaštićeni krajolik Pješčana plaža Poloj i Vijuš
  - jezero Strmac
  - jezero Ljeskove vode
- za povijesne urbanističke cjeline na temelju Zakona o zaštiti kulturne baštine
- za neuređene i neizgrađene zone unutar građevinskih područja naselja koja će se detaljnije odrediti kroz PPUO/G - moguća izgradnja za potrebe turizma
- za neuređene i neizgrađene zone izvan građevinske zone naselja (uključujući i turističke zone).

[4] Prostorni planovi (bpzzpu.hr) (2.11.2022.)

3.7. Analiza stanja digitalizacije

Tehnološki napredak danas mijenja sve aspekte ljudskog života, od informiranja, kupnje proizvoda i usluga, razmjene informacija do druženja. Tehnološke inovacije su u turizam unijele velike promjene, i na strani ponude i na strani potražnje.

S obzirom na dinamiku noviteta koje donose tehnološke promjene važno je stalno usvajati nova znanja i mogućnosti te ih primjenjivati ih u turističkoj praksi. Danas se tehnologije koriste u kreiranju i prezentaciji turističkih proizvoda, u različitim kanalima njihove promocije kao i u prodaji. Suvremeni posjetiteljski centri, hotelska industrija, interpretacija turističkih sadržaja, novi muzeji, prezentacija prirodne i kulturne baštine i brojni drugi dijelovi turističke ponude koriste različitu informacijsku i komunikacijsku tehnologiju te se prilagođavaju suvremenim kupcima i njihovim zahtjevima. Posebno je to važno za nove generacije koje su odrasle okružene tehnologijom, njenim stalnim razvojem i kontinuiranim novim mogućnostima koje taj razvoj pruža.

Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine, EU i nacionalni fondovi usmjeravaju digitalizaciju Hrvatske. Brojne se aktivnosti danas poduzimaju s ciljem digitalizacije društva, javne uprave i gospodarstva. Četiri strateška cilja ove strategije su: razvijeno i inovativno digitalno gospodarstvo, digitalizirana javna uprava, razvijene, dostupne i korištene mreže vrlo visokih kapaciteta i razvijene digitalne kompetencije za život i rad u digitalno doba.

Na nacionalnoj razini Ministarstvo turizma i sporta unapređuje digitalizaciju za potrebe praćenja podataka i podizanje kvalitete informiranosti. Osnove zelene i digitalne tranzicije turizma čine aktivnosti vezane za održivost, otpornost i digitalizaciju. Ministarstvo provodi projekt u koji uključuje i portal *eTurizam* koji predstavlja integrirani informacijski sustav koji svim građanima pruža javne *eUsluge* u turizmu.

Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine u opisu prioriteta javnih politika u srednjoročnom razdoblju kao jedan od prioriteta navodi „Zelenu i digitalnu tranziciju gospodarstva i društva“. Riječ je o razvoju tradicionalnih gospodarstava korištenjem zelene i digitalne tranzicije. Potiče se informatizacija i digitalizacija poslovanja. Primjer digitalne transformacije je projekt 'Objedinjavanje e-usluga Grada Slavonskog Broda' koji se provodi s ciljem kreiranja novih programskih rješenja koji će unaprijediti procese poslovanja Grada.

Kad je riječ o širokopojasnom internetu, u Brodsko-posavskoj županiji provodi se projekt izgradnje optičke mreže sukladno pravilima Okvirnoga nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa, dijelom iz sredstava Europske unije. Kad je riječ o turizmu, digitalizacija se koristi u promociji Brodsko-posavske županije kroz sve mrežne stranice turističkih zajednica i korištenje društvenih mreža te općenito praćenje novih tehnoloških rješenja. Posjetiteljski centri i muzeji također prate i primjenjuju tehnološka rješenja. Privatni poduzetnici, hotelijeri, restorani i drugi ponuđači proizvoda i usluga za komunikaciju svojih proizvoda i prodaju, koriste dostupne digitalne alate.

3.8. Analiza stanja pristupačnosti osobama s invaliditetom

Sukladno podacima koje je sustav turističkih zajednica dostavio Ministarstvu turizma i sporta za primarnu i sekundarnu javnu turističku infrastrukturu bilježi se dio dostupan osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Tablica 3.8.1. Stanje pristupačnosti osobama s posebnim potrebama

Vrsta	Naziv	Parkirališna mjesta povezana s pristupačnim površinama za kretanje	Pristupačna površina za kretanje	Pristupačni prilaz	Pristupačni ulaz	Pristupačni sanitarni čvor	Pristupačnost viših etaža (ukoliko postoje)
Interpretacijski centri	Kuća tambure	DA	DA	DA	DA	DA	
	Kuća Ivane Brlić-Mažuranić	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Odmorišta /vidikovci	Lovačka kuća s vidikovcem	NE	DA	DA			
	Vidikovac u ornitološkom rezervatu	NE	NE	DA			
	Sjenica	DA	DA	DA			
	Sjenica	DA	DA	DA			
	Grabovac	DA	DA	DA			
	Planinarski dom Đuro Pilar	NE	DA				
Kupališta	Športsko-rekreacijski centar Poloj	DA	DA	DA	DA	DA	DA
	Gradski muzeji	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Tvrđave	Tvrđava Brod	DA	DA	DA	DA		
Sportski objekti	Sportski objekt Brodski Stupnik	NE		DA	DA	DA	
	Sportski objekt Stari Slatnik	DA		DA	DA	DA	
	Rekreacijski centar Urije	NE		DA	DA	NE	
	Nogometno igralište Gaj	DA	DA	DA	DA	NE	
	Nogometni stadion Nova Gradiška	DA	DA	DA	DA	DA	DA
	Sportski centar Ljupina	DA	DA	DA	DA	DA	DA
	Sportski centar Slavča	DA	DA	DA	DA	DA	DA
	Rukometni stadion Nova Gradiška	DA	DA	DA	DA	DA	DA

	Stadion kraj Save	DA	DA	DA	DA	DA	
	Kajak-kanu klub Marsonia	DA	DA	DA	DA	DA	
	ŠRC Stanko Vlainić - Dida	DA	DA	DA	DA	DA	
	Igralište NK VInogorac	DA	DA	DA	DA	DA	
	Igralište NK Budainka-Kolonia	DA	DA	DA	DA	DA	
	Igralište NK Graničar	DA	DA	DA	DA	DA	
	Igralište NK Podvinje	DA	DA	DA	DA	DA	
	Igralište NK Amater	DA	DA	DA	DA	DA	
	Gradski bazeni	DA	DA	DA	DA	DA	
	Dvorana Vijuš	DA	DA	DA	DA	DA	
	Dvorana Brod	DA	DA	DA	DA	DA	
	ŠRC Klasije	DA	DA	DA	DA	DA	
	Skate park Slavonski Brod	DA	DA	DA	DA	DA	
Rodne kuće	Rodna kuća Đure Đaković	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Parkirališta	Parkiralište Slavonski Brod	DA	DA	DA			
	Parkirališta Nova Gradiška	DA	DA	DA		NE	
Arheološka nalazišta	Mrsunjski lug						
	Krči						
	Arheološko nalazište Dobrevo	DA	DA	DA	DA	DA	NE
	Arheološko nalazište Slavča	NE					
Povijesni spomenici	Crkva Svetog Martina	DA		DA	DA	NE	
	Spomenik Sibinjskim žrtvama	NE		DA	DA	NE	
	Stražarnica Vojne krajine	DA	DA	DA	DA	DA	
	Kapelica Svete Marije Terezije	DA	DA	DA	DA	NE	
	Zgrada Merkadić						
	Tvrđava						
	Vila Brlićevac						
	Zgrada obitelji Brlić						
	Zgrada Gradskog magistrata						
	Zgrada Povijesnog arhiva						
	Kuća Mirković-Mušicki-Biga						
	Zgrada Starčićeva ulica 8						
	Kulturno-povijesna cjelina grada Slavonskog Broda						

Javni sanitarni čvorovi	Gradski javni WC			DA		DA
Kulturno turistički centar	Eko-etno kuća	DA	DA	DA	DA	DA

Također, valja spomenuti da je na mrežnim stranicama TZ Brodsko-posavske županije dostupna brošura 'Pravilan pristup pristupačnom turizmu' u kojoj se detaljno opisuju potrebe osoba s invaliditetom i kako prilagoditi pojedine elemente destinacijske ponude ovim gostima.

3.9. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Obilježja radne snage u zemljama Europske unije i u Republici Hrvatskoj

Sektor turizma i ugostiteljstva broji danas 11 milijuna radnih mjesta u zemljama EU-a. Unatoč tome, a osobito nakon COVID-19 pandemije, sektor se suočava sa sve izraženijim nedostatkom radne snage. U prosjeku, na razini EU-a, trenutno nedostaje između 10% do 20% radne snage u usporedbi s razinama iz 2019. godine[5].

Kad je riječ o Hrvatskoj, prema procjeni HOTREC-a[6], tijekom glavne turističke sezone potrebno je u turističkom sektoru, uz stalno zaposlene djelatnike, dodatno zaposliti još oko 35 tisuća do 40 tisuća djelatnika, pri čemu trenutno nije na tržištu moguće pronaći između 5tisuća do 7 tisuća djelatnika.

Neki od razloga koji uvelike pridonose (trenutnom) nedostatku radne snage u domeni turizma i ugostiteljstva u zemljama EU-a, a koje u dobroj mjeri karakteriziraju i situaciju u RH, su sljedeći:

- proces kontinuiranog starenja i smanjivanja broja stanovnika u zemljama EU-a, a što podrazumijeva i još izraženije smanjivanje osoba u radnoj dobi (20 – 64 godina života)
- u uvjetima COVID-19 pandemije, određen je broj osoba (trajno) napustio područje turizma i ugostiteljstva te potražio zaposlenje u djelatnostima/sektorima koji su bili manje volatilni i otporniji na krizu
- u uvjetima sve veće konkurentske borbe na globalnom turističkom tržištu, udovoljavanje sve složenijim zahtjevima kupaca podrazumijeva ne samo ovladavanje sve većim brojem vještina (od prodajno-komunikacijskih, preko onih u sferi kvalitete usluživanja, do digitalnih i onih u sferi zelene tranzicije), već i provođenje sve više vremena na radnom mjestu (radno vrijeme dulje od 8 sati, prekovremeni rad, rad vikendom i sl.); sve je manje osoba koje su spremne/sposobne odgovoriti potrebama rada u takvim uvjetima
- naknade i beneficije su nedovoljno visoke uslijed činjenice da su iste uglavnom razmjerne razini kvalifikacija, pri čemu najveći broj djelatnika pripada u neku od

[5] HOTREC: Labour shortages in the hospitality sector: forward-thinking and practices sharing, September, 2022.
[6] Prema podacima UPUHH-a

skupina iz relativno nižih kvalifikacijskih razreda; tomu valja dodati i nedovoljno visoke profitne marže u velikom broju pravnih osoba koje zapošljavaju do 10 osoba i rade samo tijekom nekoliko mjeseci godišnje.

Aktivnosti Ministarstva turizma i sporta (MINTS-a) u cilju privlačenja/zadržavanja talenata

Ministarstvo turizma i sporta prepoznalo je dva ključna cilja[7]:

- unapređivanje kvalitete strukovnog obrazovanja za potrebe turizma, te
- osiguranje fleksibilnoga cjeloživotnog obrazovanja djelatnika u turizmu i ugostiteljstvu.

U tom kontekstu, definirano je i nekoliko specifičnih ciljeva, od kojih posebno valja izdvojiti:

- moderniziranje postojećih obrazovnih programa kroz uvođenje inovativnih odgojno-obrazovnih metoda kao i kroz razvoj strukovnih kurikuluma za osnovna zanimanja i modularnih kurikuluma kojima će polaznici u početnom i kontinuiranom strukovnom obrazovanju stjecati specijalizirana znanja, bilo da se radi o osposobljavanju ili usavršavanju
- poticanje suradnje obrazovnih institucija, poslodavaca i socijalnih partnera s ciljem usklađivanja obrazovne politike (upisne kvote, kompetencije i kvalifikacije) i kontinuiranog praćenja potreba tržišta rada
- poticanje poslodavaca i obrazovnih ustanova na suradnju u području naukovanja na radnom mjestu za polaznike početnoga strukovnog obrazovanja te osposobljavanja velikog broja djelatnika nižih razina kvalifikacije kroz fleksibilne obrazovne programe prilagođene njihovim potrebama i mogućnostima.
- osiguranje moderne i kvalitetne obrazovne infrastrukture, materijala i tehničke opreme nužne za stjecanje potrebnih kompetencija, osobito praktičnih
- unaprjeđenje kvalitete obrazovanja koncentracijom kvalitete nastavnog osoblja i infrastrukturne opremljenosti u regionalnim centrima, uspostavom sustava nagrađivanja za nastavnike i mentore te uvođenjem programa prakse strukovnih nastavnika kod poslodavaca.

Usvajanjem Nacionalnog plana za razvoj održivog turizma do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, Provedbenim programom Ministarstva turizma i sporta za razdoblje 2021. – 2024. godine[8] definirane su sljedeće mjere koje valja provoditi u sferi unapređenja ljudskih potencijala. Riječ je o mjeri 35. - *Poticati i promovirati zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstvu*, odnosno mjeri 36. - *Usklađivati kompetencije ljudskih potencijala sa zahtjevima radnih mjesta i tržišta rada u turizmu*.

Mjera 35. - *Poticati i promovirati zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstvu* usmjerena je na promociju zanimanja u turizmu u cilju jačanja kompetencija i podizanja kvalitete ljudskih potencijala, na motiviranje mladih za rad u turizmu te na povezivanje obrazovnih institucija i poslodavaca u turizmu i ugostiteljstvu. Također, programima stipendiranja želi se motivirati mlade i dodatno potaknuti interes učenika i studenata, ali i poslodavaca u turizmu za zanimanja

[7] Program jačanja konkurentnosti ljudskih potencijala u turizmu, Institut za turizam, Zagreb, 2015.
[8] Provedbeni program Ministarstva turizma i sporta za razdoblje 2021. do 2024., Zagreb, prosinac 2023.

u sektoru turizma i ugostiteljstva te osigurati kvalitetu umrežavanja obrazovnih ustanova i poslodavaca. Mjera je financirana iz Državnog proračuna i doprinosi cilju 3.2. Prostorni razvoj i turizam u funkciji održivog razvoja. Mjera također doprinosi provedbi prioriteta utvrđenih nacionalnim aktima planiranja u okviru Europskog semestra, CSR 2c. *Promicati stjecanje vještina*, koja ističe da je potrebno osigurati jačanje vještina i kompetencija svih dionika unutar sektora s ciljem poboljšanja kvalitete turističkog proizvoda i usluga i time pozitivno utjecati na produženje turističke sezone.

S druge strane, Mjerom 36. - Usklađivati kompetencije ljudskih potencijala sa zahtjevima radnih mjesta i tržišta rada u turizmu želi se poboljšavati kvaliteta ljudskih potencijala u sektoru radi: (i) unaprjeđenja kvalitete usluga, (ii) povećanja produktivnosti i zapošljivosti, (iii) motiviranja mladih za obrazovanje u turizmu, (iv) socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom te (v) jačanja kapaciteta za održivi razvoj turizma. Mjera direktno doprinosi cilju 2.2. Ulaganje u obrazovanje, znanost i istraživanje Programa Vlade RH 2020.-2024. poticanjem jačanja kapaciteta zaposlenih kod poslodavaca u turizmu, ali i privlačenjem i aktiviranjem nezaposlenih za poslove u turizmu. Kroz ovu mjeru će se izraditi i analiza potreba poslodavaca zasnovana na istraživanju o njihovim trenutačnim potrebama, kao i potrebama relevantnih međunarodnih dionika u turizmu (Austrija, Španjolska i Francuska), a uvažavajući nove trendove na tržištu rada u pogledu znanja i vještina ključnih za razvoj turizma u sljedećih 10 godina. Konačno, kroz ovu mjeru će se poticati razvijanje srednjoškolskih programa i programa za obrazovanje odraslih koji će omogućiti stjecanje specifičnih kompetencija za rad u turizmu, osobito onih vezanih za zelenu i digitalnu tranziciju, nove trendove i potrebe turista te upravljanje u turizmu.

Uz navedene mjere, a u želji da ubrza cijeli proces jačanja konkurentnosti ljudskih potencijala u turizmu i ugostiteljstvu, MINTS je prepoznao i potaknuo razvoj Centara strukovnih kompetentnosti kao instrumenta kojim se, već u relativno kratkom vremenu, može unaprijediti kvaliteta strukovnog obrazovanja za turizam i ugostiteljstvo te ga prilagođavati potrebama tržišta rada. Centri strukovnih kompetentnosti zamišljeni su kao mjesta izvrsnosti u osposobljavanju kadrova za turizam i ugostiteljstvo. Njihovo uspostavljanje sukladno je Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije RH (Mjere 7.1.11 do 7.1.13), a ciljevi usklađeni s relevantnim politikama i programima Europske unije.

Osnovna svrha Centara strukovnih kompetentnosti je visokokvalitetno inicijalno i kontinuirano strukovno obrazovanje za turističko-ugostiteljska zanimanja. U skladu s tim ključni ciljevi Centara su:

- uskladiti strukovno obrazovanje s potrebama tržišta rada izradom i primjenom novih kurikuluma temeljenih na kvalifikacijama i standardima zanimanja
- osigurati kvalitetnu praktičnu nastavu s odgovarajućom tehničkom opremom i infrastrukturom te dobro organizirano i kvalitetno naukovanje na radnom mjestu za učenike i studente
- povećati kvalitetu i osigurati ujednačene opće i strukovne izlazne kompetencije strukovnog obrazovanja svih polaznika strukovnih programa za turizam i ugostiteljstvo

- osigurati dostupno, fleksibilno i ka karijeri usmjereno kontinuirano strukovno obrazovanje za turističko-ugostiteljska zanimanja za zaposlene, poslodavce, samostalne poduzetnike, nezaposlene, osobe s invaliditetom i druge ranjive skupine
- unaprijediti suradnju s poslodavcima kako bi se premostio jaz između svijeta obrazovanja i svijeta rada, osobito u području definiranja potrebnih kompetencija i kvalifikacija.

Područje djelovanja centara kompetentnosti organizirano je u pet programskih područja tako da pokrije potrebe ne samo učenika i polaznika stručnog usavršavanja/osposobljavanja, već i nastavnika, poslodavaca te socijalnih partnera. Pet područja djelovanja su:

- Program 1: Iz škole na posao – strukovno turističko-ugostiteljsko obrazovanje usklađeno s potrebama tržišta rada
- Program 2: Praktične vještine za turizam i ugostiteljstvo
- Program 3: Izvrsni nastavnici za izvrsne turističko-ugostiteljske kadrove
- Program 4: Kontinuirano učenje za turizam i ugostiteljstvo budućnosti
- Program 5: Poticanje kreativnosti, inovacija i poduzetništva.

Kretanje zaposlenosti na području Brodsko-posavske županije

Polazeći od zadnjih dostupnih podataka Državnoga zavoda za statistiku, na području Brodsko-posavske županije bilo je, tijekom 2023. godine, u godišnjem prosjeku, zaposleno 46,8 tisuća osoba, od čega su 40,1 % bile žene, a 59,9 % muškarci. Tijekom 2023. godine, ukupni broj zaposlenih na području Brodsko-posavske županije činio je oko 2,8 % ukupne zaposlenosti na razini RH.

U odnosu na prethodne godine, prosječni broj zaposlenih na godišnjoj razini postupno se povećava iz godine u godinu tijekom posljednjih nekoliko godina, uslijed čega je u 2023. godini bilo 3,7 tisuća više zaposlenih nego 2020. godine. Valja naglasiti i da je kretanje broja zaposlenih na području Brodsko-posavske županije iskazivalo približno istu dinamiku kao i RH u cjelini, uslijed čega je udio zaposlenosti na području ove županije u odnosu na RH, u posljednjih nekoliko godina praktički nepromijenjen, neovisno je li riječ o muškim ili ženskim osobama.

Tablica 3.9.1. Ukupna zaposlenost u RH i Brodsko-posavskoj županiji, godišnji prosjek, 2020. – 2023.

	Ø 2020.			Ø 2022.			Ø 2023.		
	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
RH ukupno	1.543.869	721.175	822.694	1.619.969	756.067	863.902	1.663.522	774.932	888.590
BPŽ Ukupno	43.067	17.715	25.352	45.071	18.385	26.686	46.781	19.097	27.684
Udio BPŽ u RH	2,8	2,5	3,1	2,8	2,4	3,1	2,8	2,5	3,1

Izvor: DZS, 2024., obrada: Institut za turizam

Kad je riječ o kretanju zaposlenosti u djelatnosti ugostiteljstva i turizma, na području Brodsko-posavske županije tijekom 2023. godine bilo je 1,9 tisuća zaposlenih (godišnji prosjek), od čega su 58,4% činile žene, a 41,6% muškarci. Tijekom 2023. godine, ukupni broj zaposlenih u djelatnosti turizma i ugostiteljstva na području Brodsko-posavske županije činio je oko 1,6% ukupne zaposlenosti u ovoj djelatnosti na razini RH.

U odnosu na prethodne godine, a kao i u slučaju ukupne razine zaposlenosti, prosječni broj zaposlenih u djelatnosti turizma i ugostiteljstva na području Brodsko-posavske županije na godišnjoj razini također se postupno povećava iz godine u godinu tijekom posljednjih nekoliko godina, uslijed čega je u 2023. godini bila 231 osoba više zaposlena nego 2020. godine. S obzirom da je kretanje broja zaposlenih u djelatnosti turizma i ugostiteljstva na području Brodsko-posavske županije iskazivalo nešto sporiju dinamiku rasta od RH u cjelini, udio zaposlenosti u ovoj se djelatnosti na području ove županije u odnosu na RH postupno smanjuje, pri čemu je to posebno uočljivo u slučaju muških osoba.

Tablica 3.9.2. Ukupna prosječna godišnja zaposlenost u RH i BPŽ u turizmu i ugostiteljstvu*, 2020. - 2023.

	Ø 2020.			Ø 2022.			Ø 2023.		
	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
RH ukupno	98.642	52.192	46.450	114.074	60.051	54.023	121.679	63.541	58.138
BPŽ ukupno	1.701	928	773	1.896	1.083	813	1.932	1.129	803
Udio BPŽ u RH	1,7	1,8	1,7	1,7	1,8	1,5	1,6	1,8	1,4

*Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Izvor: DZS, 2024., obrada: Institut za turizam

Dekompozicija broja zaposlenih u djelatnosti turizma i ugostiteljstva na području Brodsko-posavske županije prema vrsti poslodavca (Tablica 2.9.4.3.) ukazuje na činjenicu da je rast zaposlenih u promatranoj djelatnosti rezultat znatno većeg obujma zapošljavanja u pravnim osobama (poduzeća), u odnosu na ostale poslodavce (obiteljski smještaj, OPG, ugostiteljski objekti u privatnom vlasništvu i sl.).

Tablica 3.9.3. Zaposleni u turizmu i ugostiteljstvu* BPŽ prema vrsti poslodavca, 2020. – 2023.

	Ø 2020.			Ø 2022.			Ø 2023.		
	Ukupno	Žene	Muški	Ukupno	Žene	Muški	Ukupno	Žene	Muški
Ukupno	1.701	928	773	1.896	1.083	813	1.932	1.129	803
Pravne osobe	1.034	565	469	1.187	682	505	1.237	731	506
Ostali poslodavci	667	363	304	709	401	308	695	398	297
Udio zaposlenih u pravnim osobama	60,8	60,9	60,7	62,6	63,0	62,1	64,0	64,7	63,0

*Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Izvor: DZS, 2024., obrada: Institut za turizam

Analiza kretanja mjesečnih razina zaposlenosti u turizmu i ugostiteljstvu na području Brodsko-posavske županije (Tablica 2.9.3.) ukazuje na prilično velike sezonske oscilacije. Tako je, primjerice, broj zaposlenih osoba, u pravilu, najveći u kolovozu, a najmanji u razdoblju veljača-ožujak. Kad je riječ o 2023. godini broj zaposlenih u kolovozu bio je za 357 osobu veći od onog u ožujku. Pritom su razlike u broju zaposlenih u kolovozu i veljači/ožujku kod pravnih osoba znatno više izražene nego je to slučaj kod ostalih poslodavaca.

Kretanje broja zaposlenih u turizmu i ugostiteljstvu Brodsko-posavske županije po mjesecima u godini također upućuje na godišnje potrebe za sezonskim radnicima. Tako se, u razdoblju od 2022. – 2023. godine, a u skladu s navedenom logikom razmišljanja, potreba za sezonskim radnicima kretala na razini od oko 350-500 osoba, pri čemu je primjetno postupno smanjivanje iz godine u godinu.

Tablica 3.9.4. Zaposleni u turizmu i ugostiteljstvu* BPŽ po mjesecima, 2022. – 2023.

2022.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ukupno	1.691	1.641	1.615	1.678	1.866	2.010	2.117	2.124	2.099	1.985	1.917	2.000
Pravne osobe	998	936	920	982	1.163	1.286	1.389	1.405	1.386	1.280	1.198	1.298
Ostali poslodavci	693	705	695	696	703	724	728	719	713	705	719	702

2023.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ukupno	1.764	1.709	1.703	1.740	1.865	1.987	2.060	2.096	2.098	2.065	2.036	2.059
Pravne osobe	1.075	1.022	1.003	1.040	1.179	1.299	1.372	1.408	1.409	1.371	1.318	1.351
Ostali poslodavci	689	687	700	700	686	688	688	688	689	694	718	708

***Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane*

Izvor: DZS, 2023., obrada: Institut za turizam

Najtraženija radna mjesta u sektoru pružanje usluga hrane i pića

S obzirom na kvalifikacijsku strukturu zaposlenih u turizmu i ugostiteljstvu RH, može se očekivati da će srednjoškolski strukovni programi za turizam i ugostiteljstvo i dalje generirati najveći broj zanimanja u ovoj djelatnosti. Pritom će većina tih zanimanja i dalje biti relativno niske razine složenosti (44 % u turizmu i hotelijerstvu te 17 % u ugostiteljstvu).

Kad je riječ o pojedinim zanimanjima, a na temelju potražnje za radnim mjestima tijekom proteklih nekoliko godina na razini RH u cjelini, može se reći da su najtraženija radna mjesta povezana s pripremom i usluživanjem hrana (kuhari, slastičari, konobari i sobarice). S druge strane, potražnja za zanimanjima kao što su, primjerice, hotelsko-turistički tehničari i/ili hotelsko-turistički komercijalisti opada.

3.10. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Turistička zajednica Brodsko-posavske županije nositelj je promocije, odnosno, komunikacijskih aktivnosti prema turističkom tržištu.

Budžet: prema Programu rada TZ Brodsko-posavske županije planirano je 60.000,00 eura prihoda u 2024. godini, od čega nešto više od trećine (34 %) dolazi iz proračuna općine/grada/županije. Najveći dio budžeta usmjeren je na komunikaciju i oglašavanje (37,1 %) te potom na razvoj turističkog proizvoda (7,8 %).

Konkretno, kad se radi o troškovima za komunikaciju i oglašavanje najviše se izdvaja za oglašavanje destinacijskog brenda, turističke ponude i proizvoda (24,9 %). Slijedi budžet namijenjen za odnose s javnošću (studijska putovanja za predstavnike medija), za nastupe na sajmovima, posebne prezentacije i poslovne radionice te za kreiranje promocijskog materijala.

Kad je riječ o brošurama, Turistička zajednica Brodsko-posavske županije raspolaže sa sljedećim materijalima:

Čuvari baštine (katalog u formatu PDF): katalog obuhvaća pregled najatraktivnijih atrakcija vezanih uz kulturnu baštinu, prirodu i enogastronomiju. Brošura je koncipirana na način da lijepim i atraktivnim fotografijama, tekstom i istaknutim porukama poziva čitatelja na otkrivanje i posjet Županiji.

Biciklom kroz Meridiana Slavonicu: riječ je o vodiču za cikloturiste kroz općine Brodski Stupnik, Novu Kapelu i Oriovac. U vodiču su predstavljene četiri rute: Meridiana Slavonica Blue Route, Meridiana Slavonica Red Route, CroUltra i ruta Četiri kapelice.

Graničarsko Posavlje: riječ je o katalogu u PDF-u u kojem se daje pregled glavnih turističkih atrakcija u Brodsko-posavskoj županiji. Uz opise glavnih atrakcija, katalog pruža mnoštvo korisnih informacija o pojedinim turističkih proizvodima.

Udahni, okusi, doživi: brošura uz niz lijepih fotografija, karata i kratkih tekstova opisuje atrakcije, turističku ponudu i specifičnosti gastronomiju.

Okusi graničarskog Posavlja: letak na četiri stranice daje pregled gastronomske ponude, restorana i specifičnih jela koja nude.

Enogastro: letak daje pregled restorana i ukratko opisuje jela ovog kraja.

Slavonia Bike: tvoja ciklopriča: katalog sadrži mrežu svih biciklističkih ruta u Županiji. Također je vidljiv i na mrežnim stranicama u obliku *web*-aplikacije.

Brošura 'Pravilan pristup pristupačnom turizmu': u brošuri se opisuje pristupačni turizam i njegova obilježja, potrebe osoba s invaliditetom, primjeri proizvoda i usluga za osobe s invaliditetom.

MREŽNA STRANICA https://tzbpz.hr/

Dostupnost i čitljivost: Djelomično su osigurane postavke pristupačnosti mrežne stranice za osobe s invaliditetom (za osobe s oštećenjem vida, sluha, s poremećajem govorno-glasovne komunikacije te za osobe s motoričkim poremećajem i teškoćama u učenju).

Stranica nudi opcije prilagodbe poput povećanja veličine teksta i promjene kontrasta, što pomaže korisnicima s invaliditetom. Tekstovi su jasni, čitljivi i pismeno strukturirani.

Stranica je dostupna na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku, što olakšava pristup stranoj publici. Mrežna stranica sadrži Izjavu o pristupačnosti prema Zakonu o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora Republike Hrvatske (NN 17/19; u daljnjem tekstu: Zakon) kojim se prenosi Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora, u obliku koji je pogodan za čitače ekrana. Izjava je zadnji put ažurirana 9. srpnja 2021. godine.

Identitet i povjerenje: URL mrežne stranice je https://tzbpz.hr/

Postoji Favicon ikona (ikona koja na grafički način označava mrežnu stranicu). U zaglavlju je istaknut dinamični logotip turističke zajednice te se identificira da je TZ Brodsko-posavske županije vlasnik domene. Na naslovnoj stranici je u prvom planu video na kojem je istaknuto nekoliko ključnih turističkih atrakcija Brodsko-posavske županije, poput prirodnih ljepota, kulturnih događanja i tradicionalnih aktivnosti. Video je smješten u središnji dio stranice i automatski se reproducira, što privlači pažnju posjetitelja.

Ispod videa nalaze se pregledno organizirane sekcije s korisnim informacijama, primjerice o turističkim atrakcijama, gastronomiji i informacijama za digitalne nomade. Vizualni sadržaj, poput fotografija i ikona, dodatno doprinosi jasnoći i atraktivnosti. Vizualni identitet povezan je s turizmom i regijom kroz fotografije prirode, kulturnih znamenitosti i događaja te gastronomske ponude.

Kontaktne informacije, uključujući adresu i telefon, su jasno istaknute, a navigacija sugerira službeni i pouzdan karakter stranice (postoji kategorija „O nama“ u izborniku na početnoj stranici). Prisutnost certifikata i partnerstava dodatno povećava povjerenje. Informacije na mrežnoj stranici o aktualnim događanjima na hrvatskom jeziku su ažurirane: postoji interaktivan kalendar događanja dostupan na svim prethodno navedenim jezicima. Ovaj kalendar omogućuje pristup detaljnim opisima događaja putem internih poveznica. Relevantne i ažurne informacije nisu bitne samo za izgradnju povjerenja korisnika, već i za SEO budući da tražilice favoriziraju koristan i pouzdan sadržaj. Novosti na drugim jezicima nisu ažurirane zbog toga što se prvenstveno odnose na informiranje lokalnog i regionalnog stanovništva te poslovnim subjekata s prostora Brodsko-posavske županije.

Organizacija i navigacija: glavni izbornik je pregledan, podijeljen u šest kategorija: „Doživi graničarsko Posavlje“, „Događaji“, „Atrakcije“, „Smještaj“, „Novosti i media“, „O nama“. Neke od ovih kategorija su dodatno podijeljene na logične potkategorije koje korisnicima omogućuju detaljniji pregled i lakši i brži pristup traženim informacijama. Dostupnost korisnih informacija i materijala (npr. brošure) poboljšavaju korisničko iskustvo. Navigacija kroz podstranice je jednostavna i intuitivna, a informacije su lako dostupne. Mrežna stranica se općenito učitava unutar standarda (do 1 sekunde). Tehnička provjera performansi je navedena niže u analizi. Dostupna je sekcija za kontakt s jednostavnim obrascem za upite. Mrežna stranica je dostupna na tri jezika: hrvatskom, njemačkom i engleskom. Hrvatska verzija stranice je najopširnija i najažurnija.

Sadržaj: na naslovnoj stranici mrežne stranice tzbpz.hr ističe se dinamičan video u prvom planu koji prikazuje ključne turističke atrakcije Brodsko-posavske županije. Video je živopisan i profesionalno izrađen, služi kao uvod u bogatstvo ponude regije te ostavlja snažan vizualni

dojam. Putem videa pružaju se brze poveznice na kategorije poput novosti, preporuka i događanja. Video je istaknut i na engleskoj te njemačkoj verziji stranice, uz prilagođene „tipke“. U pisanju tekstova upotrebljava se jednostavan jezik. Stil pisanja je informativan i promotivan. Tekstovi su razlomljeni u manje odlomke radi bolje preglednosti, a ključne informacije često su istaknute podebljanjem. Koriste se i poveznice u tekstu.

Fotografije su kvalitetne. Prikazuju prirodne ljepote, kulturno-povijesne znamenitosti i autentične lokalne doživljaje. Slikovni materijal vizualno podržava sadržaj i povećava privlačnost stranice. Postoji zatipak u kategoriji „Smještaj“ u glavnom izborniku (prenoćišta). Ovdje su navedeni svi smještajni objekti, bez mogućnosti filtriranja. Kategorija Atrakcije / Aktivni odmor i priroda / Planinarske staze vodi na posebnu stranicu na kojoj nije vidljiv glavni izbornik te je, iz korisničke perspektive, teže vratiti se na početnu stranicu TZ Brodsko-posavske.

Na stranici postoje dinamični i interaktivni sadržaji: videomaterijali na naslovnici i podstranicama, dinamični logotip, pomični razdjelni *banneri*, kategorije koje se mijenjaju na prelazak mišem, interaktivne karte koje omogućuju korisnicima da istraže regiju i planiraju svoje planinarske i biciklističke rute. Kontaktni obrazac i poveznice na društvene mreže omogućuju korisnicima komunikaciju s Turističkom zajednicom.

Sveukupno, sadržaj na mrežnoj stranici je kvalitetno izrađen, pregledan i lako dostupan, prilagođen modernim potrebama digitalne prezentacije turističke ponude.

Optimizacija za pretraživače (SEO): Mrežna stranica je srednje SEO optimizirana te postoji prostor za daljnja poboljšanja. Trenutno, na mrežnoj stranici postoji naslov stranice (*title tag*) koji sadrži 54 znakova ('Turistička zajednica Brodsko-posavske županije – TZBPŽ') i metaopis (*meta description*) koji sadrži 114 znakova

('Brodsko-posavska županija duguljasta je ljepotica smještena između južnih obronaka slavonskih gora i rijeke Save.'). Uočena je prečesta upotreba H1 naslova, što ne ide u prilog SEO optimizaciji. Uočena je uporaba H2 naslova, što bi moglo poboljšati strukturu sadržaja i njegovu preglednost, kako za korisnike, tako i za pretraživače. Fotografije i slike na početnoj stranici imaju postavljene *alt* atribute, što je povoljno s aspekta SEO optimizacije.

Mrežna stranica sadrži datoteku *robots.txt*, koja omogućava pravilno upravljanje pristupom pretraživača različitim dijelovima stranice, što je važno za SEO optimizaciju. Mrežna stranica sadrži kanonsku oznaku (proces označavanja i prikazivanja glavne verzije mrežne stranice u rezultatima pretraživanja, kako bi se izbjeglo dupliciranje sadržaja). Uočeno je da mrežna stranica koristi *hreflang,* što pomaže pretraživaču prikazati korisniku mrežnu stranicu na ispravnom jeziku.

OpenGraph metaoznake su uočene, koje upravljaju načinom na koji se URL stranica prikazuje prilikom dijeljenja na društvenim mrežama. Mapa mrežne stranice (*sitemap.xml*) postoji, što omogućuje pretraživačima da razumiju strukturu mrežne stranice te je što uspješnije indeksira.

Mrežna analitika: na mrežnoj stranici je uočen *Google Tag Manager (GTM)* kod. Stranica ima definiranu politiku zaštite osobnih podataka te poruku da se koriste 'kolačići' (*cookies*).

Tehničke performanse: mrežna stranica je kompatibilna s najčešćim preglednicima te koristi font koji je kompatibilan s *webom*. Mrežna stranica je prilagođena različitim uređajima preko kojih korisnici posjećuju mrežno mjesto (tj. stranica je responzivna), uključujući monitore računala, prijenosna računala, tablete i pametne telefone. Upravo responzivni dizajn osigurava da se sadržaj pravilno prikaže na svim uređajima različitih veličina ekrana. Međutim, djelomično su osigurane postavke pristupačnosti za osobe s invaliditetom.

Kad je riječ o brzini učitavanja mrežne stranice prema *Google Page Speed Test* postoji prostor za poboljšanje:

- Desktop računala: 67/100
- Mobilni uređaji: 69/100

Google Page Insights, nakon provedenog *Page Speed* testa identificira elemente mrežne stranice koji negativno utječu na brzinu učitavanja (*Diagnostics* unutar kategorije *Performance*), što može smanjiti korisničko iskustvo i ukupnu SEO izvedbu. Preporučuje se da se ti elementi optimiziraju kako bi se stranica učitavala brže i učinkovitije. Intuitivna navigacija i logična struktura olakšava korisnicima pronalazak informacija o sadržajima koji ih zanimaju. Katalozi i brošure namijenjene preuzimanju se mogu ispravno preuzeti, dok brzina ovisi o veličini datoteke. Pregled i korištenje mrežne stranice ne zahtjeva dodatni softver. Mrežna stranica nije prilagođena za ispis, što je potrebno podesiti.

Mrežna stranica koristi sigurni protokol (*https://*).

Veličina HTML dokumenta utječe na brzinu učitavanja mrežne stranice. Pritom, manja veličina HTML dokumenta povećava brzinu učitavanja mrežne stranice. Veličina mrežne stranice za preuzimanje je 4.95 MB, što utječe na smanjenje brzine učitavanja i utječe na korisničko iskustvo.

Uočeno je da su JavaScript i CSS datoteke umanjene (*minification*). *Minifikacija* je relativno jednostavan način za smanjenje veličine stranice, a zatim i vremena učitavanja. Mrežna stranica primjenjuje automatski generiranu stranicu 404.

DRUŠTVENE MREŽE:

Facebook **https://www.facebook.com/tzbpz**

Prilikom upravljanja Facebook profilom, važno je stvarati relevantan, angažirajući i privlačan sadržaj kako bi se održavao interes zajednice i kako bi se privlačili novi pratitelji.

Analizirane su objave na službenom Facebook profilu Turističke zajednice Brodsko-posavske županije tijekom jedne godine (prosinac 2023. – studeni 2024.). U nastavku slijedi analiza aktivnosti i sadržaja.

Facebook stranica TZ Brodsko-posavske županije broji više od 4.3 tisuća pratitelja te 4.1 tisuća oznaka 'sviđa mi se'. Sadržaj koji se objavljuje na Facebook profilu Turističke zajednice Brodsko-posavske županije može se kategorizirati kao promotivan, informativan i inspirativan.

Ime profila: Ime profila je 'Turistička zajednica Brodsko-posavske županije' što je povezano s mrežnom stranicom čija je domena https://tzbpz.hr/. Povezanost je očigledna i kroz profilnu fotografiju te naslovnu fotografiju, koje su usklađene s vizualnim identitetom prikazanim na službenoj mrežnoj stranici.

Opis profila: Opis profila na Facebooku pruža bitne informacije. Uključuje poveznicu putem koje se može doći na sva bitnija odredišta na službenoj mrežnoj stranici te e-adresu i adresu ureda. U skladu s nazivom profila, koji se prvenstveno obraća domaćoj publici, opis je napisan na hrvatskom jeziku. skladu Opis je napisan na hrvatskom jeziku. Opis ne uključuje „Čuvari Okusa, Čuvari Granice, Čuvari Tradicije“, što je navedeno na gore spomenutoj poveznici, niti naziv novije promotivne kampanje „Gdje usput postaje cilj“.

Naslovna fotografija: Naslovna fotografija sadrži logotip turističke zajednice, koji se ujedno nalazi i na profilnoj fotografiji.

Frekvencija objava: U godini dana je prosječno objavljeno 5 objava mjesečno (ukupno 68 objava). U nekim mjesecima manji broj objava (npr. rujan i listopad 2024.)

Sadržaj: Objavljeni sadržaj obuhvaća projekte, događanja, tradicijske običaje, kulturne i prirodne atrakcije, što je dobra osnova za *engagement*.

Uključivanje *influencera* i poznatih osoba povećava vidljivost i atraktivnost profila. Emotikoni se koriste umjereno, u nekim objavama se ne koriste.

Videoformat i *Reels*: Koristi se video format i *Reels* za koje je preporuka intenzivnije korištenje.

Interakcija s korisnicima: Turistička zajednica reagira na komentare.

Označavanje relevantnih dionika: Označavaju se relevantni dionici, čime se proširuje doseg objava i povećava povezanost s lokalnom zajednicom.

Hashtagovi: *Hashtagovi* se koriste neredovito, a brendirani *hashtagovi* (#TZBPZ, #ČuvariTradicije itd.) su jasno definirani i konzistentno promovirani: #cuvaribastine #gdjeusputpostajecilj #granicarskoposavlje te # koje destinaciju povezuju s turističkim klasterom Slavonija: #nemajojravne #slavoniatravel #slavonijanajdestinacija kao i nacionalnim #croatiafulloflife.

Dugačke poveznice: Poveznice se objavljuju u prvom komentaru objave.

Instagram @tzbpz

Instagram je vizualna platforma na kojoj se nalaze atraktivne fotografije i videozapisi od iznimne važnosti. Vizualni elementi na ovoj platformi imaju ključnu ulogu u privlačenju pažnje korisnika, poticanju angažmana te stvaranju identiteta brenda. Trenutno stanje Instagram stranice TZ Brodsko-posavske županije je u nastavku.

Ime profila: Ime profila '@tzbpz' prati praksu s Facebook stranice, a slika profila je ista kao na Facebooku te usklađena s mrežnom stranicom. Instagram profil TZ Brodsko-posavske županije broji 724 pratitelja (na dan 7. prosinca 2024. godine).

Opis profila: Opis profila je informativan i sadržava ključne poruke o području, a slika profila je u skladu s drugim platformama. Sadrži i poveznicu na mrežnu stranicu TZ Brodsko-posavske županije.

Frekvencija i sadržaj objava: Broj objava od prosinca 2023. godine do studenog 2024. godine je 48 (četiri objave mjesečno), no distribucija nije ravnomjerna.

Objave na Instagramu prate sadržaj s Facebooka, što osigurava sličnost i prepoznatljivost. Koriste se različiti formati poput *carousel* objava i povremeno *Reelsa*. Na fotografijama su označeni relevantni dionici.

Influenceri i poznate osobe: Posjeti *influencera* i poznatih osoba poput Ene Rajić, Ivice Kostelića i Hrvoja Jurića te suradnje s profilima kao što su Putoholičari povećavaju atraktivnost i doseg.

Hashtagovi: Koriste se relevantni *hashtagovi* poput #ČuvariTradicije, #AktivniOdmor, #BiciklomKrozSlavoniju. Uglavnom se koristi samo jedan *hashtag* po objavi.

TikTok https://www.tiktok.com/@tzbpz

Profil broji 48 pratitelja.

Vizualni identitet potvrđen profilnom fotografijom. Samo jedan video je objavljen (posjet poznatih osoba) unatrag godinu dana. *Hashtagovi* su prisutni, ali nema brendiranog *hashtaga* Županije. Opis profila je „Čuvari Okusa, Čuvari Granice, Čuvari Tradicije".

YouTube https://www.youtube.com/@tzbpzhr

Kanal broji 77 pretplatnika. Opis profila sadrži sve detalje o turističkoj zajednici. Kanal je objavio 6 videozapisa u razdoblju od prosinca 2023. do studenog 2024. godine (prosjek je jedan video svaka dva mjeseca). Na kanalu su objavljeni svi raspoloživi videozapisi Turističke zajednice Brodsko-posavske županije. Opisi su na hrvatskom jeziku. Duljina videozapisa je kratka, od 0:41 minute do 2:00 minute. Ovo ukazuje da je sadržaj prilagođen brzoj konzumaciji. Broj pregleda varira. Najgledaniji video ima broji 396 tisuća pregleda unazad godinu dana.

Videosadržaji se fokusiraju na turističke i prirodne atrakcije Brodsko-posavske županije (kulturna i prirodna baština, turistički sadržaji, posjeti poznatih osoba). Opis ne sadrži „Čuvari Okusa, Čuvari Granice, Čuvari Tradicije".

3.11. Primjeri dobre prakse

Kao primjeri dobre prakse izabrane su tri regije sličnih geografskih obilježja i ponude turističkih doživljaja. Svaka od ovih destinacija ima svoje specifičnosti, ali se u velikom dijelu oslanjaju na razvoj kulturnog turizma, ponudu aktivnih oblika odmora. To su: Tolnanska županija u Mađarskoj, Nitriantski kraj u Slovačkoj i Pomurje u Sloveniji.

Tolnanska županija		Izvor: https://winesofhungary.hu/wine-
Broj stanovnika	-	238.400
Glavne atrakcije	-	Grad Paks
	-	Grad Tolna
	-	Selo Gobyiszlo
	-	Terme Tamasi
	-	Dvorac Ozora
	-	Ekoturistički centar Poroboly
	-	Muzej narodne umjetnosti u Sarkozu
	-	Zabavni park Gunarasfurdo
	-	Stari grad Dunafoldvar
	-	Muzej nuklearne energije Paks
Smještaj i ugostiteljstvo	-	Velik izbor hotela, pansiona i kuća za odmor
	-	Selo Bogyiszlo poznato po paprici
	-	Razvijen vinski turizam – vinska regije Szekszard
	-	Destilerija Palinke (mađarska rakija od komine grožđa)
Glavne manifestacije	-	Ozora Festival
	-	Festival vina u Szekszardu
	-	Berba grožđa u dunafoldvaru
	-	Festival krumpira u Olaszfalu
Turistički proizvodi	-	Kulturni turizam
	-	Odmorišni turizam (kupanje u Dunavu u Faddu)
	-	Vinski turizam
	-	Gastronomski turizam
	-	Aktivni odmor – *trekking*, kanuing
Okruženje	-	Regija Tokaj-Hegyalja s ponudom vinskih cesta
	-	Tatorjan Nature Trail u Alsodobsci (Alsódobsza) sa 17 km dugom stazom
	-	Grad Pečuh s mnoštvo kulturnih atrakcija
	-	Balaton s mnoštvo mogućnosti rekreacije na otvorenom
	-	Grad Kapošvar s kulturnim atrakcijama
	-	Grad Siofok s kulturnim atrakcijama
Promocija	-	Mrežna stranica http://visithungary.com
	-	Mrežna stranica http://winesofhungary.hu

Regija Nitria		Izvor: https: https://www.slovakia.com/regions/nitriansky-kraj-nitra-region/
Broj stanovnika	-	713.422
Glavne atrakcije	-	Sinagoga u Nitiriji
	-	Slovački poljoprivredni muzej
	-	Dvorac Nitria
	-	Crkva sv. Mihaela
	-	Svardova špilja
	-	Kalvarija Nitria
	-	Arheološki park u Mojmorovcima
	-	Planina Zobor s vrhom Piramida
	-	Botanički vrt Arboretum Mlynany
	-	Jezro Dochonka
Smještaj i ugostiteljstvo	-	Velik izbor hotela, pansiona, hostela i kuća za odmor
	-	Brojni restorani s ponudom lokalne hrane
	-	Vina (rizling)
Glavne manifestacije	-	Grad kazališta
	-	Međunarodni festival Divadelna Nitra
Turistički proizvodi	-	Kulturni turizam
	-	Gastronomski turizam
	-	Golfski turizam (dva terena, 18 i 9 rupa)
	-	Vinski turizam (oko desetak vinarija s kušaonicama)
	-	Cikloturizam (750 km markiranih staza)
	-	*Trekking* (staze u prirodnim rezervatima)
	-	Odmorišni turizam (pješčane plaže na rijeci Vah)
	-	Planinarenje (*ferrata* ispod Zobora)
Okruženje	-	Planine Tribeč
	-	Planinski masiv 'Little Carpathians' popularan za sanjkanje
	-	Skijaški restort Ski Blanc Ostry Grun-Kollarova
Promocija	-	Mrežna stranica https://visitnitra.eu/en/
	-	Portal za cikloturiste https://nr.cykloportal.sk/vyber-si-trasu/

Regija Pomurje		Izvor: https://visitpomurje.eu/en/
Broj stanovnika	-	122.453
Glavne atrakcije	-	Grad Murska Sobota
	-	Grad Gornja Radgona
	-	Moravske Toplice
	-	Ljutomer
	-	Paviljon Expano (predstavljao Sloveniju na EXPO-u u Milanu 2015. godine)
	-	Soboćko jezero
	-	Gospodarstvo Fine Lušt (uzgoj rajčica)
	-	Avanturistički park Bukovniško jezero
	-	Dom šampanjca u Gornjoj Radgoni
	-	Avanturistički park Vulkanija
	-	Otok ljubavi u Ižakovici
	-	Toranj Vinarium u Lendavi
Smještaj i ugostiteljstvo	-	Velik izbor smještajnih kapaciteta: glamping, hoteli, ekokuće, turističke farme
Glavne manifestacije	-	Gastronomska događanja: Dani šparoga, 'Jucy Fork Street Food' festival, etnovečeri
	-	Vinski festivali
	-	Međunarodni plesni festival 'Fronta'
Turistički proizvodi	-	Cikloturizam
	-	Planinarenje
	-	Adrenalinski sportovi
	-	Rafting
	-	Poslovni turizam
	-	Konjički turizam
	-	Golfski turizam
	-	Lov i ribolov
Okruženje	-	Grad Maribor
	-	Austrija
	-	Mađarska
Promocija	-	Mrežna stranica http://www.visitpomurje.eu
	-	Promocija na društvenim medijima: Facebook, Instagram, YouTube, Flick, X

3.12. Pregled tržišnih trendova

Prema podacima Svjetske turističke organizacije (UNWTO) međunarodni turizam je u 2023. godini dosegnuo 88 % razine koja se ostvarila prije zdravstvene krize, odnosno, 2019. godine. U Europi, kao najposjećenijoj svjetskoj regiji ostvareno je 1,2 % manje međunarodnih turističkih dolazaka u odnosu na 2019. godinu. U ovoj, 2024. godini, nastavio se trend rasta turističkih putovanja, a posebno velike poraste bilježe relativno pristupačne zemlje južne Europe (Srbija, Bugarska, Turska, Malta, Portugal, Španjolska) dok se zemlje na sjeveru Europe još uvijek sporije oporavljaju. Generalno, predviđa se da će 2024. godine međunarodni turizam ostvariti bolje rezultate od onih iz 2019. godine.

Raste turistička potrošnja, rastu izdaci za smještaj i hranu i piće te se produljuje boravak u brojnim europskim destinacijama. Kriza uzrokovana COVID-19 pandemijom uvelike je utjecala na putovanja jer turisti žele 'nadoknaditi izgubljeno' pa su stoga autentična i jedinstvena iskustva visoko na listama prioriteta mnogih turista.

Međutim, usprkos kontinuiranom rastu valja imati na umu da se europski turizam istovremeno suočava i s nizom prepreka od kojih se posebno mogu istaknuti visoka inflacija, koja velikom broju kućanstava smanjuje raspoloživa sredstva za putovanja te neizvjesnost oko rusko-ukrajinskog rata koji također utječe na putovanja u velik broj odredišta.

Kad je riječ o kvalitativnim obilježjima važno je istaknuti promjene koje se događaju u odnosu suvremenog potrošača prema turističkim putovanjima. Tako je posebno važno istaknuti sljedeće trendove:

- **Rast broja iskusnih putnika**: iskustvo u putovanjima pomaže turistima u prepoznavanju i razumijevanju autentičnih i izvornih doživljaja koje neka destinacija nudi. Velik je naglasak na gostoljubivosti, očuvanom 'duhu mjesta' i iskrenoj brizi za gosta. Sve ove vrijednosti danas se pod utjecajem globalizacije i standardizacije gube, a destinacije koje ih uspijevaju sačuvati imaju ogromnu prednost.

- **Rast svijesti o održivom razvoju**: generalni rast obrazovanosti populacije i mogućnost dolaska do brojnih informacija iz različitih izvora rezultiraju rastom svijesti o izraženoj potrebi čuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa, o potrebi ravnoteže između ekonomskih, okolišnih i društvenih aspekata razvoja suvremenog društva. Velika se pažnja pridaje etici, smanjenju bacanja hrane, smanjenju korištenja plastike, potrebi recikliranja i odabira onih turističkih praksi koje će ostaviti što manje negativnih posljedica za destinacije.

- **Holistički pristup i cjelovitost doživljaja**: tijekom boravaka u destinacijama turisti žele cjelovit doživljaj koji će na najbolji način odgovoriti njihovih različitim potrebama, interesima i željama. Doživljaj se stvara kroz niz opipljivih i neopipljivih komponenti i 'točki dodira' pa je važno osigurati 'destinacijski lanac vrijednosti', odnosno, da svi aspekti doživljaja budu kvalitetni. Zbog toga je važno da privatni i javni sektor, u svojim sferama djelovanja, pridonose toj kvaliteti.

- **Traganja za 'vrijednosti'**: usluge i proizvodi koje turisti koriste trebaju imati dobar i prihvatljiv omjer kvalitete i cijene. Generalno se opreznije troši i štedi za buduća neizvjesna vremena. Cijena treba biti dobro usklađena s kvalitetom ponude, iako su turisti spremni više izdvajati za jedinstvene i atraktivne doživljaje koje ne mogu iskusiti u drugim destinacijama.

- **Rast svijesti o zdravom načinu života**: briga o očuvanju zdravlja obilježava suvremeno društvo, što je posebno bilo potaknuto nedavnom zdravstvenom krizom. Zbog toga se više pazi na boravak u nezagađenom prostoru, na rekreaciju u zdravom i zelenom okruženju, konzumaciji prirodnih sezonskih namirnica te se generalno poduzimaju aktivnosti koje podržavaju mentalno i fizičko zdravlje. Puno se govori o holističkom pristupu zdravlju što podrazumijeva fizičko, mentalno, duhovno i emocionalno blagostanje. Pritom, turistička ponuda može puno pridonijeti kroz različite oblike ponude.

- **Rast utjecaja tehnologija:** digitalizacija danas utječe na brojne aspekte dnevne rutine, od druženja, poslovanja, obrazovanja i drugog. Tehnologija ima ogroman utjecaj i na turističke tijekove kroz stalne promjene koje unosi u kanale prodaje i promocije, dostupnost informacija i načine informiranja, razmjene iskustava i drugo.

4. MARKETING DESTINACIJE

4.1. Turistički proizvodi

Sustav turističkih proizvoda Brodsko-posavske županije definiran je Strategijom razvoja turizma i marketinškim planom za Brodsko-posavsku županiju do 2030. godine. On proizlazi iz resursno-atrakcijske osnove Županije i trendova na turističkom tržištu i rasta zanimanja potražnje za tim proizvodima.

Slika 4.1. Sustav turističkih proizvoda Brodsko-posavske županije

KULTURNI TURIZAM	Gradski turizam
	Turizam baštine
	Manifestacije i događanja
	Vjerski turizam
ENOGASTRONOMSKI TURIZAM	Gastronomski turizam
	Vinski turizam
REKREACIJA I BORAVAK U PRIRODI	Planinarenje
	Cikloturizam
	Lov i ribolov
	Seoski turizam / Odmor u ruralnom prostoru
	Ekoturizam
POSLOVNI TURIZAM	Stručni skupovi / *Team building*
	Sportske pripreme i natjecanja / Adrenalinski sportovi
POSEBNI PROIZVODI	Tranzitni turizam
	Riječni kruzing

Izvor: Institut za turizam

Primarni Sekundarni Tercijarni

Primarni turistički proizvodi su u grupama kulturnog turizma, rekreacije i boravka u prirodi te enogastronomskog turizma, ali i tranzitni turizam, koji će očekivano, zbog lokacije Brodsko-posavske županije, i u budućnosti predstavljati jedan od glavnih proizvoda Županije. Primarne proizvode dalje slijede sekundarni i tercijarni proizvodi koji će nadopunjavati paletu turističkih proizvoda i pridonositi raznolikosti, kvaliteti i bogatstvu cjelokupne destinacijske ponude. U nastavku se opisuju turistički proizvodi, njihova obilježja i faktori uspjeha, potom specifično za Županiju: glavne atrakcije, pozicioniranje i ciljni segmenti, potrebne razvojne aktivnosti te komunikacija s tržištem.

Glavna obilježja i faktori uspjeha turističkih proizvoda važnih za Brodsko-posavsku županiju su:

KULTURNI TURIZAM

Obilježja tržišta: Kulturni turizam obuhvaća putovanja motivirana upoznavanjem kulturne baštine, povijesti, kulture, umjetnosti, tradicije, 'kulture života i rada' kao specifičnosti nekog prostora. Oko 40 % svih međunarodnih odmorišnih putovanja sadrži komponentu kulture[9], a kultura sve više postaje i primarni motiv za putovanja. Sve brojnija starija populacija s dovoljno slobodnog vremena i dobrim prihodima te sve obrazovanija mlađa populacija kreiraju rastuću potražnju za proizvodima kulturnog turizma. K tomu treba dodati i multigeneracijska putovanja koja postaju sve popularnija u suvremenom društvu. Generalno, kulturni se turizam može promatrati unutar dvije grupe: prva koja je motivirana kulturom (5 % do 10 % svih kulturnih turista), tj. oni koji primarno žele učiti, otkrivati i doživjeti lokalnu kulturu i druga, kojoj su kulturni sadržaji dio ukupnog turističkog doživljaja. Kulturni turizam obilježava potreba turista za sudjelovanjem, uključivanjem u aktivnosti, doživljajem kulture kroz inovativnu prezentaciju i pričanje priča. Sve je više turista motiviranih kulturom koji izbjegavaju gužve koje se stvaraju oko kulturnih atrakcija te preferiraju osobnija, manja i autentična kulturna mjesta. Oni u pravilu troše više od drugih turista i često borave dulje u destinacijama. Preferiraju kontakt i komunikaciju s lokalnom populacijom. Glavna europska tržišta za proizvode kulturnog turizma čine Nijemci, Britanci, Talijani, Francuzi i Nizozemci.

Faktori uspjeha:

- uređenost destinacija, kvalitetna signalizacija i interpretacija kulturnih atrakcija
- autentičnost kulturnih sadržaja i cjelovitost u njihovoj interpretaciji
- razrađene i dobro osmišljene ture
- povezani kulturni sadržaji i razvijeni programi prilagođeni različitim ciljnim segmentima
- povezani sadržaji vezani za kulturu s drugim turističkim sadržajima u destinaciji, primjerice, aktivnim odmorom

ENOGASTRONOMSKI TURIZAM

Obilježja tržišta: Gastronomski turizam predstavljaju putovanja motivirana okusima mjesta kroz koje se može 'osjetiti mjesto'. Enogastronomski turizam u širem značenju predstavlja kulturni turizam i smatra se da oko 60 % ove grupe turista sudjeluje i u nekoj kulturnoj aktivnosti u destinaciji. Gastronomski turisti posjećuju festivale hrane, kušaonice, idu na gastronomske ture, posjećuju muzeje i trgovine specijalizirane za enogastronomiju, idu na vinske ceste, posjećuju lokalne proizvođače, zanima ih način proizvodnje, obvezno posjećuju lokalne tržnice, vole naučiti nešto novo kroz kulinarske tečajeve i slično. Ovaj segment turista važan je iz više razloga. Prvenstveno, oni pridonose lokalnoj ekonomiji, jer vole odlaziti u restorane i kupovati lokalne proizvode. Također, dobro razumiju pitanje zdravlja i održivosti pa se i u skladu s time odnose prema lokalnim vrijednostima. I konačno, oni nisu vezani za sezonu tj. putuju tijekom cijele

[9] World Tourism Organization (2018), Tourism and Culture Synergies, UNWTO, Madrid

godine. Europa predstavlja veliko tržište za enogastroturiste i neka istraživanja pokazuju da čak 3 % do 5 % od svih europskih turista čine oni koji primarno putuju zbog gastronomije. Oko 25 % potrošnje na putovanju otpada im na hranu i pića. Važno je spomenuti i da, na 80 % turista koji putuju radi odmora, iskustva s hranom i pićem uvelike utječu na ukupno zadovoljstvo boravkom u destinaciji.

Faktori uspjeha:

- ponuda specifičnih/jedinstvenih jela i pića koja se vežu za destinaciju
- povezivanje enogastronomskih doživljaja s kvalitetnim *storytellingom* tj. pričanjem priča
- povezana ponuda različitih mogućnosti upoznavanja lokalne gastronomske i vinske tradicije: tržnice, restorani, festivali, tečajevi, muzeji, lokalni proizvođači

REKREACIJA I BORAVAK U PRIRODI

Obilježja kretanja: U Brodsko-posavskoj županiji rekreacija i boravak u prirodi uključuju brojne aktivnosti: konjički turizam, *trekking*, planinarenje, cikloturizam, lov i ribolov, ekoturizam. Planinarenje i *trekking* obuhvaća rekreativno kretanje po prirodi obilježenim ili neobilježenim stazama. Zbog očuvane i atraktivne prirode, ovaj proizvod tek treba snažnije razvijati budući da, u kontekstu potrebe za zdravim životom i rekreacijom, potražnja neprekidno raste. Ovaj proizvod je i u skladu s principima održivosti i podrške lokalnoj zajednici, planinarenje i šetnje povezuju ljude s prirodom, omogućuju im uživanje u krajolicima i vizurama, zbog čega su ruralni prostori posebno interesantni za ovaj segment. Uz to, šetnje i planinarenje mogu biti različitog intenziteta, kombinirani s drugim aktivnostima, u grupi ili samostalno.

Faktori uspjeha:

- lijepa, zanimljiva i očuvana priroda/slikovitost
- uređene i označene staze s vidikovcima
- kvalitetni smještaj i ugostiteljski sadržaji specijalizirani za pojedine segmente gostiju
- dostupne i uređene atrakcije

POSLOVNI TURIZAM

Obilježja kretanja: Poslovni turizam odnosi se na sastanke, skupove i konferencije koje se organiziraju često u destinacijama koje imaju i druge atraktivne oblike turističke ponude. Najvažnije grupe su skupovi korporacija, *incentive* putovanja ili *team building*. Posljednjih je godina, uslijed krize, sve izraženiji trend organizacije poslovnih događanja u bližim destinacijama, što je svakako zanimljivo za Brodsko-posavsku županiju. Također, valja istaknuti i gradnju hotela u Slavonskom Brodu koji će ovu Županiju, svojim kongresnim kapacitetima, staviti na ovo tržište. Ovdje treba spomenuti i sportske pripreme i natjecanja, kao i različita sportsko-rekreacijska događanja.

Faktori uspjeha:

- atraktivnost destinacije i sadržajnost ponude
- sigurnost i dostupnost destinacije i njenih sadržaja
- tehnička opremljenost i kapaciteti

- profesionalne receptivne agencije
- kvalitetna hotelska i enogastronomska ponuda

POSEBNI PROIZVODI

Obilježja kretanja: Ovdje se ponajprije misli na tranzitni turizam i riječna krstarenja. Tranzitni se turizam odnosi na osobe koje ostvaruju noćenje ili turističku potrošnju tijekom proputovanja od mjesta polaska do mjesta dolaska. Zbog svoje pozicije, dostupnosti i blizine destinacija uz autocestu, Brodsko-posavska županija, upravo od tranzitnih gostiju ostvaruje velik broj noćenja (u odnosu na druge slavonske županije). Riječna krstarenja posljednjih godina obilježavaju kontinuirane stope rasta i također predstavljaju zanimljiv proizvod za Brodsko-posavsku županiju, a uređenjem pristaništa otvaraju se velike mogućnost i za ovaj segment gostiju. Time bi se iskoristio turistički potencijal rijeke Save, kao i generalno tog dijela zanimljivog za Županiju.

Faktori uspjeha:

- kvalitetna turistička signalizacija i interpretacija
- kvalitetna infrastruktura i opremljenost stajališta
- dobra organizacija izleta/tura prilagođena ciljnim segmentima gostiju
- kvalitetna ugostiteljska i trgovačka ponuda
- dobra informiranost gostiju o ponudi u destinaciji

Opis turističkih proizvoda za Brodsko-posavsku županiju

TURIZAM BAŠTINE	
Glavne atrakcije	• Tvrđava u Slavonskom Brodu • Kuća Ivane Brlić-Mažuranić • Spomen-dom Dragutina Tadijanovića • Spomen-galerija Ivana Meštrovića • Gradski muzej Nova Gradiška • Kula Gračanica kod Baćin Dola • Dvorac Marković-Kulmer u Cerniku • Crkve i samostani: Franjevački samostan s crkvom sv. Petra u Cerniku, Franjevački samostan s crkvom Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu, crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije i crkva sv. Terezije Avilske u Novoj Gradiškoj, crkva sv. Ivana Krstitelja u Slavonskom Kobašu, crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Novoj Kapeli, crkvica sv. Martina u Lovčiću, crkva sv. Marije Magdalene u Bebrini, crkva sv. Mihovila Arkanđela u Dubočcu, kapela sv. Stjepana u Glogovici, crkva Rođenja sv. Ivana Krstitelja u Vrpolju • Arheološki lokalitet Stari Perkovci-Dobrevo u općini Vrpolje • Ostalo: očuvana ruralna sredina Stara Kapela, arheološka nalazišta antičke Marsonije u Slavonskom Brodu i na lokalitetu Zapolje
Pozicioniranje	Brodsko-posavska županija – dom velikih umjetnika
Ciljni segmenti	• Obitelji s djecom • Školske ekskurzije • Putnici u tranzitu • Putnici privučeni kulturom • 'Kulturnjaci' – generalisti, turisti koji putuju i obilaze kulturne znamenitosti
Sadržaji i aktivnosti	• Kulturne rute – posjet muzejima i galerijama • Kulturne manifestacije • Kreativne radionice
Komunikacija s tržištem	• Usmjerena na tržišne segmente • Preporuke i prijedlozi obilaska • Najava događanja i manifestacija – posebne kampanje za 'marker' događanja

MANIFESTACIJE I DOGAĐANJA	
Glavne atrakcije	• Brodsko kolo • U svijetu bajke Ivane Brlić-Mažuranić • Brodsko glazbeno ljeto • Mega Bikers susreti • Katarinski sajam starih zanata u Slavonskom Brodu • CMC festival • Slavonija Open • Ribarske večeri u Davoru • Novogradiško glazbeno ljeto • Stupnička berba grožđa • Ižimača u Beravcima • Orio vita
Pozicioniranje	Brodsko-posavska županija – destinacija brojnih događanja inspiriranih baštinom i suvremenim načinom života
Ciljni segmenti	• Posjetitelji događanja koji dolaze u ulozi gledatelja • Sudionici događanja – motivirani sudjelovanjem, bilo kao izvođači, natjecatelji ili izlagači
Sadržaji i aktivnosti	• Osigurana infrastruktura za prihvat gostiju • Sigurnost posjetitelja i sudionika • Kvalitetna suradnja organizatora događanja s ostalim uključenim dionicima u destinaciji • Gradnja imidža 'marker' manifestacija/podizanje njihove prepoznatljivosti • Osmišljeni paketi usluga (ulaznice, smještaj, atrakcije) i poticanje prodaje
Komunikacija s tržištem	• Izrada posebnog promocijskog plana (kampanja) za glavna/'marker' događanja • Evaluacija događanja i unapređenje promocijskih aktivnosti

GRADSKI TURIZAM	
Glavne atrakcije	• Slavonski Brod s povijesnom jezgrom • Nova Gradiška s povijesnom jezgrom
Pozicioniranje	Mali gradovi lijepe i ugodne atmosfere za predah i stanku
Ciljni segmenti	• Turisti u tranzitu • Turisti u ruralnom području koji obilaze grad • Turisti koji žele upoznati ruralnu okolicu, a borave u gradu
Sadržaji i aktivnosti	• Uređene gradske jezgre (fasade, klupe, ugostiteljski objekti, rasvjeta, šetnice, parkovi, izlozi i dr.) • Kvalitetni restorani s ponudom lokalnih jela • Trgovine s mogućnošću kupnje lokalnih i autohtonih proizvoda i suvenira • Jednostavna i laka dostupnost informacijama o ponudi u okruženju • Kvalitetna interpretacija i signalizacija
Komunikacija s tržištem	• Turistička i prometna signalizacija • Vodiči i karte za individualni obilazak • Isticanje glavnih 'ikona' grada/imidž poruke i materijali

VJERSKI TURIZAM	
Glavne atrakcije	• Franjevački samostan s crkvom sv. Petra u Cerniku • Franjevački samostan s crkvom Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu
Pozicioniranje	Brodsko-posavska županija: destinacija mira i duhovnosti
Ciljni segmenti	• Vjerom inspirirani turisti koji kombiniraju vjerska iskustva s ostalim svjetovnim motivima • Turisti koje privlače kulturni sadržaji – privlače ih crkve i samostani, zajedno s umjetninama koje posjeduju, zbog njihovih kulturnih, arhitektonskih, estetskih i umjetničkih kvaliteta
Sadržaji i aktivnosti	• Obilazak galerija i kulturna događanja u samostanima
Komunikacija s tržištem	• Ciljana promocija prema turistima koje privlače vjerski i kulturni sadržaji

GASTRONOMSKI TURIZAM	
Glavne atrakcije	• Autohtone namirnice i jela: tijesto 'na brdo', cernički ćupteti • Restorani s ponudom lokalne tradicijske hrane ('Okusi graničarskog kraja')
Pozicioniranje	Destinacija autohtonih jela koja su nastajala na granici koja spaja
Ciljni segmenti	• Turisti motivirani enogastronomijom • Vinski turisti • 'Kulturnjaci'
Sadržaji i aktivnosti	• Kvalitetna gastronomska ponuda povezana s destinacijskim lancem vrijednosti – restorani, manifestacije, rute, trgovine • Škole i tečajevi kuhanja • Obilazak i prezentacija 'Slavonskog dućana' • Gastronomska iskustva prilagođena ciljnim segmentima (cikloturisti, planinari...) • Gastronomske manifestacije i događanja
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na izvornom i domaćem • Pričanje priča • Izdvajanje i posebna promocija 'marker' namirnica/jela • Promocija kroz *online* kanale • Posebne imidž kampanje

VINSKI TURIZAM	
Glavne atrakcije	• Stupničko vinogorje • Brodsko vinogorje • Novogradiško vinogorje
Pozicioniranje	Destinacija koja spaja vina s okusima graničarskog kraja
Ciljni segmenti	• Vinski turisti • Srednja i starija dob • Mladi
Sadržaji i aktivnosti	• Ponuda aktivnog turizma kroz vinske putove

	• Pričanje priča od strane vinara (pjenušac) • Ponuda i prezentacija vina u restoranima • Mogućnost kupnje lokalnih vina u lokalnim trgovinama • Povezivanje u vinske rute na području Slavonije
Komunikacija s tržištem	• Ciljana promocija • Uključivanje vinara u promociju

PLANINARENJE / *TREKKING*	
Glavne atrakcije	• Psunj, Požeška gora i Dilj • Slikovita područja uz vinogorja • Zaštićeni prostor, posebno Prašnik, Gajna i Pašnjak Iva
Pozicioniranje	Destinacija aktivnog odmora u otkrivanju iskonske prirode
Ciljni segmenti	• Gosti iz urbanih sredina • Populacija višeg stupnja obrazovanja i ekoturisti
Sadržaji i aktivnosti	• Planinarenje laganim stazama i lijepim vinorodnim područjima • Hodanje zaštićenim prostorima uz edukaciju • Hodanje područjima uz vizure ravnice, rijeke i domaćih životinja
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na zaštićenim prostorima i netaknutoj iskonskoj prirodi Isticanje iznimnih prirodnih vizura u različita doba dana i različita godišnja doba / promjene vizura prirode

CIKLOTURIZAM	
Glavne atrakcije	• Međunarodna (EuroVelo) ruta 'Sava' • Državna ruta br. 2, 8 i 9 i lokalne biciklističke rute • Državne rute br. 8 i 9 i lokalne biciklističke rute • Ostale označene i neoznačene rute u Županiji, kako one namijenjene cestovnim i *trekking*-biciklima, tako i one namijenjene korisnicima brdskih bicikala
Pozicioniranje	Destinacija velikog izbora ruta različitih težina i tema i uživanja u iskonskoj prirodi
Ciljni segmenti	• Cikloturisti • Obitelji s djecom • Gosti rekreativci iz urbanih cjelina • Populacija više ekološke svijesti
Sadržaji i aktivnosti	• Uređene i sigurne biciklističke rute • Ponuda specijaliziranih smještajnih objekata • Kvalitetna i prilagođena ugostiteljska ponuda • Opremljene atrakcije za sigurno odlaganje bicikla • Kvalitetno interpretirane atrakcije na rutama • Raspoloživost i dostatnost servisnih usluga • Raspoloživost educiranih i certificiranih ciklovodiča

Komunikacija s tržištem	• Ciljana promocija za cikloturiste (online i tradicionalni materijali) • Kvalitetni kartografski materijali i aplikacije, s naglaskom na GPS tehnologiju

LOV I RIBOLOV	
Glavne atrakcije	• Rijeka Sava • Lovišta (Radinje, Migalovci, Obronci Psunja i Puavice) • Vode stajaćice i tekućice za rekreativni i sportski ribolov
Pozicioniranje	Destinacija 'života uz Savu'
Ciljni segmenti	• Lovci i ribolovci • Lovački savezi i društva • Ribolovni savezi i društva
Sadržaji i aktivnosti	• Destinacije opremljene specijaliziranim trgovinama za potrebe lovaca i ribolovaca • Sigurna i promovirana lovišta • Specijalizirani smještaj • Kvalitetna ugostiteljska ponuda • Dobro organizirana lovačka društva
Komunikacija s tržištem	• Ciljana promocija putem specijaliziranih kanala promocije

SEOSKI TURIZAM / ODMOR U RURALNOM PROSTORU	
Glavne atrakcije	• Stara Kapela • Očuvane ruralne sredine / sela
Pozicioniranje	Destinacija očuvane tradicije i stila života u ruralnim prostorima
Ciljni segmenti	• Gosti srednje životne dobi • Obitelji s djecom • Mlađi gosti koji traže odmak od stresa
Sadržaji i aktivnosti	• Autentična ponuda u ruralnom okruženju • Mogućnost sudjelovanja u seoskim aktivnostima • Kvalitetna gastronomija • Boravak u naseljima očuvanim tradicijskim uređenjem
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na autohtonosti i izvornosti • Prenošenje atmosfere mira i opuštanja, odmaka od užurbanosti

EKOTURIZAM	
Glavne atrakcije	• Park prirode Lonjsko polje • Rezervat šumske vegetacije Prašnik • Značajni krajobraz Gajna • Značajni krajobraz i ornitološki rezervat Jelas polje • Ornitološki rezervat Bara Dvorina • Značajni krajobraz Pašnjak Iva

	• Rezervat šumske vegetacije Muški bunar • Dolina rijeke Save • Rijeka Orljava • Psunj, Požeška gora i Dilj gora • Pljuskara na Dilj gori • jezera Petnja, Ljeskove vode, Bačica i Orašje • autohtone pasmine, (posavski konj, slavonsko-srijemsko podolsko govedo i crna svinja) • Eko-etno selo Stara Kapela • Savska biciklistička ruta • Športsko-rekreacijski centar Poloj kod Slavonskog Broda • Ranč Ramarin u Garčinu • Konjički turizam Poljanci • Strmac kod Nove Gradiške • Mreža biciklističkih ruta Slavonia Bike
Pozicioniranje	Županija iskonske prirode
Ciljni segmenti	• Grupe s visokim interesom za ekologiju šuma (šumari, agronomi, studenti, ekolozi šumskih staništa) • Grupe s visokim interesom za ekologiju močvarnih i polumočvarnih staništa i ihtiofaunu (biolozi, hidrolozi, studenti i drugi) • Grupe s visokim interesom za autohtone pasmine (biolozi, genetičari, agronomi, studenti) • Promatrači faune/ptica • Ekoagroturisti • Zaljubljenici u jahanje • Aktivni turisti (kanuing, biciklizam, pješačenje)
Sadržaji i aktivnosti	• Poučne staze i edukacija o šumskom, močvarnom i livadskom ekosustavu • Biciklizam s točkama interesa za ekoturiste • Edukacija o uzgoju autohtonih pasmina (slavonsko-srijemsko podolsko govedo, crna slavonska svinja, posavski konj i hrvatski ovčar) i organskoj proizvodnji
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na autohtonosti i specifičnim eko turističkim aktivnostima

STRUČNI SKUPOVI / *TEAM BUILDING*	
Glavne atrakcije	• Hoteli u Slavonskom Brodu s kongresnim kapacitetima • Stupnički dvori, Eko-etno selo Stara Kapela, Ranč Ramarin, Kuća dida Tunje
Pozicioniranje	Destinacija očuvane izvornosti i autohtonih sadržaja na vratima Europe
Ciljni segmenti	• Organizacije i institucije • Tvrtke • Korisnici *team building* programa
Sadržaji i aktivnosti	• Kvalitetno opremljeni prostori za sastanke i *team building* • Inovativni i kreativni programi za *team building*

	• Kvalitetne usluge u smještajnim objektima 'vrijednost za novac' • Kvalitetna i bogata ponuda tematskih izleta u okolicu • Dobra tehnička opremljenost objekata
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na izvornosti i autentičnosti destinacije (gastronomija, izleti, inovativni programi i mnoštvo dodatnih sadržaja)

SPORTSKE PRIPREME I NATJECANJA / ADRENALINSKI SPORTOVI	
Glavne atrakcije	Atraktivna prirodna područja koja omogućuju sportove na otvorenom
Pozicioniranje	Prostor iznimnih prirodnih ljepota za boravak na otvorenom
Ciljni segmenti	• Sportski savezi i klubovi različitih sportova na otvorenom • Udruženja sportskih veterana u različitim sportovima, ali i profesionalna udruženja
Sadržaji i aktivnosti	• Hotelsko-ugostiteljski faktori • Atraktivnost i dostupnost destinacije • Opremljenost destinacije – tereni na otvorenom • Specijalizirane turističke agencije s ponudom paketa 'sportskih priprema'
Komunikacija s tržištem	• Usmjerena ciljana promocija prema sportskim organizacijama i klubovima

TRANZITNI TURIZAM	
Glavne atrakcije	• Autocesta A-3 od Okučana preko Nove Gradiške, Slavonskog Broda i Županje do granice sa Srbijom • Autocesta A-5 'Slavonika' Osijek – Đakovo – Srednjaci – granica Bosne i Hercegovine • Državna cesta D-5 Terezino Polje – Virovitica – Pakrac – Okučani – granica Bosne i Hercegovine
Pozicioniranje	'Vrata Bosne' i ' Vrata Europe'
Ciljni segmenti	• Svi putnici u tranzitu
Sadržaji i aktivnosti	• Uređeni i atraktivni prateći uslužni objekti • Opremljenost stajališta kartama i kvalitetnim interpretacijskim materijalima • Prilagođena smještajno-ugostiteljska ponuda tranziterima • Kvalitetni informativni i promocijski materijali kojima se potiče zaustavljanje • Kratke tematske ture
Komunikacija s tržištem	• Dobra informiranost i promocija u prostoru • Naglasak na blizini i dostupnosti sadržaja u tranzitu

RIJEČNI KRUZING	
Glavne atrakcije	• Glavne kulturne i prirodne atrakcije Brodsko-posavske županije • Opremljena pristaništa (projekt u tijeku)

Pozicioniranje	Destinacija očuvane kulture života i rada
Ciljni segmenti	• Srednja i starija dobna skupina • Mladi parovi • Samci
Sadržaji i aktivnosti	• Kvalitetna ugostiteljska ponuda • Atraktivnost destinacija i ponuda izleta • Dobra ponuda suvenira
Komunikacija s tržištem	• Naglasak na zanimljivim tematskim izletima u okolicu • Promocija glavnih 'ikona' • Pričanje priča

4.1. Ciljna tržišta i komunikacija s tržištem

Polazeći od ciljeva turističkog razvoja, Brodsko-posavska županija trebala bi privlačiti širu paletu ciljnih potrošačkih segmenata. Kad je riječ o demografskim segmentima to su svakako mladi parovi (25 - 30 godina), zrela dob (50 - 65 godina), treća dob (65+ godina), obitelji s djecom, ali i školska djeca.

Od ciljanih interesnih segmenata Županija će privlačiti 'kulturnjake' i to posebno one koje zanimaju veliki umjetnici i njihova djela, kao i tematske manifestacije koje počivaju na kulturi života i rada, cikloturiste, turiste motivirane enogastronomijom, turiste koje zanima ekologija i rekreacija u prirodi, vjerske turiste, tranzitne gost. U nastavku se opisuju njihova glavna obilježja.

'Kulturnjaci'	Gosti motivirani kulturnim sadržajima putuju tijekom cijele godine. Veliko zanimanje pokazuju za svime autentičnim i onime što odražava lokalno nasljeđe. Posebno cijene kvalitetnu i interaktivnu interpretaciju, sudjelovanje u aktivnostima i edukativnu komponentu. Unutar ove grupe gostiju postoje različite razine interesa: od onih koji putuju isključivo motivirani kulturom, do onih kojima je to jedan od segmenata cjelokupnog boravka.
Rekreativci	Riječ je o planinarima i cikloturistima, odnosno svima onima koje zanimaju aktivnosti u prirodi i kojima fizička aktivnost i briga o zdravlju čini važan aspekt života i putovanja. Rekreativci mogu pripadati različitim dobnim skupinama, a uz kvalitetne i opremljene staze važnost pridaju čistoj prirodi, prilagođenim vrstama smještaja i prehrane, autentičnim sadržajima i gostoljubivosti lokalnog stanovništva.
Enogastroturisti	Enogastroturisti putuju zbog gastronomskih doživljaja koji su im često cilj i svrha putovanja. I ovu grupu obilježavaju podsegmenti, od onih kojima je hrana motiv, do onih kojima je samo element doživljaja. Zadnjih godina vidljiv je izraziti trend popularnosti hrane i vina, stoga je ovaj segment u stalnom porastu.

Ekoturisti	Ekoturisti su turisti koji su iznimno ekološki osviješteni s velikim interesom za zaštićena područja, edukaciju o njima i provođenje aktivnosti kojima se ne ugrožava priroda. To su aktivnosti poput hodanja u prirodi, učenja o jedinstvenim prirodnim fenomenima, promatranje ptica ili biljaka i slično. Posebno su važni za Brodsko-posavsku županiju s obzirom na veliki potencijal rijeke Save i okruženja te iznimne prirode s bogatim biljnim i životinjskim svijetom koji se izmjenjuje tijekom godine.
Motivirani vjerom	Vjerska putovanja mogu obuhvatiti putovanja u vjerska središta ili putovanja na kojima se vjerska iskustva kombiniraju s ostalim svjetovnim motivima. Vjerski motivi mogu biti različiti od edukacije i potrebe za njegovanjem odnosa s Bogom ili duhovne obnove. Za vjerski turizam važna su mirna i opuštena mjesta. Iako nema svetišta, Županija je zanimljiva zbog Cernika i franjevačkog samostana, kao i crkvi u Županiji.
Tranzitni gosti	Riječ je o gostima koji putuju i prolaze kroz Brodsko-posavsku županiju, a mogli bi biti privučeni da 'skrenu' i ostvare kraći ili dulji boravak. Zbog toga je važno razviti sadržaje i pružiti kvalitetne informacije koje ih na to mogu potaknuti.

Za komunikaciju s tržištem zadužen je ponajviše sustav turističkih zajednica kojem je to jedna od glavnih zadaća. Poruke prema tržištu trebale bi se fokusirati na glavne ikone na kojima će se dugoročno graditi prepoznatljivost ovih prostora. To su:

Komunikacija s tržištem odvija se kroz različite tradicionalne aktivnosti, kao i korištenjem suvremenih *online* alata, odnosno, platformi koje se neprekidno razvijaju te, zahvaljujući novim tehnologijama promocija može biti usmjerena tj. ciljana prema potrebama pojedinih segmenata gostiju. Za jačanje prepoznatljivosti bilo bi korisno provesti nekoliko snažnih imidž kampanja, posebno, ali i u suradnji s Klasterom Slavonija.

Rijeka Sava – život i suživot uz rijeku. Sava je jedna od glavnih odrednica prostora Brodsko-posavske županije i budući da se planira njena turistička valorizacija, posebno kroz riječni kruzing kao i aktivnosti koje se mogu odvijati uz rijeku (šetnje, cikloturizam, ribolov, događanja), na nju će se stavljati poseban naglasak u komunikaciji. Uz to, upravo Sava predstavlja granicu koja spaja i koja je vjekovima oblikovala način i stil života.

Povijest – spajanje svjetova. Budući da je ovdje oduvijek bila granica, ona je utjecala na stvaranje materijalne i nematerijalne baštine koja se može doživjeti u prostoru. Od tvrđave do kola, pokladnog jahanja, manifestacija, okusa, jela i dr.

Veliki umjetnici. Jedna od bitnih odrednica Brodsko-posavske županije su i veliki i svjetski poznati umjetnici, pri čemu se posebno ističu Ivan Meštrović i Ivana Brlić Mažuranić. Zbog toga je u komunikaciji s tržištem važno to isticati te njihove likove i djela snažno promovirati.

Očuvana tradicija i umjetnici. Brodsko-posavska županija destinacija je u kojoj još uvijek 'žive' tradicionalne vrijednosti, njeguju se običaji i stil života. Upravo su to vrijednosti za kojima tragaju suvremeni turisti i to u izvornom obliku, a ne pripremljenom za turiste. Pod utjecajem globalizacije takve se vrijednosti gube, zbog toga ta očuvanost predstavlja nešto što treba posebno promovirati i isticati.

'Vrata Bosne' / 'Vrata Europe'. Slavonski Brod i cijela Županija oduvijek su bili 'Vrata Bosne' i oduvijek je ta granica na neki način utjecala na život lokalnog stanovništva. Danas, ulaskom Hrvatske u schengenski prostor ta 'vrata' dobivaju i novu dimenziju i ona postaju 'Vrata Europe'.

Komunikacija s tržištem podrazumijeva cijeli niz aktivnosti koje provode različiti dionici u destinaciji, a glavni nositelj prema turističkom tržištu je sustav turističkih zajednica. U budućem razdoblju važno je osigurati sljedeće:

Odrediti ikone i simbole: riječ je o ikonama koje na najbolji način predstavljaju posebitosti Brodsko-posavske županije i koje je potrebno kontinuirano ponavljati i 'provlačiti' kroz sve materijale i aktivnosti. Za ikone je važno osigurati kvalitetne fotografije, tekstove i priče o njima kako bi se na najbolji način predstavile turističkom tržištu i kako bi ih gosti u budućnosti brzo povezivali sa Županijom.

Baza imidž materijala i materijala za pričanje priča: kvaliteta turističkog doživljaja izravno ovisi o načinu na koji se interpretiraju pojedini elementi jedinstvenosti prostora. Zbog toga se ti elementi ne bi trebali prenositi nabrajajući, već kroz zanimljive priče i događaje, jer ih na taj način turisti pamte. Takve priče uvelike turistima obogaćuju doživljaj i ostaju u pamćenju. Zato je važno priče sakupiti po temama, educirati stručnjake/vodiče, kao i sve one koji dolaze u doticaj s turistima, na koji način priče ispričati. Za to su korisne radionice i materijali koji se mogu objavljivati na B2B portalima.

Posebne imidž kampanje: da bi se Brodsko-posavska županija bolje predstavila tržištu, odnosno, stekla veću prepoznatljivost važno je provoditi posebne imidž kampanje. One se vežu uz veća događanja, predstavljanje 'ikona' kroz *online* i *offline* medije kako bi se one dugoročno vezale za Županiju. Takva kampanja bila bi korisna barem jednom godišnje i treba je provesti na 'izazovan' način kako bi potaknula interes za 'stajanjem' i otkrivanjem prostora Županije. Za to se mogu koristiti neke zanimljive poruke, poput 'De skreni mali'[10], što je u duhu jezika, a istovremeno upozorava da nije potrebno puno vremena za otkrivanje ljepota prostora. Imidž kampanje može se provoditi i s naglaskom na poznate osobe iz ovog kraja, doživljaje vezane uz ekologiju ili neka posebna događanja.

[10] Predloženo na jednoj od radionica u Slavonskom Brodu.

5. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

5.1. Obvezni pokazatelji održivosti

Zakonska obveza izrade pokazatelja i objave njihovih rezultata

Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24) definirana je izrada obveznih i specifičnih pokazatelja, nužnih za izradu Plana upravljanja destinacijom. Izračun obveznih pokazatelja održivosti destinacije temeljen je na Pravilniku o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), Smjernicama za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji, Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života i drugim alatima za upravljanje razvojem turizma u destinaciji dostupnima na mrežnim stranicama Ministarstva turizma i sporta.

Metodološka objašnjenja obveznih pokazatelja

P.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

Ovaj pokazatelj mjeri intenzitet turizma u destinaciji tijekom vršnog mjeseca glavne turističke sezone, kada je opterećenje infrastrukture i lokalne zajednice najveće. Definira se kao omjer ukupnog broja ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji i broja stalnih stanovnika, standardiziran na 100 stanovnika. Cilj pokazatelja je procjena razine opterećenja koju turizam stvara u razdoblju najviše aktivnosti, uzimajući u obzir i infrastrukturne i društvene aspekte.
Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) ukupnog broj turista u mjesecu vršne turističke sezone i umnoška broja dana u vršnom mjesecu i broja stanovnika u destinaciji, a umanjen za 100. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 5.1.1. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	*eVisitor*
Broj dana u vršnom mjesecu	*eVisitor*
Stalan broj stanovnika u destinaciji	DZS, Statistika u nizu »Gradovi u statistici«

P.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Ovaj pokazatelj izražava udio (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni razvojem turizma u destinaciji, čime se dobiva ključna informacija za održivo upravljanje turizmom. Pokazatelj se računa kao omjer broja ispitanika koji su izrazili zadovoljstvo turizmom i ukupnog broja ispitanika. Dodatno, analizira se zasebno za one koji ostvaruju izravnu korist od turizma i one koji ne ostvaruju. Izračun pokazatelja provodi se svake dvije godine za destinacije u kategorijama ITR I i II, dok se za destinacije u kategorijama ITR III i IV provodi svake četiri godine.

Tablica 5.1.2. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ostvaruju korist od turizma u destinaciji	Anketa lokalnog stanovništva
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ne ostvaruju korist od turizma u destinaciji	

P.3. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Ovim pokazateljem procjenjuje se zadovoljstvo turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima te jednodnevnih posjetitelja, koristeći skalu od 0 do 100. Uz to, mjeri se i neto spremnost turista da preporuče destinaciju.

Zadovoljstvo se analizira kroz nekoliko aspekata:

- Percepcija kvalitete usluge
- Percepcija vrijednosti za novac
- Usporedba očekivanog i stvarnog iskustva

Izračun pokazatelja temelji se na:

1. Indeksu zadovoljstva posjetitelja
2. Neto spremnosti na preporuku destinacije

Izrada pokazatelja provodi se svake dvije godine za ITR I i II, a svake četiri godine za ITR III i IV.

Tablica 5.1.3. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	Anketa lokalnog stanovništva
Nepotvrđivanje očekivanja	
Usporedba s idealnim boravkom	
Namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama	
Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	

P.4. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom PD-1:

Ovaj pokazatelj mjeri dostupnost atrakcija i turističkih lokaliteta osobama s invaliditetom, uključujući fizičku dostupnost te digitalnu i informacijsku pristupačnost. Izračunava se kao omjer broja pristupačnih atrakcija i ukupnog broja evidentiranih atrakcija, izražen u postocima. Pokazatelj se izrađuje svake dvije godine.

Tablica 5.1.4. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Udio atrakcija (lokaliteta) primarne i sekundarne javne turističke infrastrukture koja je fizički pristupačna osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti Udio atrakcija (lokaliteta) primarne i sekundarne javne turističke infrastrukture koja je digitalno pristupačna osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti	Popis Javne turističke infrastrukture (MINTS/TZ)

Neobvezujuća preporuka je voditi dodatnu evidenciju o sadržajima, materijalima i opremi (npr. mrežne stranice, društvene mreže, brošure, IKT oprema), koje su informacijski i komunikacijski pristupačne.

P.5. Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1):

Ovaj pokazatelj prati broj uspostavljenih turističkih ambulanti koje djeluju izvan mreže javne zdravstvene službe kako bi se osigurala odgovarajuća zdravstvena skrb za turiste tijekom sezone. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (NN/36/24), turističke ambulante mogu organizirati lokalne i regionalne vlasti, turističke zajednice, ugostiteljski i turistički subjekti, zdravstvene ustanove te privatni zdravstveni radnici. Pokazatelj se izrađuje jednom godišnje.

Tablica 5.1.5. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor	Ograničenja
Broj turističkih ambulanti uspostavljenih u destinaciji	TZ/MINTS	nema

Rezultati obveznih pokazatelja održivosti

Rezultati izračuna pokazatelja održivosti rađeni su za 2023. godinu, na temelju sekundarnih izvora podataka, te primarnog istraživanja lokalnog stanovništva (*online* anketa), koje je s obzirom na vremensko ograničenje provedeno u prosincu 2024. godine.

P.6. Omjer potrošnje vode turista i stanovnika (UVR-1)

Opis: Analizira utjecaj turizma na vodne resurse uspoređujući prosječnu potrošnju vode po turističkom noćenju s prosječnom potrošnjom po stanovniku. Izračun temeljen na podacima o isporučenoj vodi u smještajnim objektima.
Učestalost izrade: Svake dvije godine.
Izvor: Anketa, vodovodni podaci.

P.7. Omjer otpada po turističkom noćenju i otpada stanovništva (GO-1)

Opis: Pokazatelj prati utjecaj turizma na okoliš usporedbom količine otpada generiranog po turističkom noćenju i otpada stanovništva. Izračunava se kao omjer količine otpada nastalog u turističkim smještajima i ukupnog komunalnog otpada u destinaciji tijekom mjeseci s najnižom i najvišom turističkom aktivnošću.
Učestalost izrade: Svake dvije godine.
Izvor: Pružatelj javne usluge, UO JL(R)S za zaštitu okoliša, *eOnto*, *eVisitor*, DZS (Popis stanovništva RH).

P.8. Udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije (BR-1)
Opis: Prati postotak zaštićenih prirodnih područja i ekološke mreže Natura 2000 unutar destinacije. Podaci se prikupljaju za različite kategorije zaštite te se iskazuju kao udio (%) u odnosu na površinu destinacije.
Učestalost izrade: Svake četiri godine.
Izvor: Bioportal MZOZT, Prostorni planovi, Registar prostornih jedinica.

P.9. Omjer potrošnje električne energije turista i stanovništva (UEN-1)
Opis: Mjeri sezonalno energetsko opterećenje turizma usporedbom potrošnje električne energije po turističkom noćenju s potrošnjom stanovništva. Izračunava se kao omjer finalne potrošnje električne energije u turističkim smještajima i potrošnje po stanovniku destinacije.
Učestalost izrade: Svake četiri godine.
Izvor: HEP-ODS, *eVisitor*, DZS (Statističko izvješće – Stanovništvo RH).

P.10. Sustav prilagodbe klimatskim promjenama (UPK-1)
Opis: Pokazatelj procjenjuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama, temeljem postojanja strateških dokumenata, projekata i mjera.
Učestalost izrade: Svake dvije godine.
Izvor: UO za zaštitu okoliša i upravljanje kriznim situacijama, civilna zaštita, mrežne stranice relevantnih tijela/organizacija.

P.11. Ukupan broj dolazaka turista u vršnom mjesecu (TP-1)
Opis: Definira broj turista koji su ostvarili dolazak i noćenje u destinaciji tijekom mjeseca s najvećim turističkim opterećenjem. Podatak omogućuje praćenje turističke potražnje i njenog utjecaja na destinaciju.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: *eVisitor*, DZS (Priopćenje Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju).

P.12. Prosječna duljina boravka turista (TP-2)
Opis: Izračunava prosječan broj noćenja po turistu u destinaciji, pružajući uvid u trendove duljine boravka. Omogućuje planiranje turističke ponude i upravljanje resursima.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: *eVisitor*, DZS (Priopćenje Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju).

P.13. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)
Opis: Prati ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD). Ovaj pokazatelj odražava ekonomske trendove u turističkom sektoru, budući da rast ili pad broja zaposlenih može ukazivati na promjene u poslovanju gospodarskih subjekata.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike; Portal za napredno praćenje tržišta rada; Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; DZS (Zaposlenost – pregled po županijama).

P.14. Poslovni prihod gospodarskih subjekata u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)
Opis: Pokazatelj definira godišnji poslovni prihod gospodarskih subjekata u sektoru turizma i ugostiteljstva prema NKD-u. Rast ili pad prihoda može ukazivati na promjene u poslovnom položaju poduzeća i ukupnom stanju turističkog tržišta. Moguće je pratiti i potpokazatelje poput dodane vrijednosti i brutodobiti / gubitka turističkih djelatnosti na razini destinacije.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: FINA, Porezna uprava.

P.15. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)
Opis: Obuhvaća kategorizaciju turističkih resursa destinacije, uključujući prirodne (nacionalni parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne atrakcije (muzeji, spomenici, nematerijalna baština). Ovaj pokazatelj omogućava bolju organizaciju turističke ponude i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa destinacije.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: Registar kulturnih dobara RH (MK), Bioportal (MZOZT).

P.16. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1)
Opis: Prati provedbu aktivnosti definiranih u strateškim dokumentima destinacije. Ključni elementi uključuju dostupnost strateških dokumenata, njihovu vidljivost online te postotak provedenih aktivnosti. Pokazatelj je važan za ocjenu učinkovitosti destinacijskog upravljanja i održivog razvoja.
Učestalost izrade: Jednom godišnje.
Izvor: Dokumenti i informacije s internetskih stranica TZ-a i upravljačkih tijela destinacije.

P.17. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)
Opis: Definira ukupan broj turističkih noćenja u destinaciji unutar godine dana po hektaru izgrađenog građevinskog područja. Ovim pokazateljem prati se prostorni pritisak turizma na urbanizirane zone, posebno u zonama stanovanja i ugostiteljsko-turističke namjene.
Učestalost izrade: Svake dvije godine.
Izvor: *eVisitor*, jedinice lokalne samouprave, prostorni planovi uređenja gradova i općina.

Važno je istaknuti da rezultati pokazatelja odražavaju trenutno stanje te će njihova interpretacija biti moguća nakon drugog mjerenja 2028. godine. Rezultati su kako slijedi:

P.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)
Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone: **0,244.** Na temelju navedenog podatka može se zaključiti da **ne postoji opterećenje lokalne zajednice** fizičkim turističkim prometom.

P.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)
Ukupan broj ispitanika: 160

Turizam je glavni izvor ili dodatni prihod za 10,12 % ispitanika.
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **27,5 % zadovoljnih ispitanika** (ocjena 4 i 5).
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ostvaruju korist od turizma u destinaciji (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu, 2024.): **52,5 % zadovoljnih ispitanika** (ocjena 4 i 5).
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ne ostvaruju korist od turizma u destinaciji (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **25,2 % zadovoljnih ispitanika** (ocjena 4 i 5).
Iz navedenih podataka možemo zaključiti da su stanovnici uključeni u turizam zadovoljniji turizmom u destinaciji, no generalno, relativno je **nisko zadovoljstvo lokalne zajednice turizmom**.

P.3. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)
S obzirom na to da u okviru izrade plana upravljanja nije bilo planirano provođenje primarnog istraživanja zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja u županiji, izvor podataka je istraživanje *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj - TOMAS Hrvatska 2022./2023*. (Institut za turizam, 2023, https://www.iztzg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/). Istraživanje je provedeno od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine na uzorku od ukupno 14.632 turista u komercijalnim smještajnim kapacitetima (hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju), u 148 mjesta diljem Hrvatske.

U Brodsko-posavskoj županiji uzorkom istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. je bio obuhvaćen ukupno 181 ispitanik/turist u Slavonskom Brodu. Većina ispitanika bila je anketirana u hotelima (62 %), a zatim u obiteljskom smještaju (25 %) i hostelima (13 %) (Tablica 5.1.6.). S obzirom na zemlju porijekla turista (Tablica 5.1.7.), većina ispitanika su bili domaći turisti (66 %). Među inozemnim turistima najzastupljeniji su bili oni iz Bosne i Hercegovine (11%) i Srbije (6 %).

Tablica 5.1.6. Struktura uzorka istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. u Brodsko-posavskoj županiji prema vrsti smještaja

Vrsta smještaja	Broj ispitanika	%
Hoteli	112	61,9
Hosteli	23	12,7
Obiteljski smještaj	46	25,4
Ukupno	181	100,0

Tablica 5.1.7. Struktura uzorka istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. u Brodsko-posavskoj županiji prema zemlji porijekla turista

Zemlja porijekla	Broj ispitanika	%
Hrvatska	120	66,3
Bosna i Hercegovina	19	10,5
Srbija	11	6,1
Njemačka	7	3,9
Austrija	6	3,3
Slovenija	5	2,8
Makedonija	4	2,2

Crna Gora	4	2,2
Švedska	2	1,1
Mađarska	1	0,6
Italija	1	0,6
Velika Britanija	1	0,6
Ukupno	181	100

Posebnom obradom podataka istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. na skupu ispitanika u Brodsko-posavskoj županiji izračunate su vrijednosti za indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom i neto spremnost na preporuku destinacije.

Odstupanja od pravilnika/smjernica i ograničenja

Sva odstupanja u izračunu pokazatelja te ograničenja samog pokazatelja proizlaze iz korištenja sekundarnog izvora podataka. S obzirom na to da korišteni izvor podataka (istraživanje TOMAS Hrvatska 2022./2023.) obuhvaća turiste u komercijalnim smještajnim kapacitetima, turisti u nekomercijalnom smještaju i jednodnevni posjetitelji su izvan obuhvata pokazatelja. Nadalje, dizajn istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. osigurava reprezentativne rezultate na razini regija kontinentalne Hrvatske, ne nužno i županija kontinentalne Hrvatske. Stoga struktura uzorka prema vrsti smještaja i zemlji porijekla turista u Brodsko-posavskoj županiji ne mora nužno odražavati strukturu turističkog prometa u komercijalnim smještajnim kapacitetima u Županiji, što može utjecati na reprezentativnost rezultata istraživanja na razini Županije. Isto tako, istraživanjem je u Županiji bila obuhvaćena samo jedna JLS (grad Slavonski Brod).

Vrijednost indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom temeljena je na jednom pitanju dostupnom u istraživanju TOMAS Hrvatska 2022./2023.: *Ocijenite stupanj zadovoljstva ukupnim boravkom na skali od 1-jako loše do 7-odlično*. Pitanja *U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?* te *Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?* nisu obuhvaćena sadržajem istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023.

Vrijednost pokazatelja/potpokazatelja

Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom	**97,7**
Udio posjetitelja zadovoljnih cjelokupnim boravkom u destinaciji	100 %

Neto spremnost na preporuku destinacije	**84,6 %**
Udio promotora	84,6 %
Udio odgovaratelja	0,0 %
Udio neutralnih	15,4 %

Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom

Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom u Brodsko-posavskoj županiji (97,7) je najveći, s obzirom na vrstu smještaja, u hotelima (98,0) i obiteljskom smještaju (97,9), a nešto je manji u hostelima (96,6).

Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom u Brodsko-posavskoj županiji (97,7) veći je od istog pokazatelja na razini Slavonije (95,1) i cijele kontinentalne Hrvatske (94,0).

Udio posjetitelja zadovoljnih cjelokupnim boravkom u destinaciji u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 100 % u svim vrstama smještaja.

Udio posjetitelja zadovoljnih cjelokupnim boravkom u destinaciji u Brodsko-posavskoj županiji (100,0 %) također je veći od prosjeka Slavonije (95,4 %) i kontinentalne Hrvatske (93,6 %).

Neto spremnost na preporuku destinacije

S obzirom na vrstu smještaja, neto spremnost na preporuku destinacije u Brodsko-posavskoj županiji najveća je u hostelima (96,2 %), a zatim u hotelima (90,2 %). U obiteljskom smještaju neto spremnost na preporuku destinacije je 76,0 %. Važno je napomenuti da niti u jednoj vrsti smještaja nema ispitanika koji nisu bili spremni preporučiti destinaciju (tzv. odgovaratelji).

Neto spremnost na preporuku destinacije u Brodsko-posavskoj županiji (84,6 %) veća je od prosječne neto spremnosti na preporuku destinacije u Slavoniji (78,5 %) i cijeloj kontinentalnoj Hrvatskoj (71,7 %).

P.4. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)

Prema evidenciji koju TZ BPŽ-a vodi za pristupačnost primarne i sekundarne javne turističke infrastrukture (JTI), načinjena je analiza podataka za one kategorije JTI-ja (sukladno Pravilniku o javnoj turističkoj infrastrukturi, NN 136/2021), za koje su podaci o pristupačnosti bili dostupni. Infrastruktura koja je pristupačna osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti okarakterizirana je s jednom ili više sljedećih značajki: parkirališna mjesta povezana s pristupačnom površinom za kretanje, pristupačna površina za kretanje, pristupačni prilaz, pristupačni sanitarni čvorovi te pristupačnost viših etaža (ukoliko postoje).

Analizom dostupnih podataka iz navedene evidencije utvrđeno je kako je gotovo **67 % atrakcija (lokaliteta) ukupne primarne i sekundarne javne turističke infrastrukture BPŽ-a fizički pristupačno** osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

P.5. Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)

U destinaciji (Županiji) **nije uspostavljena ni jedna turistička ambulanta**. Međutim, u sklopu DZ Slavonski Brod organizirano je pružanje zdravstvene zaštite turistima.

P.6. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije

Omjer potrošnje vode po noćenju turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i potrošnje vode po noćenju stanovništva je zanemariv. Zaključuje se kako ne postoji opterećenje turizma na sustav vodoopskrbe u destinaciji.

P.7. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji

Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji iznosi ***12,35.***

P.8. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Slijedom podataka iz Bioportala (MZOZT) na području Brodsko-posavske županije nalaze se zaštićena područja prirode (ZPP) koja su razvrstana u **4 kategorije zaštite** (prikaz u Tablici 5.1.8.).

Tablica 5.1.8. Popis i površina ZPP-ova po kategorijama i ukupna površina ZPP-ova u BPŽ-u

Kategorija zaštite	Naziv ZPP-a	Površina (ha)	Značaj ZPP-a
Park prirode	Lonjsko polje	50.961,88	Područje značajno zbog ornitofaune. Gnijezde neke vrste koje su ugrožene u cijelom svijetu te su upisane u svjetsku Crvenu knjigu ugroženih i rijetkih vrsta-
Posebni rezervat - ornitološki	Bara Dvorina; Jelas-ribnjaci - dio; Prašnik; Muški bunar	973,24	Bara Dvorina - ornitološki rezervat: značajno gnjezdilište preko 160 vrsta ptica. Jelas-ribnjaci (dio) - ornitološki rezervat: značajno gnjezdilište, hranilište i zimovalište za ptice. Obuhvaća 125 ha površine ribnjaka koji su dijelom u području Natura 2000. Prašnik - rezervat šumske vegetacije: šumska vegetacija je ostatak slavonske prašume (250 – 300 g. stara sastojina hrasta lužnjaka). Muški bunar - rezervat šumske vegetacije: Područje se smatra prašumom i dio je Natura 2000 (200 – 300 g. stara šuma hrasta kitnjaka i bukve s bogatom biljnom zajednicom).
Spomenik prirode	Kanjoni pljuskare	68,43	Novi geolokalitet - paleontološki spomenik prirode sa tri jasno izražena kanjona i četiri grebena.
Značajni krajobraz	Jelas polje; Gajna; Pašnjak Iva; Sovsko jezero (dio)	20.133,26	Jelas polje: zimovalište, hranilište i gnjezdilište brojnih ptica (bijele rode i ždralovi), od međunarodnog značaja za ptice. Gajina: polu-prirodno stanište (poplavni prisavski pašnjak) s tradicionalnim načinom održavanja (pašarenje). Pašnjak Iva: poplavni pašnjak i važno je mrjestilište savskih riba, hranilište i odmorište brojnih ptica, stanište močvarne smeđe žabe. Sovsko jezero (dio): jedinstveni primjerak prirodnog jezera i važno utočište manjeg broja ptica močvarica.
UKUPNA POVRŠINA ZPP-ova (ha)		24.547,66	

Prema podacima Bioportala ukupna površina ZPP-ova u BPŽ iznosi **24.547,66** ha, što je udio od **12,107%** u odnosu na ukupnu površinu BPŽ (202.761,251 ha).

Podaci u Bioportalu o površinama pod **NATURA 2000** zaštitom trenutno **nisu dostupni**.[11]

[11] U tijeku su izmjene/dopune Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, br. 80/19 i 119/23) te korekcije površina Natura 2000 u Bioportalu (MZOZT).

P.9. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Budući da podaci za izračun pokazatelja nisu dostupni, potrebno je uspostaviti tijek podataka, sukladno Pravilniku o pokazateljima održivosti za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

P.10. Uspostavljen sustav za prilagodbu i ublažavanje klimatskim promjenama i procjenu rizika

- Donesen Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja BPŽ za razdoblje 2016. – 2020.
- Udio mjera u provedbi i implementiranih mjera u ukupnoj broju mjera je **100%** (sve mjere su uspješno provedene i implementirane do 2020.)
- Udio implementiranih mjera je **100%**

Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja BPŽ za razdoblje 2016. – 2020.[12] definirao je 41 mjeru, od kojih se njih 23 provodi trajno, 10 do određenog roka te 8 do ostvarenja uvjeta (po potrebi). Sve mjere su uspješno provedene u svrhu unapređenja kvalitete zraka i zdravlja stanovništva.

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2030. Brodsko-posavske županije također je važan dokument u području prilagodbe klimatskim promjenama jer uključuje i procjenu klimatskih rizika[13]. U cilju smanjivanja utjecaja prepoznatih klimatskih opasnosti (hazarda): potres, olujni i orkanski vjetar, tuča, požar, poplava, suša, mraz, snijeg, klizanje tla i ekstremne temperature na ljude, imovinu (infrastrukturu) i okoliš, uspostavljen je sustav s jasnom podjelom nadležnosti nositelja (vatrogasne postrojbe, stožer Civilne zaštite, Hrvatski Crveni križ, liječničke ekipe, važniji gospodarski subjekti, nevladine udruge). Time se zaključuje da je **sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika u BPŽ uspostavljen.**

P.12. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Prema podacima sustava *eVisitor*, prosječna duljina boravka turista u Brodsko-posavskoj županiji je u 2024. godini iznosila ***1,69 noći po jednom dolasku***.

P.13. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (izvještaj Zaposlenost i plaće – pregled po županijama), ukupno zaposlenih u Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u Brodsko-posavskoj županiji je 2023. prosječno bilo ***1932 osobe***.

[12] https://www.bpz.hr/upravna-tijela/upravni-odjel-za-graditeljstvo,-infrastrukturu-i-za%C5%A1titu-okoli%C5%A1a/za%C5%A1tita-okoli%C5%A1a

[13] Osim navedenog Plana u području prirodnih nepogoda za 2025. te s njime povezanih planskih i izvještajnih dokumenata Civilne zaštite, usvojen je i Plan zaštite od požara (svibanj 2024.) te je koncept prilagodbe klimi ugrađen i u Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine.

P.14. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Prema podacima Financijske agencije (FINA), poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 2023. godine je u Brodsko-posavskoj županiji iznosio ***22.200.471 euro***.

P.15. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)

Na području Brodsko-posavske županije postoji ukupno ***10 zaštićena područja***, od toga su 4 posebna rezervata, 1 park prirode, 1 spomenik prirode te 4 značajnih krajobraza. Detaljan popis preuzet od strane Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije RH nalazi se u Prilogu 1.

Na području Brodsko-posavske županije postoje ukupno ***133 kulturna dobra***, od toga su 4 zaštićena kulturna dobra od nacionalnog značaja, 118 zaštićenih kulturnih dobara i 11 preventivno zaštićenih dobara. Detaljan popis preuzet od strane Ministarstva kulture i medija RH nalazi se u Prilogu 2.

P.16. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)

Strateški razvojni i marketinški plan Brodsko-posavske županije do 2030. godine je u tijeku.

P.17. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenoga građevinskog područja JLS (OUP-1)

Pokazatelj nije izračunat zbog nedostupnosti podataka o izgrađenom građevinskom području. Daje se preporuka da se pokazatelj izračuna u okviru narednog ciklusa izrade Plana upravljanja destinacijom Brodsko-posavska županija.

5.2. Specifični pokazatelji održivosti

U nastavku se predlažu specifični pokazatelji održivosti, izrađeni u skladu s potrebama Županije te mogućnostima uspostave toka podataka. Dodatno je predloženo i praćenje pokazatelja o zadovoljstvu pojedinim elementima ponude turista, a u budućnosti i jednodnevnih posjetitelja. Cilj je omogućiti praćenje ključnih aspekata održivog razvoja, uz oslonac na dostupne izvore podataka i postojeće sustave monitoringa:

- **1.1.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZL-1)**

  Dodatno se provodi u sklopu ankete lokalnog stanovništva
- **1.1.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-2)**

  Dodatno se provodi u sklopu ankete lokalnog stanovništva

PS.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZL-1)

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji pozitivno percipiraju utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Bolja percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji može doprinijeti i većoj podršci turističkom razvoju, dok pogoršanje percepcije signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.

Tablica 5.2.1. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji	Anketa lokalnog stanovništva
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni životom u destinaciji	

PS.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL.2)

Percepcija učinaka turizma i stavovi koje lokalna zajednica ima prema turističkom razvoju usko su povezani s percepcijom identiteta mjesta. Degradacija identiteta mjesta pridonosi negativnim reakcijama prema turistima i može smanjiti zadovoljstvo životom u mjestu. Identitet mjesta ujedno je i bitan faktor u privlačenju posjetitelja, koji sve češće traže autentično iskustvo i doživljaj lokalne kulture. S druge strane, interakcija s posjetiteljima može imati i pozitivan učinak na identitet mjesta, jačanjem društvene identifikacije kroz veću percepciju posebnosti unutar lokalne zajednice ili povećanu svijest o baštini.

Tablica 5.2.2. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Naziv podatka	Izvor
Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na autentičnost mjesta	Anketa lokalnog stanovništva
Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture	

PS.3. Ocjena zadovoljstva širim skupom elemenata ponude

Korišteni izvor podataka (istraživanje TOMAS Hrvatska 2022./2023.) pruža mogućnost dodatne analize zadovoljstva posjetitelja u Županiji većim skupom elemenata ponude.

Rezultati specifični pokazatelji

PS.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZL-1)

Ukupan broj ispitanika: 160

Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **55.36 % ispitanika smatra da turizam pomaže u unapređenju kvalitete života, dok 22,02 % smatra da pomaže u održavanju kvalitete života u mjestu**

Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni životom u destinaciji (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **52,97 % ispitanika je zadovoljno životom u destinaciji** (ocjena 4 i 5).

PS.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-2)

Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na autentičnost mjesta (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **61,95 % ispitanika smatra da turizam ima pozitivan utjecaj na duh mjesta i autentičnost** (ocjena 4 i 5)
Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture (Anketa lokalnog stanovništva provedena u prosincu 2024.): **66,07 % ispitanika smatra da utjecaj pozitivno utječe na očuvanje tradicije, kulture i običaja** (ocjena 4 i 5)

PS.9. Ocjena zadovoljstva širim skupom elemenata ponude

Rezultati analize ukazuju na to da su među 10 najbolje ocijenjenih elemenata turističke ponude, bez obzira analizira li se indeks zadovoljstva turista ili udio turista zadovoljnih pojedinim elementom, sljedeći: osobna sigurnost, gostoljubivost lokalnog stanovništva, smještajni objekt, ponuda besplatnog interneta, prilagođenost destinacije djeci i osobama s posebnim potrebama, gastronomska ponuda, mogućnosti kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji te informacije. Među dobro ocijenjenim elementima su i prometna dostupnost destinacije, lokalni javni prijevoz, pješačke i biciklističke staze, mogućnosti za kupnju, atmosfera/ugođaj te ponuda događanja i manifestacija. Među najlošije ocijenjenim elementima na razini županije su ponuda organiziranih izleta u okolicu te elementi vezani za ponudu kulture i umjetnosti, uključujući i označavanje znamenitosti te promet u mjestu.

Tablica 5.2.3. Indeks zadovoljstva posjetitelja pojedinim elementima ponude destinacije

Elementi ponude	Ukupno	Hoteli	Hosteli	Obiteljski smještaj
Osobna sigurnost	99,5	99,9	99,7	99,1
Besplatni internet u destinaciji	99,3	99,9	100,0	98,4
Mogućnosti kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	99,2	100,0	99,0	98,5
Smještajni objekt	99,0	99,9	99,7	97,9
Informacije u destinaciji	99,0	99,5	99,7	98,3
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	98,9	99,5	99,0	98,2
Gastronomska ponuda u mjestu	98,3	99,9	98,2	96,9
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	98,2	98,6	99,5	96,9
Informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	98,2	99,3	96,5	96,1
Prilagođenost destinacije djeci	98,0	99,2	96,7	96,6
Pješačke staze	97,1	97,9	97,2	96,3
Mogućnost za kupnju	97,1	98,1	93,1	97,2
Prometna dostupnost destinacije	96,4	98,6	99,2	93,6
Lokalni javni prijevoz	96,4	99,2	97,5	90,3
Biciklističke rute i staze	95,7	96,4	97,2	94,9
Atmosfera, ugođaj	95,4	96,2	94,1	94,9
Opremljenost/uređenost plaža	94,0	94,4	91,3	94,4
Događanja i manifestacije	93,6	93,7	92,7	93,9
Čistoća plaža	92,8	97,1	92,8	88,4
Zabava/noćni život	91,9	95,4	86,9	90,2
Ljepota mjesta	91,5	95,8	88,9	88,1
Uređenost mjesta	91,0	96,1	91,4	86,0
Sportski sadržaji	90,8	92,1	93,2	88,3
Ekološka očuvanost prostora	90,4	97,2	93,9	82,8
Ljepota prirode i krajolika	89,7	96,0	92,0	82,9
Označavanje znamenitosti	89,1	96,5	90,0	80,2
Kultura i umjetnost	88,8	94,4	87,1	84,3
Promet u mjestu	87,5	94,4	77,4	83,9
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	76,2	63,8	100,0	92,6

Ukupni boravak	97,7	98,0	96,6	97,9

Izvor: Posebna obrada podataka istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. na skupu ispitanika u Brodsko-posavskoj županiji.
Napomena: Elementi ponude su sortirani od najvećeg do najmanjeg indeksa zadovoljstva na skupu svih ispitanika.

Tablica 5.2.4. Udio posjetitelja zadovoljnih pojedinim elementima ponude destinacije

Elementi ponude	Ukupno	Hoteli	Hosteli	Obiteljski smještaj
Osobna sigurnost	100,0	100,0	100,0	100,0
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	100,0	100,0	100,0	100,0
Smještajni objekt	99,2	100,0	100,0	98,3
Mogućnosti kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	99,1	100,0	100,0	98,0
Prilagođenost destinacije djeci	98,5	100,0	97,1	96,5
Besplatni internet u destinaciji	98,4	100,0	100,0	96,3
Informacije u destinaciji	98,3	100,0	100,0	96,3
Informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	97,6	98,7	91,7	97,8
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	97,4	98,0	100,0	95,4
Gastronomska ponuda u mjestu	96,5	100,0	100,0	92,5
Pješačke staze	95,8	97,0	94,6	95,1
Prometna dostupnost destinacije	95,7	98,0	100,0	92,3
Biciklističke rute i staze	95,4	98,8	100,0	91,8
Lokalni javni prijevoz	95,1	98,2	100,0	87,1
Atmosfera, ugođaj	94,9	93,5	94,7	96,3
Mogućnost za kupnju	94,6	96,3	87,2	95,0
Događanja i manifestacije	89,3	86,4	88,6	93,7
Opremljenost/uređenost plaža	89,1	87,2	74,0	96,9
Ljepota mjesta	87,3	90,0	82,7	86,0
Sportski sadržaji	86,4	83,0	85,2	91,3
Ekološka očuvanost prostora	84,1	95,4	95,6	70,2
Zabava/noćni život	82,8	89,0	79,2	78,3
Uređenost mjesta	82,4	92,9	89,5	70,6
Čistoća plaža	82,0	95,5	82,8	67,9
Ljepota prirode i krajolika	81,2	90,6	91,0	69,5
Promet u mjestu	76,5	87,1	50,3	74,0
Označavanje znamenitosti	76,5	92,8	81,6	56,1
Kultura i umjetnost	75,8	89,5	77,2	63,5
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	68,4	58,7	100,0	77,9
Ukupni boravak	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Posebna obrada podataka istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. na skupu ispitanika u Brodsko-posavskoj županiji.
Napomena: Elementi ponude su sortirani od najbolje do najlošije ocijenjenog elementa na skupu svih ispitanika.

6. SWOT analiza

Rezultati analize situacije Brodsko-posavske županije sistematizirani su kroz SWOT analizu, koja omogućuje detaljan pregled unutarnjih snaga i slabosti te vanjskih prilika i prijetnji. SWOT analiza pruža jasnu sliku trenutnog stanja destinacije i identificira područja koja zahtijevaju intervenciju.

Turistička ponuda i potražnja

Brodsko-posavska županija ostvaruje stabilan rast turističkih dolazaka i noćenja, s naglašenom prisutnošću stranih gostiju (57,7 %). Prosječna duljina boravka ostaje na niskih 1,7 dana. Najveći broj noćenja ostvaren je na području TZP Slavonski Brod – Posavina (65,6 %). Ponuda obuhvaća tranzitni, poslovni, kulturni, ruralni i sportsko-rekreacijski turizam. Tranzitna funkcija još uvijek ima važnu ulogu, dok se destinacija nastoji pozicionirati i kao turistička regija s boravišnim karakterom. Sezonalnost je ponešto izražena, s vršnim opterećenjem u ljetnim mjesecima.

Infrastruktura i smještajni kapaciteti

Ukupno je registrirano oko 1580 kreveta, a u posljednjih pet godina broj kreveta porastao je za 40 %, najviše u privatnom smještaju (+260 %). Najveći udio noćenja ostvaren je u hotelima i privatnom smještaju, ali su kapaciteti višeg standarda još uvijek slabo razvijeni. Iskorištenost smještaja prosječno iznosi oko 50 dana godišnje. Javna turistička infrastruktura kontinuirano se širi, uključujući biciklističke i tematske staze, šetnice, vidikovce i interpretacijske centre. Prometna infrastruktura je dobra, posebno zahvaljujući autocestama A3 i A5.

Prirodni resursi i održivost

Županija raspolaže raznolikim krajolicima – od ravnica uz Savu do šumovitih gora (Psunj, Dilj, Požeška gora). Rijeka Sava, planine i jezera pružaju značajan potencijal za cikloturizam, ekoturizam i aktivni odmor. Postoje i atraktivne zaštićene prirodne cjeline (npr. Gajna, Pašnjak Iva, Prašnik, Lonjsko polje). No, većina lokaliteta ima nisku ili srednju razinu turističke valorizacije i zahtijeva dodatne sadržaje, signalizaciju i interpretaciju.

Kulturna baština i manifestacije

Kulturna baština je bogata i raznolika: od Brodske tvrđave, muzeja i interpretacijskih centara, do sakralnih objekata i lokaliteta ruralne baštine. Posebno su značajne manifestacije kako u gradovima, tako i u ostalim dijelovima županije; potonje uglavnom usmjerene na lokalne običaje i tradiciju.

Marketing i promocija

Promocija županije i destinacijskih proizvoda prisutna je, ali još uvijek nedovoljno snažna, posebno prema inozemnim tržištima. Digitalni marketing, društvene mreže i korištenje *influencera* još su u ranoj fazi. Uloga turističke zajednice županije ključna je za jačanje zajedničkog brendiranja i sinergije između lokalnih TZ-ova.

Ljudski potencijali i demografija

Županija se suočava s izraženim demografskim padom i iseljavanjem, posebno mladih i kvalificirane radne snage. Nedostatak osoblja u turizmu i ugostiteljstvu predstavlja ozbiljan izazov.

Snage	Slabosti
• Bogata prirodna i kulturna baština: rijeka Sava, Psunj i Dilj, Brodska tvrđava, barokne jezgre, ruralna naselja s tradicijskom arhitekturom • Kontinuiran rast turističkog prometa nakon pandemije • Značajan porast smještajnih kapaciteta, posebno u privatnom i OPG smještaju • Povoljan geostrateški položaj (autoceste A3 i A5, koridor X, željeznice, Sava) • Raznolikost turističke ponude – kultura, priroda, manifestacije, enogastroponuda • Očuvana tradicija i bogata gastronomska ponuda – kulen, fišpaprikaš, vina, crna slavonska svinja • Zadovoljavajuća komunalna infrastruktura (vodoopskrba, zbrinjavanje otpada, plin, prometnice) • Rastući broj poduzetnika i visoka dobit – jačanje gospodarske osnove • Postojanje strateških dokumenata (županijska strategija, marketinški plan, Plan upravljanja) • Kontinuirano ulaganje u javnu turističku infrastrukturu, biciklističke i tematske staze	• Niska ukupna turistička potražnja – 50,5 tisuća dolazaka i 85 tisuća noćenja, uz znakove stagnacije • Neujednačen teritorijalni razvoj turizma – dominacija Slavonskog Broda, potom Nove Gradiške • Kratka prosječna duljina boravka (1,7–1,8 dana) • Nizak stupanj prepoznatljivosti destinacije – percepcija tranzitnog prostora • Mali udio smještaja višeg standarda i ograničena ponuda hotelskog tipa • Ograničeni kapaciteti i sredstva županijske turističke zajednice • Nedovoljna turistička valorizacija ključnih prirodnih i kulturnih resursa • Neujednačena kvaliteta infrastrukture i ponude u ruralnim područjima • Ograničena pristupačnost pojedinih atrakcija osobama s invaliditetom • Sezonalnost – više od 40 % noćenja u ljetnim mjesecima • Nedovoljna digitalna prisutnost i korištenje digitalnih alata • Iseljavanje i pad broja stanovnika – smanjena raspoloživost radne snage i autentičnih lokalnih iskustava
Prilike	**Prijetnje**
• Promjena turističkih trendova – porast interesa za autentične, neotkrivene i održive destinacije • Razvoj segmentirane ponude za specifične ciljne skupine (obitelji, aktivni turisti, seniori) • Potencijal za razvoj riječnog turizma na rijeci Savi (kruzing, rekreacija, ribolov) • Uvođenje digitalnih alata u promociju, interpretaciju i rezervacije • Razvoj tematskih i edukativnih ruta (biciklističkih, planinarskih, enogastroruta) • Jačanje održivog i ekoturizma te interpretacijskih centara • Korištenje EU fondova za infrastrukturne i promotivne projekte	• Ovisnost o nekoliko ključnih tržišta – domaći gosti i nekoliko stranih (npr. Njemačka, Bugarska) • Tranzitni karakter prometa bez pretvaranja u boravišne posjete • Utjecaj klimatskih promjena na prirodne resurse i atraktivnost destinacije • Gospodarska nestabilnost i rast troškova života koji smanjuju potražnju • Konkurencija razvijenijih slavonskih destinacija (npr. Osječko-baranjska županija) • Rizik od prekomjernog razvoja i gubitka autentičnosti destinacije

7. STRATEŠKI OKVIR

Strateški okvir razvoja turizma Brodsko-posavske županije temelji se na viziji i ciljevima te prostornom organizacijom definiranom hijerarhijski nadređenom Strategijom razvoja turizma i marketinškim planom za Brodsko-posavsku županiju do 2030. godine. Vizija je osmišljena tako da utjelovljuje potrebu za razvojem ravnomjernog, konkurentnog i održivog turizma, pri čemu se prirodni resursi i kulturna baština povezuju sa snažnim gospodarskim i društvenim potencijalima županije.

VIZIJA TURIZMA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Brodsko-posavska županija prepoznata je kao prostor koji je dovoljno blizu, jednostavno i lako dostupan, a dovoljno daleko za osjećaj odmaka od užurbanosti. Kroz integraciju s iskonskom prirodom, druženja s ljubaznim domaćinima, uživanje u rančevima i salašima, očuvanoj tradiciji i običajima, jedinstvenoj gastronomiji ili dijelima velikih umjetnika, Brodsko-posavska županija stvara osjećaj usporavanja vremena i 'posvećenosti sebi'. Rijeka Sava i njeno okruženje, brda i šume, krajolici zanimljivi u svim godišnjim dobima, širokogrudni domaćini i doživljaj 'granice koja spaja' pružaju gostima upravo ono zbog čega putuju – nova iskustva, odmor i snagu za sutra.

Drugo uporište strateškog okvira je prostorna organizacija turističkog razvoja koja se temelji na prepoznavanju triju različitih prostornih cjelina, od kojih svaka ima specifične prirodne, kulturne i društvene odrednice.

- **Nizinski dio uz rijeku Savu („Mijene prirode")**

  Obuhvaća prostor južno od autoceste (A3) sve do državne granice s Bosnom i Hercegovinom. Ovo je područje niskih nadmorskih visina i rijetke naseljenosti, s izrazito očuvanim prirodnim vrijednostima poput Parka prirode Lonjsko polje, Pašnjaka Iva, Jelas polja, Bare Dvorina i Gajne. Slavonski Brod, kao najveći grad županije, također je smješten u ovoj zoni, što omogućava spajanje urbanih sadržaja s rekreativnim i ekološkim potencijalima uz Savu.

- **Središnji prostor („Prostor spajanja")**

  Riječ je o relativno uskom prostoru između autoceste i brdskih masiva Psunja, Požeške gore i Dilja. Najveća koncentracija stanovništva nalazi se upravo ovdje, uzduž glavnih prometnih tokova (A3, državne i županijske ceste prema Daruvaru, Požegi, Pleternici, Osijeku). U ovoj se zoni nalaze grad Nova Gradiška te općine Staro Petrovo Selo, Cernik, Okučani, Sibinj i Vrpolje (s galerijom Ivana Meštrovića), kao i eko-etno selo Stara Kapela. U njemu dominira mješavina tradicijske gradnje i suvremenih turističkih sadržaja, osobito pogodnih za kulturni, gastronomski turizam i manifestacijski turizam.

- **Brdski dio („Prostor odmaka i hedonizma")**

  Obuhvaća više predjele Psunja, Požeške gore i Dilja. Ovu cjelinu karakteriziraju guste šume, planinarske i biciklističke staze te izletišta poput Strmca, Ljeskovih voda i Šumetlice. Zbog raznolike flore i faune, ovo je područje pogodno za aktivni odmor (planinarenje, brdski biciklizam, lov, fotosafari), dok se manja naselja uz obronke mogu razvijati u smjeru seoskog turizma i tematskih kuća za odmor.

Slika 7. Prostorna organizacija turističkih resursa

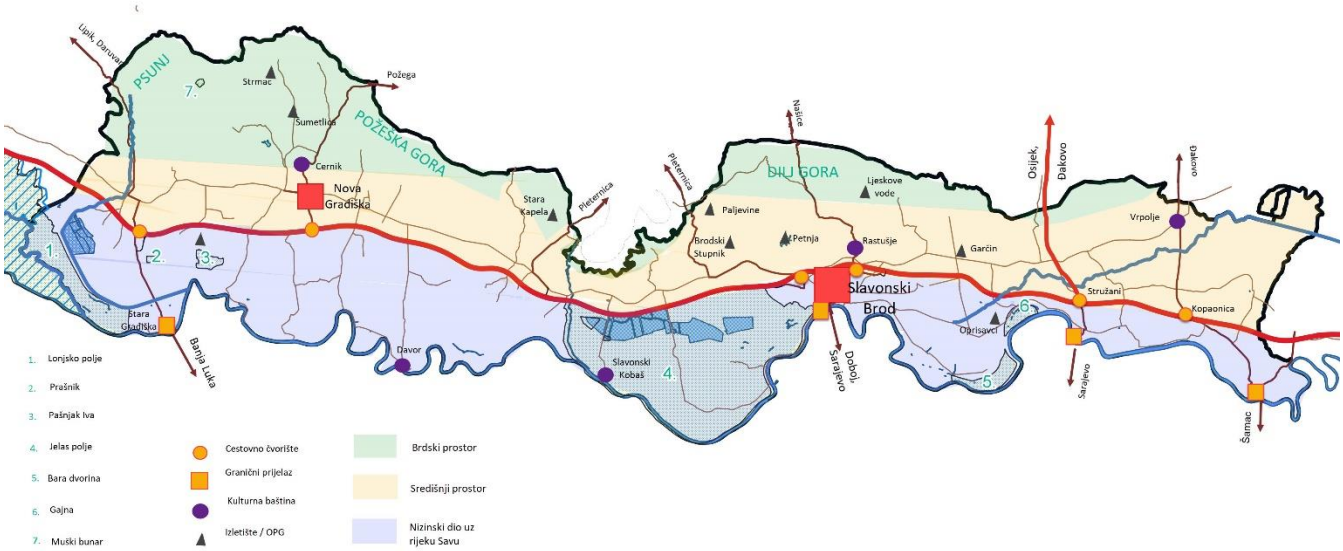

Autori: Renata Tomljenović i Izidora Marković Vukadin

7.1. Opća načela i ciljevi razvoja turizma

Razvoj i upravljanje turizmom u Brodsko-posavskoj županiji temelji se na načelima koja omogućuju usklađivanje gospodarskih, društvenih i okolišnih ciljeva. Ta načela proizlaze iz Strateško-marketinškog plana turizma Brodsko-posavske županije do 2030. godine te su usklađena s nacionalnom Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. kao i s Planom razvoja Brodsko-posavske županije 2021. – 2027.

Održivost	Turizam će se razvijati u skladu s načelima održivog korištenja prirodnih i kulturnih resursa te poštivanja prostornog kapaciteta destinacije. Posebna se pažnja pridaje očuvanju ekološke ravnoteže, valorizaciji zaštićenih područja i promicanju odgovornog upravljanja prostorom, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti.
Kvaliteta	Povećanje kvalitete turističkih proizvoda i usluga ključno je za jačanje konkurentnosti destinacije. Usmjerenost na unapređenje standarda, razvoj autentičnih doživljaja i poticanje inovativnosti doprinosi stvaranju dodatne vrijednosti za posjetitelje i lokalnu zajednicu.

Pristupačnost	Razvoj turizma podrazumijeva kontinuirano unapređenje fizičke i digitalne pristupačnosti destinacije, njenih sadržaja i usluga. Povećanje pristupačnosti doprinosi uključivosti i jednakom uživanju u turističkoj ponudi za sve skupine posjetitelja.
Zadovoljstvo	Turistički razvoj treba osigurati ravnotežu između koristi za lokalno stanovništvo i kvalitete doživljaja za posjetitelje. Uključivanje zajednice, očuvanje kulturnog identiteta i stvaranje pozitivne slike destinacije pridonose zadovoljstvu svih dionika i jačaju održivost turizma.
Sigurnost	Sigurnost posjetitelja i lokalnog stanovništva jedan je od temeljnih uvjeta za razvoj turizma. Visoka razina sigurnosti, uz stabilno i uređeno okruženje, pridonosi osjećaju povjerenja i ugodnog boravka u destinaciji.

Strateški ciljevi predstavljaju konkretizaciju vizije turističkog razvoja Brodsko-posavske županije te smjerove djelovanja koji proizlaze iz analize stanja, SWOT analize i načela održivog razvoja. Oni usmjeravaju razvojne napore u pet tematskih područja: ekonomski, kulturološki, ekološki, socijalni i infrastrukturni aspekt turizma.

Formulirani su kako bi odražavali specifične potrebe i razvojne potencijale destinacije, odgovarali na uočene izazove te poticali realizaciju prepoznatih prilika. Svaki cilj doprinosi stvaranju uravnoteženog, uključivoga i konkurentnoga turističkog sustava koji pridonosi razvoju županije i dobrobiti lokalne zajednice.

Ekonomski ciljevi	Povećati turističke prihode i broj radnih mjesta kroz rast dolazaka, produljenje boravka i raznovrsniju ponudu. Održiv gospodarski razvoj temeljen je na jačanju potrošnje i stvaranju dodane vrijednosti i smanjenju ovisnosti o tranzitnom i poslovnom turizmu.
Kulturološki ciljevi	Jačati identitet destinacije kroz prepoznatljivu kulturnu ponudu i prostornu disperziju turističke potražnje. Urbana središta privlače turističke dolaske, ali se ponuda razvija i u okolnim područjima, čime se potiče disperzija potražnje i valorizacija lokalne baštine.
Ekološki ciljevi	Osigurati razvoj turizma koji poštuje okolišne vrijednosti i promiče načela održivosti. Naglasak je na odgovornom korištenju resursa i očuvanju prirodnih resursa kao temelja dugoročne atraktivnosti destinacije.
Socijalni ciljevi	Povećati koristi od turizma za lokalno stanovništvo kroz zapošljavanje, razvoj poduzetništva u turizmu i uključivanje u turistički lanac vrijednosti. Turizam doprinosi vitalnosti zajednice, osobito u manjim sredinama, kroz osnaživanje lokalnih inicijativa.
Infrastrukturni ciljevi	Unaprijediti pristupačnost, uređenost i informiranost destinacije kroz razvoj javne turističke infrastrukture. Poseban naglasak stavlja se na javne prostore i podržavajuće turističke resurse u ingerenciji Brodsko-posavske županije, u skladu s razvojnim mogućnostima i nadležnostima.

7.2. Strateški pravac i prioriteti

U skladu s vizijom razvoja turizma i definiranim ciljevima, strateški pravac predstavlja okvir unutar kojeg se koordiniraju aktivnosti i usmjeravaju resursi kako bi se postigli željeni ciljevi, odnosno realizirala postavljena vizija.

Strateški pravac:
Razvoj konkurentne i održive turističke destinacije koja odgovorno koristi prirodne i kulturne resurse, osigurava kvalitetna i raznolika iskustva za posjetitelje te doprinosi razvoju lokalne zajednice.

Ovaj strateški pravac obuhvaća sve ključne dimenzije suvremenog upravljanja turizmom: očuvanje i valorizaciju resursa, razvoj raznolike ponude, podizanje kvalitete usluga i učinkovitiju promociju destinacije. Usmjeren je na stvaranje uravnoteženog i otpornog turističkog sustava koji povezuje lokalne posebnosti s potrebama tržišta te uključuje sve relevantne dionike – od županijske uprave i turističke zajednice, do poduzetnika i lokalnih zajednica.

Kako bi se strateški pravac ostvario na operativnoj razini, definirana su četiri prioritetna područja djelovanja koja odgovaraju ključnim razvojnim izazovima i mogućnostima destinacije. Svaki prioritet pokriva specifičan aspekt razvoja – od održive valorizacije resursa, preko kreiranja konkurentne ponude i podizanja standarda usluga, do učinkovitog upravljanja i pozicioniranja destinacije. Takva podjela omogućuje usklađeno djelovanje u različitim prostornim i tematskim kontekstima, čime se osigurava realizacija postavljenih ciljeva.

Prioritet 1: Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Turistički razvoj temeljen na kulturnoj i prirodnoj baštini predstavlja trajnu vrijednost destinacije i podlogu za prepoznatljiv identitet. U ovom prioritetu naglasak je na aktivaciji vrijednih resursa – od urbanih kulturnih sadržaja do očuvanih prirodnih krajolika – kroz odgovornu interpretaciju, suvremenu prezentaciju i pristupačnu infrastrukturu. Time se ne doprinosi samo jačanju ponude, već i ravnomjernijem razvoju cijelog područja županije, uvažavajući raznolikost njezinih krajolika i naselja.

Prioritet 2: Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Diversifikacija turističkih proizvoda ključno je sredstvo za produženje boravka i povećanje atraktivnosti destinacije tijekom cijele godine. Razvojem specijaliziranih doživljaja temeljenih na lokalnim posebnostima, kao i stvaranjem povezanih ruta i itinerera, dodatno se aktiviraju prostori izvan glavnih urbanih središta. Ovaj prioritet pridonosi dinamičnijem umrežavanju dionika, boljim prostornim vezama unutar destinacije te jačanju vidljivosti lokalne ponude kroz integrirane proizvode.

Prioritet 3: Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude
Konkurentnost destinacije sve se više mjeri kvalitetom boravka, usluga i autentičnosti doživljaja. Povećanje vidljivosti i standarda u sektoru smještaja i ugostiteljstva ima ključnu ulogu u stvaranju pozitivne percepcije destinacije, osobito kod posjetitelja koji borave dulje i traže sadržaje višeg standarda. Osnaživanjem ponude u različitim dijelovima županije, osobito onima u kojima se tek

razvijaju turističke inicijative, ovaj prioritet doprinosi ravnomjernijem teritorijalnom razvoju i lokalnom poduzetništvu.

Prioritet 4: Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Suvremeni turizam zahtijeva sustavno i koordinirano upravljanje koje nadilazi lokalne granice i povezuje sve dionike kroz zajedničku viziju. Ovaj prioritet podrazumijeva razvoj učinkovitih alata promocije, jačanje kapaciteta destinacijskog menadžmenta i aktivnu suradnju među razinama turističkih zajednica. Promišljenom komunikacijom i strateškim pozicioniranjem na tržištu osigurava se veća prepoznatljivost destinacije i vidljivost njezine unutarnje raznolikosti.

7.3. Specifični ciljevi povezani s prioritetima

Specifični ciljevi predstavljaju konkretne smjernice koje proizlaze iz definiranih prioriteta. Oni određuju jasne razvojne zadatke koji su mjerljivi i ostvarivi u srednjoročnom razdoblju. Razrada ciljeva temelji se na potrebama destinacije, potencijalima za razvoj te smjernicama definiranim kroz analizu stanja i strateški pravac. Svaki specifični cilj usmjeren je na unapređenje određenog segmenta turističke ponude, infrastrukture ili promocije, čime se osigurava dosljedna implementacija strategije razvoja turizma.

Specifični cilj 1	Povećati atraktivnost i prepoznatljivost kulturne i prirodne baštine kroz razvoj infrastrukturnih kapaciteta.
Specifični cilj 2	Razviti i diversificirati portfelj turističkih proizvoda, čime će se produžiti boravak turista i povećati atraktivnost destinacije tijekom cijele godine.
Specifični cilj 3	Podignuti standard smještajnih kapaciteta i ugostiteljske ponude u cilju povećanja zadovoljstva turista i konkurentnosti destinacije na tržištu.
Specifični cilj 4	Povećati učinkovitost upravljanja destinacijom kroz razvoj integrirane marketinške strategije i jačanje koordinacije između dionika.

7.4. Mjere i aktivnosti

Ovo poglavlje donosi sažetak mjera i aktivnosti koje proizlaze iz prethodno definiranih strateških pravaca i prioriteta. One predstavljaju provedbeni okvir za postizanje ciljeva turističkog razvoja, osiguravajući konkretizaciju strateških usmjerenja kroz operativne korake. Mjere su tematski grupirane prema prioritetima te obuhvaćaju opis, aktivnosti, nositelje provedbe i izvore financiranja.

Prioritet	Mjera
1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine	1.1. Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima
	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine

2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda	2.1. Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam 2.2. Podrška razvoju ruralnog turizma kroz unapređenje događanja i uspostavu posjetiteljskih centara
3. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude	3.1. Unapređenje enogastronomskih iskustava kroz podizanje standarda i promociju lokalnih proizvoda 3.2. Promicanje standarda kvalitete i ekocertificiranja u smještajnim kapacitetima
4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije	4.1. Podizanje razine svijesti o potencijalima turizma kroz internu komunikaciju i sinergiju s komplementarnim sektorima 4.2. Uspostava sustava za praćenje pokazatelja održivosti razvoja turizma 4.3. Jačanje turističkog brenda županije kroz razvoj identiteta i ciljanu promociju

MJERA 1.1. Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera 1.1.	Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima
Specifični cilj	Povećati atraktivnost i prepoznatljivost kulturne i prirodne baštine.

Razvoj održivog turizma u Brodsko-posavskoj županiji, temeljen na prirodnoj baštini, zahtijeva stalnu izgradnju i modernizaciju infrastrukture koja omogućava lakši pristup i bolju prezentaciju zaštićenih područja uz rijeku Savu. Ova mjera usmjerena je na nastavak aktivnosti Javne ustanove za zaštitu prirode u opremanju lokaliteta i podizanju standarda infrastrukture, s naglaskom na projekte "Putom naših predaka", "Tragovima prošlosti do pristupačne i atraktivne Pljuskare" te "Centar prirodnih vrijednosti – Šetnicom kroz poplavljeni kraj".

Aktivnosti unutar ove mjere obuhvaćaju proširenje i modernizaciju pristupnih puteva, izgradnju novih interpretacijskih centara, postavljanje informativnih i edukativnih ploča te integraciju interaktivnih sadržaja za posjetitelje. Cilj je stvoriti održivu infrastrukturu koja ne samo da olakšava pristup turistima, već i osigurava održivo korištenje prirodnih resursa. Sve aktivnosti bit će provedene uz pažljivo očuvanje ekološke ravnoteže, uz minimiziranje negativnog utjecaja na okoliš.

Očekivani učinci ove mjere su:

- povećanje pristupačnosti i kvalitete turističke ponude u zaštićenim područjima
- unapređenje edukacije posjetitelja o važnosti očuvanja prirodne baštine
- poticanje održivog turizma i smanjenje negativnog utjecaja na prirodu
- povećanje broja posjetitelja i ravnomjernija distribucija turističkog prometa kroz županiju.

Mjera doprinosi strateškom cilju jer omogućuje daljnji razvoj infrastrukture za valorizaciju prirodnih resursa i turističkih atrakcija te doprinosi održivom i ravnomjernom razvoju turizma u svim dijelovima županije.

Aktivnosti

- Proširenje i obnova pristupnih puteva i staza u zaštićenim prirodnim područjima
- Razvoj i opremanje novih interpretacijskih centara s edukativnim sadržajem

- Postavljanje informativnih i edukativnih ploča, uključujući interaktivne elemente
- Razvijanje i implementacija novih sadržaja za posjetitelje koji promiču održivi turizam i očuvanje prirodnih resursa

Nositelji provedbe	Javna ustanova Natura Slavonica u suradnji s općinama Oprisavci, Podcrkavlje, Bebrina i Sikirevci
Izvori financiranja	Proračun Javne ustanove, proračuni Općina, EU fondovi (npr. Europski fond za regionalni razvoj), nacionalni izvori.

MJERA 1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera 1.2.	Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Specifični cilj	Povećati atraktivnost i prepoznatljivost kulturne i prirodne baštine.

Mjera je usmjerena na poticanje ulaganja u objekte kulturne baštine na području Brodsko-posavske županije, uključujući njihovu zaštitu, obnovu, održavanje te opremanje sadržajima koji omogućuju bolju turističku valorizaciju. Cilj je osigurati spremnost objekata za prihvat posjetitelja te uvesti nove ili proširiti postojeće turističke sadržaje. Županija će kroz ovu mjeru poticati lokalne jedinice na korištenje dostupnih nacionalnih i EU fondova za obnovu i očuvanje kulturnih objekata, poput Kule Zapolje, Kulturno-turističkog centra Rešetari, Vodenice, Slavonske kuće, projekta „Putujemo u povijest“ te Uređenja centra 427. Županija i Turistička zajednica Brodsko-posavske županije imat će ulogu koordinatora, pružajući podršku općinama i gradovima u procesu pripreme projekata, informiranja o dostupnim izvorima financiranja te poticanju suradnje javnog i privatnog sektora.

Očekivani učinci ove mjere su:

- veći broj obnovljenih i turistički valoriziranih objekata kulturne baštine
- podizanje kvalitete turističke infrastrukture namijenjene posjetiteljima kulturnih atrakcija
- povećanje atraktivnosti destinacije na temelju unaprijeđene kulturne ponude
- bolja dostupnost kulturnih resursa i ravnomjernija turistička valorizacija širom županije.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer omogućuje dugoročno očuvanje kulturne baštine kroz obnovu i razvoj turističke infrastrukture, čime se povećava njezina dostupnost, atraktivnost i konkurentnost destinacije.

Aktivnosti

- Pružanje informacija i stručne pomoći gradovima i općinama u prijavi na nacionalne i EU fondove za obnovu kulturne baštine
- Organizacija edukacija i radionica o mogućnostima financiranja obnove kulturnih objekata i razvoju sadržaja za posjetitelje
- Podrška gradovima i općinama u pripremi projektne dokumentacije za obnovu kulturne baštine
- Koordinacija s relevantnim institucijama i privatnim sektorom u razvoju turističkih sadržaja vezanih za objekte kulturne baštine

Nositelji provedbe	Brodsko-posavska županija u suradnji s JLU
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 2.1. Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera 2.1.	Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam
Specifični cilj	Razviti i diversificirati portfelj turističkih proizvoda

Ova mjera usmjerena je na poticanje razvoja infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam na području cijele Brodsko-posavske županije. Mjera uključuje podršku projektima koji unapređuju postojeću ili stvaraju novu sportsko-rekreacijsku infrastrukturu, biciklističke, pješačke i konjičke staze te druge sadržaje povezane s aktivnim i rekreativnim turizmom. Cilj je povećati atraktivnost destinacije, produžiti boravak turista te potaknuti dodatnu turističku potrošnju.

Primjeri postojećih inicijativa kojima će se kroz ovu mjeru dati daljnja podrška su projekti poput Sportsko-rekreacijske zone „Alabarica" Donji Andrijevci, projekta biciklističko-pješačko-konjičke staze „Mrsulja Sikirevci" te projekta „Planinska općina Rešetari". Kroz ovu mjeru, županija i turistička zajednica pružaju podršku lokalnim jedinicama i privatnom sektoru u korištenju dostupnih nacionalnih i EU fondova te u promociji aktivnog turizma kao važnog dijela županijske turističke ponude.

Očekivani učinci ove mjere su:

- povećanje broja i kvalitete infrastrukturnih sadržaja za aktivni turizam
- jačanje prepoznatljivosti županije kao destinacije za aktivni i rekreativni turizam
- povećanje broja turista zainteresiranih za aktivan odmor i produženje njihova boravka
- povećanje ulaganja kroz korištenje nacionalnih i EU fondova za infrastrukturu aktivnog turizma.

Mjera doprinosi specifičnom cilju kroz razvoj i diversifikaciju turističkih proizvoda temeljenih na aktivnom turizmu, čime se obogaćuje turistička ponuda destinacije.

Aktivnosti

- Poticanje i podrška općinama i gradovima u pripremi projekata za razvoj infrastrukture aktivnog turizma
- Organizacija edukacija i radionica o mogućnostima financiranja sportsko-rekreacijskih sadržaja putem EU-ovih i nacionalnih fondova
- Koordinacija zajedničke promocije projekata aktivnog turizma na razini županije
- Poticanje partnerstva između lokalnih zajednica, udruga, privatnog sektora i turističkih zajednica za realizaciju projekata aktivnog turizma

Nositelji provedbe	Brodsko-posavska županija u suradnji s JLU
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 2.2. Podrška razvoju ruralnog turizma kroz unapređenje događanja i uspostavu posjetiteljskih centara

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera 2.2.	Podrška razvoju ruralnog turizma kroz unapređenje događanja i uspostavu posjetiteljskih centara
Specifični cilj	Razviti i diversificirati portfelj turističkih proizvoda

Ova mjera usmjerena je na poticanje razvoja ruralnog turizma, prepoznatog kao ključni segment destinacijske ponude, kroz dva komplementarna aspekta: unapređenje događanja u ruralnim područjima te razvoj posjetiteljskih centara koji služe kao centralne točke za integrirani doživljaj.

Iako se u ruralnim prostorima već realiziraju brojna događanja koja slave lokalnu tradiciju i običaje, postoji potreba za njihovim sistematskim unapređenjem - kroz profesionalizaciju organizacije, bolju promociju i uključivanje u širi turistički kontekst. Paralelno s tim, razvoj posjetiteljskih centara osigurava da se pristupi kulturnim, etnografskim i prirodnim sadržajima prezentiraju na koordiniran i atraktivan način te da postanu fokalna točka posjete.

Ova mjera, dakle, kombinira poticaj za organizaciju i promociju visokokvalitetnih događanja u ruralnim područjima s razvojem posjetiteljskih centara, čime se doprinosi ravnomjernijoj distribuciji turističkog prometa i povećanju ukupne atraktivnosti destinacije.

Očekivani učinci ove mjere su:

- povećanje kvalitete i profesionalnosti događanja u ruralnim prostorima
- viši stupanj integracije atrakcija u ruralnom prostoru Županije u tematske turističke proizvode
- razvoj posjetiteljskih centara kao centralnih točaka za prezentaciju lokalnih sadržaja
- produženje boravka turista i povećanje njihove potrošnje kroz bogatije iskustvo
- jačanje međusobne suradnje dionika u turizmu.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer, kroz unapređenje događanja i razvoj posjetiteljskih centara, omogućuje bolju valorizaciju ruralnih sadržaja i atrakcija te stvara čvrstu osnovu za povećanje posjeta i ostvarivanje ekonomskih koristi rod turizma u ruralnim područjima županije.

Aktivnosti

- Organizacija edukacija i radionica za lokalne organizatore događanja, s naglaskom na turističko brendiranje i kvalitetu organizacije
- Pružanje podrške pri izradi projektnih prijedloga za razvoj ili unapređenje posjetiteljskih centara
- Koordinacija zajedničkih promotivnih kampanja koje integriraju ruralna događanja i posjetiteljske centre kao jedinstvenu turističku ponudu
- Poticanje suradnje između lokalnih vlasti, kulturnih udruga i privatnog sektora u razvoju integriranih ruralnih turističkih proizvoda

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 3.1. Unapređenje enogastronomskih iskustava kroz podizanje standarda i promociju lokalnih proizvoda

Prioritet	3. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude
Mjera 3.1.	Unapređenje enogastronomskih iskustava kroz podizanje standarda i promociju lokalnih proizvoda
Specifični cilj	Podignuti standard smještajnih kapaciteta i ugostiteljske ponude

Razvoj enogastronomskog turizma u Brodsko-posavskoj županiji temelji se na bogatoj tradiciji slavonske kuhinje, vrhunskim vinima te događanjima posvećenim enogastronomiji i poljoprivrednoj tradiciji. Unatoč postojećem prepoznavanju lokalnih proizvoda, primjećuje se potreba za povećanjem standarda prezentacije i usklađivanjem ponude s modernim trendovima – s naglaskom na zdravu prehranu i raznolike dijetetske režime.

Ova mjera se usmjerava na modernizaciju vizualne i senzorne prezentacije jela, usvajanje inovativnih tehnika prezentacije i prilagodbu suvremenim trendovima – uključujući orijentaciju na zdravu prehranu, uvođenje noviteta prilagođenih različitim dijetetskim potrebama te povećanje informiranosti korisnika o zdravim, autentičnim prehrambenim proizvodima. Provođenje tematskih radionica – organiziranje edukativnih seminara i praktičnih radionica namijenjenih ugostiteljima i ljubiteljima gastronomije, s ciljem podizanja profesionalnih standarda u pripremi, prezentaciji i promociji lokalnih kulinarskih proizvoda, ključno je za realizaciju postavljenog cilja.

Očekivani učinci ove mjere su:

- povećanje prepoznatljivosti slavonske kuhinje i vinske tradicije kroz dosljednu i kvalitetnu prezentaciju
- podizanje standarda ugostiteljskih usluga s naglaskom na zdravu prehranu i suvremene kulinarske trendove
- profesionalizacija ugostiteljskog sektora kroz edukaciju i primjenu modela oznake kvalitete
- jačanje konkurentnosti destinacije kao enogastronomskog odredišta te poticanje produženja boravka turista.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer omogućuje sustavno podizanje kvalitete ugostiteljske ponude i snažnije pozicioniranje lokalne enogastronomije kao prepoznatljivog turističkog resursa. S tim se ne samo unapređuje doživljaj posjetitelja, nego i potiče korištenje lokalno proizvedenih namirnica, čime se osnažuju veze između turizma i lokalnog gospodarstva.

Aktivnosti

- Organizacija edukacija i stručnih radionica za ugostitelje usmjerenih na suvremene trendove u pripremi i prezentaciji hrane
- Razvoj i promocija programa kvalifikacije / oznake kvalitete za enogastronomske proizvode u suradnji s Cehom ugostitelja
- Podrška u izradi i pripremi projektnih prijedloga za pristup EU-ovim i nacionalnim fondovima namijenjenim modernizaciji ugostiteljskih kapaciteta
- Koordinacija zajedničkih promotivnih kampanja koje ističu jedinstvenost slavonske kuhinje, vina i lokalnih gastronomskih proizvoda

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Ceh ugostitelja
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 3.2. Promicanje standarda kvalitete i ekocertificiranja u smještajnim kapacitetima

Prioritet	3. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude
Mjera 3.2.	Promicanje standarda kvalitete i ekocertificiranja u smještajnim kapacitetima
Specifični cilj	Podignuti standard smještajnih kapaciteta i ugostiteljske ponude

Ova mjera usmjerena je na podizanje kvalitete usluga u smještajnim objektima, s posebnim fokusom na obiteljski smještaj, koji bilježi najveći rast u Županiji. S obzirom na to da vlasnici tih objekata često nemaju dovoljno iskustva u turističkom poslovanju, cilj mjere je uvesti i promovirati visoke standarde kvalitete usluga, prvenstveno kroz primjenu ekoloških standarda i ekocertifikata (poput EU Eco-label).

Mjera podrazumijeva diseminaciju informacija o benfitima certificiranja te podršku pri procesu certificiranja. Uz to, osigurava se i pomoć u korištenju digitalnih alata za promociju objekata, s naglaskom na važnost prezentacije, ne samo samog smještajnog objekta, već i destinacije u cjelini, budući da internetske stranice često služe kao glavni izvor informacija za potencijalne posjetitelje.

Očekivani učinci ove mjere su:

- podizanje kvalitete pruženih usluga u smještajnim objektima, s posebnim naglaskom na obiteljski sektor
- povećanje primjene ekoloških standarda, što dovodi do uvođenja ekocertifikata i jačanja ekološke održivosti objekata
- bolja digitalna prezentacija smještajnih objekata i destinacije, što doprinosi većoj prepoznatljivosti i konkurentnosti na tržištu
- edukacija i profesionalizacija vlasnika objekata kroz primjenu suvremenih turističkih standarda i digitalnih alata.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer stvara poticajno okruženje za usvajanje visokih standarda u smještajnom sektoru, povećava ekološku svijest i osnažuje digitalnu promociju, čime se podiže cjelokupna kvaliteta turističke ponude destinacije.

Aktivnosti

- Izrada i distribucija informativnih materijala koji objašnjavaju procedure i benefite dobivanja ekocertifikata (npr. EU Eco-label) popraćena radionicima/edukacijama
- Pružanje podrške pri izradi projektne dokumentacije za pristup EU i nacionalnim fondovima usmjerenim na modernizaciju i certificiranje smještajnih objekata
- Savjetodavna podrška u usvajanju digitalnih alata za modernu prezentaciju smještajnih objekata i destinacije na mrežnim stranicama i društvenim mrežama

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 4.1. Podizanje razine svijesti o potencijalima turizma

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Mjera 4.1.	Podizanje razine svijesti o potencijalima turizma kroz internu komunikaciju i sinergiju s komplementarnim sektorima
Specifični cilj	Povećati učinkovitost upravljanja destinacijom

Ova mjera usmjerena je na razvoj interne komunikacijske strategije kojom se podiže razina svijesti među dionicima posredno uključenima u turizam – primjerice, trgovina, poljoprivreda, prijevoz te kulturni i kreativni sektor i slično. Cilj ove mjere je povećati razumijevanje i prepoznavanje koristi koje turizam donosi zajednici te stvoriti dodatne sinergije koje će omogućiti kapitaliziranje na prilikama koje pruža turistička aktivnost županije.

Očekivani učinci ove mjere su:

- povećanje kohezije među različitim sektorima
- stvaranje novih investicijskih prilika i poticaja za razvoj te općenito
- prepoznavanje doprinosa turizma u širem društvenom i gospodarskom kontekstu.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer povećava svijest dionika iz drugih sektora o prednostima turizma, čime se osigurava bolja suradnja i jače iskorištavanje turizma kao poluge cjelokupnoga gospodarskog i društvenog razvoja.

Aktivnosti

- Razviti i distribuirati promotivne i edukativne materijale koji ilustriraju koristi turizma za očuvanje kulturne i prirodne baštine, razvoj komplementarnih djelatnosti te pozitivne učinke na lokalnu zajednicu
- Stvoriti *online* platformu ili portal kojim će se omogućiti razmjena iskustava, informacija i inicijativa između dionika iz različitih sektora, potičući suradnju
- Poticati formiranje klastera i partnerskih mreža između turističkog sektora i predstavnika komplementarnih industrija, osiguravajući zajedničke promotivne kampanje i projekte
- Podržavati i promovirati pilot-projekte koji demonstriraju pozitivne sinergije između turizma i drugih sektora, koristeći digitalne kampanje, tiskane materijale i događanja

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Brodsko-posavska županija
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 4.2. Uspostava sustava za praćenje pokazatelja održivosti razvoja turizma

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Mjera 4.2.	Uspostava sustava za praćenje pokazatelja održivosti razvoja turizma
Specifični cilj	Povećati učinkovitost upravljanja destinacijom

Mjera je usmjerena na uspostavu strukturiranog sustava za praćenje, obradu i tumačenje pokazatelja održivosti razvoja turizma u Brodsko-posavskoj županiji. Sustavno praćenje ključnih pokazatelja omogućit će praćenje utjecaja turizma na okoliš, zajednicu i gospodarstvo, ali i informirano donošenje odluka o razvoju, promociji i usmjeravanju turističkih aktivnosti. Mjera predviđa povezivanje s dionicima koji već prikupljaju relevantne podatke, kao i izgradnju digitalnog alata za internu upotrebu.

Očekivani učinci ove mjere su:

- uspostava transparentnog i dostupnog sustava za praćenje turističke održivosti
- redovito prikupljanje i obrada podataka prema definiranim pokazateljima
- jača koordinacija između TZ-a, jedinica lokalne samouprave i sektorskih institucija
- povećana sposobnost destinacije za strateško planiranje i evaluaciju učinaka.

Mjera doprinosi specifičnom cilju jer jača turistički brend destinacije kroz sustavni razvoj identiteta, ciljanu promociju i učinkovitu komunikaciju prema ciljanim tržištima. Time se povećava vidljivost, atraktivnost i konkurentnost županije, što izravno utječe na učinkovitost upravljanja destinacijom.

Aktivnosti

- Uspostava jednostavne digitalne platforme za unos, praćenje i analizu podataka
- Redovita suradnja s dionicima (Županija, TZ, lokalna samouprava, institucije)
- Izrada periodičnih izvješća o stanju održivosti i njihova distribucija relevantnim akterima
- Edukacija djelatnika i dionika o korištenju sustava i tumačenju rezultata

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Brodsko-posavska županija
Izvori financiranja	Proračun Brodsko-posavske županije, proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

MJERA 4.3. Jačanje turističkog brenda županije kroz strateški razvoj identiteta i ciljanu promociju

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Mjera 4.3.	Jačanje turističkog brenda županije kroz razvoj identiteta i ciljanu promociju
Specifični cilj	Povećati učinkovitost upravljanja destinacijom

Ova mjera usmjerena je na jačanje prepoznatljivog turističkog brenda Brodsko-posavske županije koji će jasno komunicirati specifične vrijednosti i identitet destinacije. Brendiranje podrazumijeva usklađeno oblikovanje vizualnog identiteta, ton komunikacije, ključne poruke i narativ koji reflektira autentičnost prostora, kulturnu i prirodnu raznolikost te kvalitetu života.

Mjera uključuje i osmišljavanje plana promocije kojim se osigurava dosljedna, kontinuirana i tržišno relevantna promocija – kako na domaćem, tako i na međunarodnim tržištima. Uz klasične oblike promocije, poseban će se naglasak staviti na digitalni marketing, suradnju s medijima i *influencerima*, razvoj ciljanih kampanja te promociju kroz tematske proizvode i manifestacije.

Očekivani učinci ove mjere su:

- jasnije pozicioniranje Brodsko-posavske županije na turističkoj karti Hrvatske i regije.
- Prepoznatljiv vizualni i komunikacijski identitet destinacije.
- Povećanje broja dolazaka i produljenje boravka posjetitelja kroz privlačnu prezentaciju ključnih vrijednosti destinacije.
- Veća prisutnost županije na digitalnim platformama, društvenim mrežama i u medijima.

Mjera doprinosi strateškom cilju tako što se kroz sustavan razvoj brenda i promocije, povećava se profesionalnost, koherentnost i učinkovitost upravljanja destinacijom na razini županije – što dugoročno jača njezinu konkurentnost, atraktivnost i održivost.

Aktivnosti

- Jačanje brenda Brodsko-posavske županije kao turističke destinacije

- Izrada promotivne strategije: definiranje ciljanih tržišta, promotivnih alata i distribucijskih kanala
- Digitalna promocija putem kampanja na društvenim mrežama, oglašavanja na relevantnim portalima, e-mail marketing, pričanje priča kroz digitalne formate
- Sudjelovanje na sajmovima i B2B događanjima kako bi se povećala vidljivost i uspostavila suradnja s turoperatorima i medijima
- Suradnja s *influencerima* i medijima uz razvoj programa dolazaka i studijskih putovanja za relevantne ambasadore brenda
- Kreiranje promotivnih materijala: katalozi, videomaterijali, brošure i interaktivni sadržaji temeljeni na brendu

Nositelji provedbe	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Izvori financiranja	Proračun Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

8. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

Uspješnost provedbe plana upravljanja usko je vezana za zajednički i koordinirani rad dionika za koji je potrebno osigurati redovitu komunikaciju. Tijekom implementacije plana nužno je uskladiti aktivnosti, sukladno djelokrugu rada, zadacima i ovlastima pojedinih dionika. Svaki od dionika treba razumjeti svoju ulogu u planu upravljanja i aktivno se uključiti u sve procese, što će biti moguće jedino uz stalnu suradnju i razmjenu informacija. U nastavku se daju smjernice i preporuke za dionike.

8.1. Smjernice i preporuke po skupinama dionika

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Djelokrug poslova i nadležnosti jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava velikim je dijelom usmjeren na podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva. Općine i Gradovi imaju u svom djelokrugu poslova, među ostalim, uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, promet u svom području i drugo, dok Županije brinu o prostornom i urbanističkom planiranju, prometu i prometnoj infrastrukturi, održavanju javnih cesta i drugim poslovima.

S obzirom na ulogu jedinice područne (regionalne) samouprave važno je da ona u svoje ostale razvojne dokumente integrira prioritete iz ovog Plana, da aktivno razvija i podržava infrastrukturu koja je potrebna za turistički razvoj, da štiti prirodnu i kulturnu baštinu, unapređuje kvalitetu javnih prostora, unapređuje promet i zajedno s drugim dionicima pridonosi realizaciji planiranih projekata.

Turističke zajednice

Prema Zakonu o turizmu (156/2023) uloga turističkih zajednica je upravljanje destinacijom i marketing. Konkretno, obveze u upravljanju odnose se na integrirano upravljanje destinacijom na temelju plana upravljanja, upravljanje turističkim tokovima, suradnju s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u unapređenju razvoja destinacije, suradnju s tijelom državne uprave nadležnom za turizam u razvoju turističke politike i podrška drugim tijelima državne uprave u poslovima od značaja za razvoj destinacije.

Djelokrug regionalne turističke zajednice, što je važno za ovaj plan, odnosi se na:

- strateško planiranje i razvoj
- upravljanje sustavom turizma
- informacije i istraživanje te marketing.

Uloga Turističke zajednica ponajviše je vezana za provedbu mjera vezanih za razvoj turističkih proizvoda i promocije. Sukladno tome, Turistička zajednica treba koordinirati dionike i poticati razvoj turističkih proizvoda na području Brodsko-posavske županije, promovirati brend destinacije, provoditi edukacije dionika i omogućiti što bolju suradnju i komunikaciju među njima. Također, Turistička zajednica Brodsko-posavske županije treba osigurati kontinuirano praćenje pokazatelja održivosti i provoditi izvještavanje.

Ostali dionici u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Ostali dionici također imaju važnu ulogu u provedbi plana i podupiranju turističkog razvoja. To se odnosi na:

- privatni sektor i poduzetnike u turizmu
- civilno društvo, kulturne, sportske i obrazovne institucije
- lokalno stanovništvo.

Svi dionici i opća javnost trebaju biti upoznati s planom i aktivnostima na njegovoj provedbi. To se može osigurati kroz radionice, ankete, okrugle stolove i druge aktivnosti internog marketinga.

Privatni sektor i poduzetnici u turizmu: privatni sektor i poduzetnici odgovorni su za stvaranje ponude koja podržava smjer razvoja turizma i posebno održivost razvoja. Također, važni su za gradnju imidža destinacije te svojim djelovanjem trebaju podržavati ciljeve razvoja. Zbog toga je važno da kontinuirano ulažu u kvalitetu svoje ponude da je inoviraju sukladno zahtjevima tržišta i da proizvodi koje stvaraju odgovaraju na trendove potražnje. Dodatno, kad je riječ o komunikaciji s tržištem, svoje aktivnosti trebaju uskladiti s Turističkom zajednicom Brodsko-posavske županije te tako jačati i stvarati zajednički brend.

Civilno društvo, kulturne, sportske i obrazovne institucije: riječ je o dionicima koji također imaju važnu ulogu u stvaranju destinacijskog lanca vrijednosti i svojim aktivnostima pridonose ukupnoj kvaliteti turističkih sadržaja. Kulturni sektor ima važnu ulogu u interpretaciji kulturnih atrakcija, kreiranju manifestacija i cjelokupne turističke ponude. Sportski sektor i udruge razvijaju aktivnosti za mogućnost aktivnog odmora u destinaciji. Obrazovne institucije nužne su za kvalitetu obrazovanja i poticanje mladih za uključivanje u aktivnosti vezanih za turizam.

Lokalno stanovništvo: bez lokalnog stanovništva nije moguće ostvariti turistički razvoj jer ono oblikuje identitet destinacije i gradi njenu autentičnost. Dodatno, gostoljubivost lokalnog stanovništva jedan je od glavnih činitelja ukupnog zadovoljstva gostiju boravkom u nekoj destinaciji. Zbog toga je nužno lokalno stanovništvo informirati o Planu, uključiti ga u rasprave i savjetovanja te poticati stanovnike da promoviraju svoju destinaciju i kroz kontakt s turistima pridonose kvaliteti njihova boravka.

8.2. Smjernice i preporuke za učinkovitu provedbu Plana

Za uspješnu provedbu Plana upravljanja ključno je osigurati učinkovite mehanizme suradnje, kapacitete i resurse kako bi se postigli željeni ciljevi turističkog razvoja. U tom kontekstu preporučuje se:

- uspostava koordinacijskog tijela koje će okupljati predstavnike ključnih dionika (javnog, privatnog i civilnog sektora) te imati odgovornost za planiranje, praćenje i usklađivanje provedbenih aktivnosti
- razvoj sustava edukacije i prijenosa znanja, s naglaskom na interpretaciju baštine, unapređenje kvalitete usluge, primjenu digitalnih alata te jačanje kapaciteta za održivo upravljanje turizmom

- povezivanje postojećih inicijativa i projekata s ciljevima i aktivnostima iz Plana, kako bi se potaknula sinergija među dionicima i osiguralo učinkovitije korištenje postojećih resursa.

Ukoliko se tijekom provedbe utvrdi da pojedine aktivnosti, mjere ili ciljevi Plana ne odgovaraju stvarnim potrebama, okolnostima na terenu ili novonastalim izazovima (npr. promjene u tržišnim trendovima, okolišnim ili društvenim uvjetima), potrebno je predvidjeti mogućnost pravovremene revizije Plana, odnosno, njegovu prilagodbu i napraviti izmjenu plana upravljanja destinacijom.

9. PROJEKTI

9.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti

U nastavku je popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti.

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.1. Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima
Naziv projekta	**Putom naših predaka**
Kratki opis predmeta projekta	Značajni krajobraz Gajna - tipični prisavski poplavni pašnjak, koji danas predstavlja svojevrsnu arku za autohtone hrvatske pasmine poput slavonsko-srijemskog podolskog goveda, hrvatskoga posavskog konja, crne slavonske svinje, hrvatskoga ovčara. Gajna s tradicijskom gradnjom i svom stokom čini sliku nekadašnje Slavonije. No, u određenim dijelovima godine pašnjaci poplave do te mjere da se Stanu na Gajni ne može prići, tj. ne može se krenuti niti na jednu stranu. Stoga se došlo do ideje izgradnje šetnice koja bi se protezala jednim dijelom područja, a završavala bi kružnim podestom gdje bi bilo mjesto za fotografiranje i sl. Iako je riječ o zaštićenome prirodnom području, želi se privući posjetitelje i omogućiti im pristup i obilazak barem dijela lokaliteta (kada je neprohodno zbog poplave), kako bi se pokušala razviti predodžba kako je izgledao život predaka, ali i kako bi se vidjelo da i dan danas pojedinci obavljaju gotovo iste djelatnosti.
Kratki opis svrhe projekta	Višestruke su dobrobiti ovoga projekta - od očuvanja prirodne baštine, obogaćivanja turističke ponude Brodsko-posavske županije i unaprjeđenje turističke infrastrukture, mogućnosti ponude edukacija koje bi provodili zaposlenici Javne ustanove Natura Slavonica, povećanje vrijednosti toga zaštićenoga krajobraznog područja, a sve u svrhu povezivanja čovjeka sa (zaštićenom) prirodom. Iako su zaštićena, takva područja nisu zabranjena niti zatvorena ljudima, ali potrebno je omogućiti im bolji pristup. Ovim projektom dolazi do razvoja novih turističkih i edukativnih sadržaja. Šetnica bi se integrirala u širu ponudu destinacije. Također bi se kroz projekt osiguralo trajno upravljanje i financiranje potrebno za očuvanje šetnice i zaštićenog područja, uključujući i potencijalno širenje staze, dodavanje novih sadržaja ili izrada novih edukativnih programa. Osigurao bi se i kontinuirani rad na inovacijama koje bi poboljšale iskustvo posjetitelja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt bi pridonio zadovoljstvu cjelokupnom boravku u destinaciji, povećanju broja atrakcija u destinaciji, zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom i prosječnoj duljini boravka u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije - Natura Slavonica
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Oprisavci, značajni krajobraz Gajna
Planirani početak provedbe projekta	Početak provedbe projekta ovisi o raspoloživim sredstvima.
Planirani završetak provedbe projekta	Planirani završetak provedbe projekta bio bi u roku dvije godine od početka radova, jer svi radovi ovise o vremenskim uvjetima i stanju na pašnjaku.
Ključne točke ostvarenja projekta	Za početak je bila ključna ideja te je projekt trenutno u idejnoj fazi. Potom bi se krenulo s planiranjem i izradom projektne dokumentacije uz osiguravanje

	potrebnih novčanih i druga sredstava. Vrlo je ključan trenutak odabira izvođača radova i sam početak izgradnje šetnice te kontinuirano kontroliranje kvalitete. A po završetku izgradnje važno je održavati infrastrukturu.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	U ovoj fazi se ne mogu konkretizirati rokovi.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	280.000,00 €
Iznos vlastitog financiranja	Vlastito financiranje moguće je u udjelu od 10 % od ukupnoga iznosa.
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Brodsko-posavska županija
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	U trenutku ispunjavanja nije izrađen profil projekta, ne postoji izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti te ne postoji izrađena CBA (Cost Benefit Analysis / Analiza troškova i koristi).
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	U trenutku ispunjavanja ne postoji izrađen idejni projekt, nije ishodovana lokacijska dozvola ni izrađen glavni projekt. Projekt se prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima može graditi, ali nema ishodovane građevinske dozvole.

*Napomena: Što se tiče lokacijske dozvole - Javna ustanova Natura Slavonica ima dozvolu o upravljanju spomenutim područjem, što je upisano u zemljišne knjige.

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.1. Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima
Naziv projekta	**Tragovima prošlosti do pristupačnije i atraktivnije Pljuskare**
Kratki opis predmeta projekta	Projekt bi se izvodio u zaštićenom prirodnom području Spomeniku prirode Kanjoni Pljuskare. To je paleontološki spomenik prirode te je na tome lokalitetu posebno značajna spilja koja obiluje fosilnim organizmima, a oni potječu iz Panonskog mora koje je na tome području postojalo prije 15-ak milijuna godina. Ondje nailazimo na najbolje otvorene naslage najstarijih stijena Dilj gore. Projekt bi se sastojao od izgradnje svojevrsnih stepenica s obiju strana kanjona (zbog lakšega kretanja i uspinjanja), Nadalje, izgradio bi se i "viseći most" kojim bi se premostio kanjon te se tako omogućilo nesmetano kretanje posjetitelja. Uz to bi se napravio i geološki stup, budući da je riječ o važnome paleontološkom lokalitetu.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti pristup i mobilnost unutar zaštićenog prirodnog područja Spomenika prirode Kanjoni Pljuskare, omogućujući posjetiteljima sigurnije i lakše kretanje kroz ovaj geološki i paleontološki značajan lokalitet. Projekt će olakšati pristup fosilnim nalazištima i drugim prirodnim atrakcijama, te omogućiti bolje istraživanje i učenje o povijesti Panonskog mora i stijena Dilj gore. Također, projekt ima edukativnu svrhu, jer će geološki stup i druge interpretativne strukture posjetiteljima pružiti dublje razumijevanje važnosti ovog područja, njegovih fosilnih ostataka i geološke baštine. Kroz izgradnju stepenica, visećeg mosta i geološkog stupa, projekt također doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti i poboljšanju turističke ponude, čime se povećava interes za ovo jedinstveno područje.

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Očuvanje prirodnih vrijednosti: projekt se odvija unutar zaštićenog prirodnog područja Spomenika prirode Kanjoni Pljuskare, a planirane intervencije (izgradnja stepenica, visećeg mosta i geološkog stupa) bit će izvedene na način koji minimizira negativan utjecaj na okoliš. Korištenjem ekološki prihvatljivih materijala i tehnika gradnje projekt neće narušiti niti ugroziti ovaj lokalitet; geološki stup omogućit će posjetiteljima da bolje razumiju povijest i značaj ovog paleontološkog lokaliteta, čime će se podići svijest o važnosti zaštite prirodne baštine i očuvanja geoloških i paleontoloških resursa; povećanje ekonomske održivosti: razvoj infrastrukture kao što su stepenice, viseći most i edukativne oznake može privući veći broj posjetitelja; projekt bi bio usklađen s propisima zaštite prirodnih, čime osigurava da svi građevinski radovi i infrastruktura budu izvedeni na način koji poštuje okoliš i biološku raznolikost tog područja. Projekt bi pridonio povećanju broja atrakcija u destinaciji, zadovoljstvu cjelokupnom boravku u destinaciji, zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom i prosječnoj duljini boravka u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije - Natura Slavonica
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Podcrkavlje, Spomenik prirode Kanjoni Pljuskare
Planirani početak provedbe projekta	Početak provedbe projekta ovisi o raspoloživim sredstvima.
Planirani završetak provedbe projekta	Planirani završetak provedbe projekta bio bi u roku dvije godine od početka radova, jer svi radovi ovise o vremenskim uvjetima i stanju na Pljuskari.
Ključne točke ostvarenja projekta	Za početak bila je ključna ideja te je projekt trenutno u idejnoj fazi. Potom se kreće s planiranjem i izradom projektne dokumentacije te se osiguravaju potrebna novčana i druga sredstva. Vrlo je ključan trenutak odabira izvođača radova i sam početak izgradnje stepenica, mosta i geološkoga stupa te kontinuirano kontroliranje kvalitete. A po završetku izgradnje važno je održavati infrastrukturu.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	U ovoj fazi ne možemo konkretizirati rokove.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	160.000,00 €
Iznos vlastitog financiranja	Vlastito financiranje moguće je u udjelu od 10 % od ukupnoga iznosa.
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Brodsko-posavska županija
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	U trenutku ispunjavanja nije izrađen profil projekta, ne postoji izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti te ne postoji izrađena CBA (Cost Benefit Analysis / Analiza troškova i koristi).
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	U trenutku ispunjavanja ne postoji izrađen idejni projekt, nije ishodovana lokacijska dozvola ni izrađen glavni projekt. Projekt se prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima može graditi, ali nema ishodovane građevinske dozvole.

*Napomena: Što se tiče lokacijske dozvole - Javna ustanova Natura Slavonica ima dozvolu o upravljanju spomenutim područjem, što je upisano u zemljišne knjige.

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.1. Nastavak razvoja infrastrukture za posjetitelje u zaštićenim prirodnim područjima
Naziv projekta	**„Šetnicom kroz poplavljeni raj“ – šetnica izdignuta od tla**
Kratki opis predmeta projekta	**Značajni krajobraz - Pašnjak Iva** je proglašen zaštićenim u kategoriji značajnog krajobraza 14. srpnja 2010. odlukom Županijske skupštine Brodsko-posavske županije. Ovaj poplavni pašnjak smjestio se južno od sela Gorice u općini Dragalić, a površina mu iznosi 268 ha. Sa zapada, istoka i juga omeđena je poplavnim šumama hrasta lužnjaka. Iva je dio područja važnog za ptice Donja Posavina koje je dio Nacionalne ekološke mreže. Posebnu vrijednost području daje vegetacija vlažnih nitrofilnih travnjaka i pašnjaka koju ispašom održavaju autohtoni posavski konji stočara iz okolice te redovita košnja. Ova staništa rijetka su i ugrožena u Europi te zaštićena **Bernskom konvencijom**. Ispaša stoke i košnja su nužni za njihovo održanje. U poplavnom dijelu godine, pašnjak postaje mrijestilište savskih riba. Ostaci riba u barama dugo hrane brojne ptice močvarice koje se gnijezde u okolici ili im Iva posluži kao hranilište i odmorište tokom migracija. Na pašnjaku je pronađena močvarna smeđa žaba (lat. *Rana arvalis*) čiji mužjaci u sezoni paranja dobivaju intenzivnu plavu boju. Nalaz močvarne smeđe žabe na Ivi predstavlja najistočniji zabilježeni nalaz u Hrvatskoj. Atraktivnosti Ive doprinose i tri bunara sa đermama na kojima se napaja stoka. Izrada povišene šetnice na značajnom krajobrazu Pašnjaka Iva, omogućit će posjetiteljima pristup tijekom cijele godine. Samim tim omogućiti će posjetiteljima pogled na potpunu bioraznolikost navedenog područja. Šetnica će biti u sklopu osmatračnice za ptice koja se već nalazi na tom području i prikaz je tradicijske gradnje karakteristične za ovu lokaciju. Stoga će i šetnica biti od drveta u skladu sa tradicijskom gradnjom.
Kratki opis svrhe projekta	Izradom povišene šetnice na Pašnjaku Iva otvorit će se mogućnost provedbe Škole u prirodi kao dio redovne nastave učenika razredne nastave, a koja je specifična po svom ustroju jer se zaista odvija u prirodi. Njezine obrazovna i odgojna uloga vrlo su važne za različite uzraste učenika. U Školi u prirodi učenici stječu znanja na poseban način, prateći sve prirodne promjene u pravom smislu te riječi, uočavajući njihove međusobne uzročno-posljedične odnose. Uočavanjem odnosa u prirodi učenici stječu osnovne spoznaje o samoj prirodi, odnosu čovjeka prema prirodi, važnost suživota čovjeka i prirode. Iz svega toga proizlazi i jedna važna zadaća Škole u prirodi, a to je humani odnos prema prirodi i razvoj ekološke svijesti.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt obuhvaća aktivnosti koje su namijenjene djeci školskog uzrasta za razdoblje rada tijekom cijele kalendarske godine. Programi će se definirati u skladu s dinamikom školskih obveza kao i školskih praznika čime će se obuhvatiti gotovo svih 12 mjeseci u godini u kojima bi projekt bio aktivan. Osim za školske programe, predmetni kapaciteti i sadržaji mogu se ponuditi i *incoming* gostima, čime se dodatno popunjava kapacitet i utječe na povećanje broja noćenja i angažman svih resursa tijekom cijele godine. Projekt bi pridonio povećanju broj atrakcija u destinaciji, zadovoljstvu cjelokupnom boravku u destinaciji, zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom i prosječnoj duljini boravka u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Općina Dragalić i Javna ustanova Natura Slavonica

Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Dragalić
Planirani početak provedbe projekta	Rujan 2025. godine
Planirani završetak provedbe projekta	Rujan 2026. godine
Ključne točke ostvarenja projekta	Izgradnjom povišene šetnice omogućuje se edukativno turistički aspekt promoviranja značajnog krajobraza prirode čak i u razdoblju kad je prostor poplavljen te nije moguće pristupiti prostoru.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1 godina
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	130.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	10 %
Ostali mogući izvori financiranja	Fondovi, vlastita sredstva, potpore iz državnog proračuna
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Jednostavna gradnja
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	U pripremi

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Naziv projekta	**Srednjovjekovna utvrda Ivana Zapoljskog**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim zahvatom se planira izgradnja replike srednjovjekovne utvrde, a u svrhu razvoja i promicanja kulturne baštine erdeljskog vojvode i kneza Ivana Zapoljskog, hrvatsko-ugarskog kralja čije porijeklo je iz mjesta Zapolje, pokraj Nove Gradiške. Naime, ostavština u vidu ostataka srednjovjekovnog dvora-utvrde nas upućuje da je upravo na ovim prostorima postojao dvor obitelji Zapolja. Također, ovim zahvatom se proširuje i turistička ponuda Općine Rešetari kroz oživljavanje prošlosti u njenom ipak suvremenijem obliku, a s tim dolazi i do otvaranja novih radnih mjesta. Zamisao je približiti današnjim generacijama prikaz građevina, starih zanata i društvenih običaja koja su se događala u 15. i 16. stoljeću. Zahvat se planira u mjestu Zapolje, u ulici Ante Starčevića bb, na k. č. br. 213, k. o. Adžamovci. Pristup utvrdi bi bio drvenim mostom preko potoka Adžamovka. Na predmetnoj parceli bi bio osiguran parkirališni prostor za posjetitelje i zaposlenike. Sam ulaz je kroz prvu kulu koja je dio bedema koji bi okruživao cijelo zdanje s još dvije kule i vidikovcima. U samom dvorištu bi bila smještena pozornica te izložbeni prostor gdje bi se oživio duh srednjovjekovnih društvenih igara i plesova, viteških borbi, npr. mačevanje, streličarstvo. Također se predviđa i prodajni prostor poput suvenirnice i štandova i prostor za prikaz starih zanata, primjerice kovačnice, izrade lončarskih i kolarskih proizvoda, tkanina, nakita i slično, što je prilika za lokalne

	obrtnike, trgovce i udruge. Ne treba zaboraviti i prostor za oružarnicu jer je utvrdu trebalo i obraniti ne samo s visokim bedemom već i mačevima, strijelama, buzdovanima, katapultima. Ne može se zaboraviti i na gastronomski kutak za zaljubljenike u vina, pivo, medovinu te ukusna jela po srednjovjekovnim receptima. Glavna vodilja ovog zahvata je što vjernije prikazati zaboravljeno razdoblje 15. i 16. stoljeća od rođenja do kraljevanja Ivana Zapoljskog i podsjetiti se na bogatu povijest s ciljem očuvanja hrvatske baštine i tradicije.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti kulturu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz izgradnju srednjovjekovne utvrde gdje će svi imati mogućnosti upoznati povijest, kulturu i nasljeđe.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja noćenja, povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	III. kvartal 2025.
Planirani završetak provedbe projekta	IV. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izgrađena srednjovjekovna utvrda; pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	562.500,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	125.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Naziv projekta	**Kulturno-turistički centar Rešetari**
Kratki opis predmeta projekta	Planirani zahvat se sastoji od uređenja pristupnog trga neposredno uz ulicu Vladimira Nazora, izgradnje kulturno-turističkog centra i uređenja zelenih površina. Sve tri cjeline povezuje natkriveni trijem. Osnovni fokus centra koji se

	razvija na parceli u tri organički povezane faze te i šire, u dubinu prema potoku pa i preko njega na parcelama u posjedu Općine, jest dvorana za 150 posjetitelja koja predstavlja prostornu atrakciju samu po sebi, pogotovo činjenicom da se u njoj ostvaruje mogućnost održavanja i velikih, ali i sasvim malih skupova uz istu dozu ugode i ambijentalnosti. Njezin specifični lukovičasti oblik omogućava organizaciju skupova i po dužoj i po kraćoj osi na nekoliko načina, baš kao i održavanje paralelnih sesija u prostoru koji teče iznutra prema van, ali i izvana prema unutra, gdje je najvažniji moment uključivanje ulaznog hola u neka od zbivanja, baš kao i galerije na prvoj etaži koja je povezana s terasom na krovu te vanjskim stepenicama dalje s otvorenim prostorima u dubini parcele. Spoj s galerijom ostvaren je ostakljenim stepenicama iz ulaznog hola koji obavija prostor dvorane sa sjevera te predstavlja prostor relaksacije, opuštanja i druženja, a također je povezan stepenicama i liftom s podrumskim prostorom u kojemu se nalazi još jedna manja dvorana s pratećim i tehničkim sadržajima te sanitarnim blokovima. Uz ulazni hol nalaze se još prostori pripreme izvođača s direktnim izlazom na prostor podija/katedre odnosno pozornice te pripadajuće spremište rekvizita, gdje obadvije te prostorije u datom trenutku mogu poslužiti i kao manje sale za izdvojene sesije, dok se na drugoj strani, uz glavni ulaz, nalazi prostor prijema s garderobom te dvije klupe za sjedenje od kojih jedna ima karakter ugodne prostrane sofe. Drugi važan element upečatljivosti vizualnog identiteta sklopa je Pergola koja meandrira po cijeloj dubini parcele, od portalnog ulaza gdje će se u budućnosti naći Posjetiteljski centar Rešetari, djelomično i na otvorenom, pa sve do budućeg Tematskog parka rešetarskih voda prema kraju čestice.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti kulturu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz Posjetiteljski centar Rešetari gdje će svi imati mogućnosti upoznati povijest, kulturu i nasljeđe.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja noćenja, povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	III. kvartal 2025.
Planirani završetak provedbe projekta	II. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izgrađen kulturno–turistički centar; uređen trg; pokretanje turizma.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	345.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	51.750,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni

Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađen profil projekta
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen glavni projekt

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Naziv projekta	**Slavonska kuća**
Kratki opis predmeta projekta	Kako bi doprinijela očuvanju i promoviranju kulturno-tradicijskog identiteta ovoga dijela Slavonije, Općina Rešetari započela je s aktivnostima provedbe projekta obnove tradicijske stambene građevine u naselju Adžamovci kao iznimnog vrijednog primjera graditeljske baštine, a u svrhu uređenja muzejsko – galerijskog prostora i pripadajućeg etnodvorišta. Tradicijska stambena građevina datira iz druge polovice 19. stoljeća te svojim svojstvima, značajem i funkcijom kao i izvornošću oblikovanja i primjenom materijala predstavlja značajno svjedočanstvo graditeljske i tradicijske arhitekture Zapadne Slavonije. Predmetna tradicijska građevina smještena je na području naselja Adžamovci, čkbr. 243/1 te se nalazi u vlasništvu Općine Rešetari. Nekada stambena građevina koja se dugi niz godina ne koristi, uslijed vanjskih utjecaja i nekorištenja u izrazito je lošem stanju te zahtijeva detaljnu obnovu kako bi se sačuvali izvorni graditeljski elementi. S obzirom da područje Općine Rešetari kao tipično ruralno područje, pripada II skupini JLS prema razvijenosti, ima duboko ukorijenjene tradicijske vrijednosti i običaje, obiluje iznimno vrijednim primjercima etnološke građe, definiran je projekt otvaranja muzeja starina u prostorima tradicijske građevine. Tako bi se u prostoru muzeja izložili namještaj, posuđe, alati, razne tehničke naprave (rasvjetna tijela, gramofoni, radioaparati, glačala, kućni satovi, pisaći strojevi, šivaći strojevi), osobni predmeti, odjeća, fotografije, dokumenti, knjige i ostali predmeti koji svjedoče o načinu života u ovom području s kraja 19. i početka 20. stoljeća. U prostoru muzeja osigurat će se zaštita i očuvanje brojnih primjeraka etnološke građe, koji su trenutno neadekvatno zbrinuti te im zbog toga prijeti oštećenje ili uništenje. Naime, dio građe je u vlasništvu lokalnih kulturno umjetničkih društava koja ne raspolažu primjerenim izložbenim prostorom, a dio je u vlasništvu privatnih osoba, koje nisu u mogućnosti osigurati potrebne uvjete za kvalitetno čuvanje istih. Izlaganjem građe u muzeju omogućit će se dostupnost kulturne baštine najširoj javnosti, budući da je ista trenutno smještena na brojnim lokacijama te je većinom nedostupna zainteresiranim osobama. Prezentacijom muzejske građe stanovništvo će se također educirati i senzibilizirati za vrijednost baštine što će doprinijeti popularizaciji, očuvanju i zaštiti etnološke građe karakteristične za ovo područje. Budući muzej starina biti će također i mjesto održavanja brojnih lokalnih kulturnih događanja, što će doprinijeti prepoznatljivosti područja Općine Rešetari i kvaliteti društvenog života na području Općine.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti kulturu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz izgradnju Slavonske kuće gdje će svi imati mogućnosti upoznati povijest, kulturu i nasljeđe.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja noćenja, povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.

Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	III. kvartal 2025.
Planirani završetak provedbe projekta	IV. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izgrađena Slavonska kuća; pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	100.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Naziv projekta	**Vodenica na Rešetarici**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim projektom Općina Rešetari će urediti postojeću vodenicu na potoku Rešetarica čime će privući mnoge posjetitelje. Prostore vodenice će se urediti krčenjem granja oko nje, postavljanjem klupa i izgradnjom šetnice oko vodenice.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti prirodu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz uređenje vodenice gdje će svi imati mogućnosti susresti se s prirodnim ljepotama naselja Općine Rešetari.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja dolazaka turista, povećanje broja atrakcija u destinaciji, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	II. kvartal 2026.

Planirani završetak provedbe projekta	IV. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	50.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	10.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	1. Razvoj održivog turizma kroz integraciju kulturne i prirodne baštine
Mjera	1.2. Poticanje održive valorizacije kulturne baštine
Naziv projekta	**Putujmo u povijest**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim projektom Općina Rešetari će urediti šetalište s poučnim stazama i izgradnjom vidikovaca koji će povezivati izletište sv. Martin u Drežniku s Kulom Gračanicom u Baćinom Dolu čime će se povezati Općina Rešetari i Općina Cernik. Postavit će se poučne ploče, klupe, koševi za smeće i urediti dva odmorišta na kojima će posjetitelji moći odmoriti i uživati u netaknutoj prirodi.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti prirodu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz uređenje šetališta gdje će svi imati mogućnosti susresti se s prirodnim ljepotama naselja Općine Rešetari.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija, zadovoljstva cjelokupnom ponudom u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	III. kvartal 2026.
Planirani završetak provedbe projekta	IV. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	120.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	30.500,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera	2.1. Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam
Naziv projekta	**Biciklistička, pješačka, konjička staza Mrsulja - Sikirevci**
Kratki opis predmeta projekta	Projekt "Biciklistička, pješačka i konjička staza Mrsulja – Sikirevci" usmjeren je na uređenje i povezivanje postojeće trase namijenjene rekreaciji i boravku u prirodi. Staza prolazi kroz područje Općine Sikirevci u Brodsko-posavskoj županiji, a oko dvije trećine trase već je asfaltirano. Glavni cilj projekta je omogućiti stanovnicima i posjetiteljima kvalitetno provođenje slobodnog vremena kroz šetnju, rekreaciju i boravak u prirodi. Staza će biti prilagođena pješacima, biciklistima i rekreativnim jahačima, a duž trase planirana je postava klupa za odmor, informativnih ploča i tabli koje će posjetiteljima pružiti korisne podatke o lokalnoj prirodnoj i kulturnoj baštini.
Kratki opis svrhe projekta	Cilj projekta "Biciklistička, pješačka i konjička staza Mrsulja – Sikirevci" je poticanje zdravog načina života, rekreacije i razonode kroz stvaranje multifunkcionalne staze namijenjene šetnji, vožnji bicikla i jahanju. Staza će služiti kao prostor za aktivan boravak u prirodi za sve generacije, uz dodatnu vrijednost koju donosi postavljanje klupa za odmor, informativnih ploča i info-tabli s korisnim podacima o prirodi i lokalitetu. Projekt doprinosi kvaliteti života u općini Sikirevci te promiče održivi turizam i zdrav život.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja atrakcija i povećanje zadovoljstva cjelokupnom ponudom u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Općina Sikirevci
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Sikirevci
Planirani početak provedbe projekta	2026. godina
Planirani završetak provedbe projekta	2027. godina

Ključne točke ostvarenja projekta	– Trasa staze prilagođena biciklistima, pješacima i jahačima konja – Poticanje rekreativnih aktivnosti na otvorenom: šetnje, biciklizam, jahanje – Uključivanje lokalnog stanovništva i posjetitelja u svakodnevne oblike kretanja i boravka u prirodi – Ugradnja klupa za odmor na strateškim točkama staze – Postavljanje kanti za otpad radi očuvanja čistoće okoliša – Postavljanje info ploča i tabli s kartom rute, zanimljivostima, pravilima ponašanja i prirodnim bogatstvima – Organizacija događanja: biciklijade, pješačke ture, konjičke priredbe
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	200.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	50%
Ostali mogući izvori financiranja	Sredstava Županije, EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Ne
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Idejno rješenje

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera	2.1. Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam
Naziv projekta	**Planinska općina Rešetari**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim projektom Općina Rešetari će uspostaviti rute za bicikliranje i šetanje s poučnim sadržajima. Izgraditi će se pješačka i biciklistička staza. U sklopu projekta nabavit će se bicikli prikladni za vožnju tim rutama. Projektom će se povezati sva naselje Drežnik s naseljem Tisovac iz susjedne Općine Staro Petrovo Selo. Na projektnoj ruti smjestit će se tri odmarališta na kojima će posjetitelji moći odmoriti i uživati u prirodi.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti prirodu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz izgradnju staza gdje će svi imati mogućnosti susresti se s prirodnim ljepotama naselja Općine Rešetari.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari

Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari
Planirani početak provedbe projekta	I. kvartal 2026.
Planirani završetak provedbe projekta	II. kvartal 2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	100.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	25.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera	2.1. Podrška razvoju infrastrukture i sadržaja za aktivni turizam
Naziv projekta	**Planinarska priča Babja gora**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim projektom Općina Rešetari će urediti izletište u Drežniku pod ograncima Babje gore. Uredit će se izletište s popratnim sadržajem – park za djecu, klupe za sjedenje sa stolovima.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti prirodu Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine kroz uređenje izletišta gdje će svi imati mogućnosti susresti se s prirodnim ljepotama naselja Općine Rešetari.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja dolazaka turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općine Rešetari

Planirani početak provedbe projekta	II. kvartal 2026.
Planirani završetak provedbe projekta	IV. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	80.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	16.300,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	2. Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz razvoj turističkih proizvoda
Mjera	2.2. Podrška razvoju ruralnog turizma kroz unapređenje događanja i uspostavu posjetiteljskog centra
Naziv projekta	**Posjetiteljski centar Rešetari**
Kratki opis predmeta projekta	Ovim projektom Općina Rešetari će izgradit će Posjetiteljski centar u sklopu kojega će biti postavljen vidikovac zvjezdarnica, urediti odmorište s klupom za sjedenje i malim vodopadima, urediti okretište u obliku šesterokrakih zvjezdica i izgradnjom paviljona. Također, u sklopu projekta uredit će se bunker iz II. svjetskog rata koji će se pretvoriti u Spomen-sobu hrvatskih branitelja. Sve to će dovesti do rebrendiranja Općine i poticanja razvoja turizma na prostoru Općine.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je posjetiteljima približiti ljepote Općine Rešetari, kao i pokrenuti turizam na razini Općine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Povećanje broja dolazaka turista, povećanje broja noćenja; zadovoljstvo lokalnog stanovništva, povećanje broja atrakcija.
Nositelj provedbe projekta	Općina Rešetari
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Rešetari

Planirani početak provedbe projekta	I. kvartal 2026.
Planirani završetak provedbe projekta	III. kvartal 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pokretanje turizma, poboljšanje turističke destinacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Do završetka provedbe projekta
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	150.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	50.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađen profil projekta
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen idejni projekt

Prioritet	3. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude
Mjera	3.1. Unapređenje enogastronomskih iskustava kroz podizanje standarda i promociju lokalnih proizvoda
Naziv projekta	**Program edukacija za podizanje kvalitete enogastronomske ponude**
Kratki opis predmeta projekta	Projekt se odnosi na organizaciju nekoliko ciljanih edukativnih programa/radionica sukladno potrebama ugostitelja. Potencijalne teme odnose se na suvremene trendove u gastronomiju, podizanje kvalitete usluga i gostoljubivosti, korištenje digitalnog marketinga, održivosti poslovanja. Edukacija uključuje interaktivne radionice sa stručnjacima iz ugostiteljstva, edukacije za konobare, kuhare i menadžere ugostiteljskih objekata, praktične demonstracije pripreme i posluživanja i druge teme, sukladno potrebama.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti znanja, vještine i kompetencije ugostiteljskih djelatnika s područja Brodsko-posavske županije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi ostvarenju pokazatelja održivosti na način na podiže razinu zadovoljstva boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije i Brodsko-posavska županija
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Brodsko-posavska županija

Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	-
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	-
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	15.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	15.000,00 eura
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	-
Osnova za raspolaganje nekretninama	-
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	-

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocija destinacije
Mjera	4.1. Podizanje razine svijesti o potencijalima turizma kroz internu komunikaciju i sinergiju s komplementarnim sektorima
Naziv projekta	**Uspostava kanala za jačanje interne komunikacije među dionicima**
Kratki opis predmeta projekta	Svrha projekta je jačanje interne komunikacije među dionicima u turizmu i jače povezivanje s dionicima komplementarnih sektora.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostaviti zaseban dio na internetskom portalu namijenjen poslovnoj javnosti putem kojeg bi se mogla intenzivirati komunikacija između dionika i izmjenjivati informacije među njima, kao i informirati javnost. Među ostalima, u tom bi se dijelu trebale nalaziti informacije namijenjene poduzetnicima, investitorima, turističkim agencijama i dr. U njemu bi se mogli preuzimati promotivni materijali, pružati informacije o statistici, izvještaji, preuzimati podaci o destinaciji, najavljivati događanja i sajmovi, pružati informacije o mogućnostima suradnje s Turističkom zajednicom, kontakti za medije, podrške parterima (sufinanciranja) i dr.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi podizanju kvalitete zadovoljstva lokalnog stanovništva.
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije

Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Brodsko-posavska županija
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	Kontinuirano.
Ključne točke ostvarenja projekta	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027. formiran portal
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	2.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	Budžet Turističke zajednice Brodsko-posavske županije

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Mjera	4.2. Uspostava sustava za praćenje pokazatelja održivosti razvoja turizma
Naziv projekta	**Izrada baze za praćenje pokazatelja održivosti**
Kratki opis predmeta projekta	Riječ je o izradi baze za praćenje pokazatelja održivosti koja bi postala ključni alat za upravljanja destinacijom za strateški način. Baza bi predstavljala digitalno rješenje u kojem bi se formirao način, definirali izvori i dinamika prikupljanja podatka.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha baze je da se kroz nju olakša prikupljanje, organizacija i analiza podataka o obveznim i specifičnim pokazateljima održivosti. Baza bi omogućila selektiranje podataka, izradu izvještaja, uspoređivanje i praćenje trendova na jednostavan način.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi praćenju pokazatelja održivosti turizma u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Brodsko-posavska županija
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.

Prioritet	4. Unapređenje upravljanja i promocije destinacije
Mjera	4.3. Jačanje turističkog brenda Županije kroz razvoj identiteta i ciljanu promociju
Naziv projekta	**Brendiranje Županije i provođenje ciljanih promocijskih aktivnosti**
Kratki opis predmeta projekta	Turistička zajednica kontinuirano provodi promotivne aktivnosti sukladno planovima i programima rada. Ovaj projekt odnosi se na dodatno intenziviranje promocijskih aktivnosti prema ciljnim segmentima gostiju i tržištima te promoviranje brenda Županije.

Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je intenzivirati, u okvirima budžeta Turističke zajednice, aktivnosti na društvenim mrežama i internetskom portalu te dodatno aktivnosti odnosa s javnošću vezano za suradnju s novinarima, blogerima, *influencerima*.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt bi pridonio podizanju prepoznatljivosti Županije na turističkom tržištu.
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica Brodsko-posavske županije
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Brodsko-posavska županija
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	Kontinuirano.
Ključne točke ostvarenja projekta	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2026. – kontinuirano
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	U okviru budžeta TZ Brodsko-posavske županije.
Iznos vlastitog financiranja	
Ostali mogući izvori financiranja	

9.2. Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije

U nastavku je popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Naziv projekta	**Centar prirodnih vrijednosti**
Doprinos strateškom cilju	Projekt pridonosi strateškom cilju unapređenja turističke infrastrukture.
Kratki opis predmeta projekta	Realizacijom projekta stvorili bi se preduvjeti za jačanje kapaciteta za praćenje stanja biološke raznolikosti i krajobraza, zaštitu i upravljanje i podizanje edukacijskog značaja područja mreže Natura 2000 te razvijanje i podizanje svijesti o bogatstvu i značaju očuvanju ekosustava. Uspostavila bi se istraživačko-posjetiteljska infrastruktura koja bi zajedničkim naporima s javnim i znanstvenim ustanovama, udrugama za zaštitu okoliša osigurala zaštitu prirode i biološke raznolikosti, obnovu ekosustava i održivog korištenja područja mreže Natura 2000 u Općini Bebrina.
Kratki opis svrhe projekta	Uspostava istraživačko-posjetiteljske infrastrukture koja doprinosi razvoju u području zelene tranzicije općine Bebrina i područja mreže Natura 2000.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi povećanju zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji, povećanju broja turističkih atrakcija, podizanju zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom.
Nositelj provedbe projekta	
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Bebrina
Planirani početak provedbe projekta	
Planirani završetak provedbe projekta	
Ključne točke ostvarenja projekta	Centar prirodnih vrijednosti obuhvaća fizičku realizaciju (izgradnju) građevine mješovite namjene (javne namjene) s popratnim posjetiteljskim sadržajem, na način da se osigura zaštita, obnova i održivo korištenje područja kao i zaštita prirode i biološke raznolikosti i obnova ekosustava (koje je dio obuhvata mreže Natura 2000) kroz provedbu istraživačkih radova na očuvanju autohtonih vrsta bilja, ptica i riba. Osim navedenog, predmetna infrastruktura koristit će se i za posjetiteljsku valorizaciju područja, znanstveno-edukativne radionice, obilaske, ekskurzije i upoznavanje s područjem u digitalnom multimedijalnom prostoru u tri (3) tematske cjeline – herbarij, akvarij i ornitološki dio. Aktivnosti: 1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije i rješavanje imovinsko-pravnih postupaka 2. Izrada studije izvedivosti s analizom troškova i koristi 3. Provedba postupaka javne nabave i odabir izvođača 4. Izvođenje radova Otvorenje i promocija (vidljivost)
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	8.000.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	

Ostali mogući izvori financiranja	
Imovinsko-pravni odnosi	Imovinsko-pravni odnos i parcelizacija riješit će se u postupku izrade glavnog projekta. Područje se sastoji od k. č. br. 44 i 45, k. o. Kaniža i u vlasništvu je Republike Hrvatske.
Osnova za raspolaganje nekretninama	
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađen je projektni plan.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen je projektni plan.

Naziv projekta	**Sportski centar Bebrina**
Doprinos strateškom cilju	Projekt pridonosi strateškom cilju unapređenja turističke infrastrukture.
Kratki opis predmeta projekta	Rekonstrukcija sportskog centra Bebrina na lokaciji k. č. 1210 k. o. Bebrina Izvedba trena: 1x teniski teren, 1x padel teren/kavez,1x *cageball*, 1x kombinirani teren (futsal, rukomet, košarka) i 1 teren za odbojku na pijesku. U prostoru male sale u prizemlju predviđaju se pikado i bilijar. Uz teren se predviđa izvedba montažnih natkrivenih tribina sa 40 sjedećih mjesta. Postojeći nogometni teren se zadržava.
Kratki opis svrhe projekta	Rekonstrukcijom se postojeći sportski centar oplemenjuje za sve uzraste te postaje mjesto druženja, sportskih aktivnosti i zabave.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Poslije završetka projekta sportski centar će biti dostupan svim mještanima općine Bebrina.
Nositelj provedbe projekta	Općina Bebrina
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Bebrina
Planirani početak provedbe projekta	
Planirani završetak provedbe projekta	
Ključne točke ostvarenja projekta	Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava Prijavitelj će poduzeti niz koraka i aktivnosti potrebnih za uspješno ostvarivanje projekta: - **Izbor izvođača** - provedba postupka javne nabave, pregled i ocjena ponuda, odabir izvođača i sklapanja Ugovora o izvođenju radova - **Pripremna faza** – priprema i postavljanje gradilišta, osiguravanje sigurnosnih mjera zaštite na gradilištu te uvođenje izvođača u posao - **Izvođenje radova** – izvođenje radova sukladno Glavnom projektu ZOP:40-22; redovito provođenje kontrola kako bi se osiguralo da se svi radove izvode sukladno standardima kvalitete te kako bi se osigurala sigurnost i funkcionalnost igrališta - **Održavanje i upravljanje** – nakon završetka radova, uspostavljanje sustava održavanja kako bi se osigurala dugoročna funkcionalnost igrališta

	- **Otvorenje i promocija** - organizacija svečanosti otvaranja: službeno otvaranje sportskog centra uz prisustvo lokalnih vlasti i zajednice; promocija sportskih događanja kroz pokretanje marketinških kampanja kako bi se privukli sportaši i gledatelji na igralište - **Puštanje u funkciju** - razvoj programa sportskih događanja: suradnja s lokalnim sportskim klubovima i školama kako bi se iskoristio potencijal igrališta za sportske aktivnosti.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	1.500.000,00 eura
Iznos vlastitog financiranja	
Ostali mogući izvori financiranja	
Imovinsko-pravni odnosi	Vlasništvo zk. ul. 1677
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo – javno dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvo Općina Bebrina
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađen je Glavni projekt ZOP 40-22 Izdana Građevinska dozvola UP/I-361-03/23-01/000007, URBROJ:2178-03-01/8-23-0015 Izdana 27.01.2023.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	

Naziv projekta	**Uređenje centra '427' – rekonstrukcija zgrade i uređenje prostora za muzejski postav koji će prezentirati dugu tradiciju lađarstva u Davoru**
Doprinos strateškom cilju	Projekt pridonosi strateškom cilju unapređenja turističke infrastrukture.
Kratki opis predmeta projekta	Projekt Osnaženi Davor: Uređenje centra „427“ odnosi se na uređenje devastirane i nekorištene javne infrastrukture (objekt stare škole) u funkcionalan objekt za obavljanje kulturne djelatnosti te razvoj i provedbu programa u kulturi u svrhu povećanja pristupačnosti i sudjelovanja u kulturnom životu stanovnika i posjetitelja općine Davor, osobito pripadnika ranjivih skupina. Ulaganjem u unapređenje javne kulturne infrastrukture, razvoj i provedbu kulturnih sadržaja i programa, ostvarit će se preduvjeti za pružanje javno dostupne i inovativne kulturne ponude te povećati prepoznatljivost i posjećenost. Rekonstrukcija i opremanje građevine čija je namjena podijeljena na 2 funkcionalne cjeline koje će se koristiti neovisno jedna o drugoj: 1. javna i društvena namjena: Centar „427“, organiziran na etažama Po+Pr+1K, netopovršine, zatvoreni i natkriveni dio 589,74 m2, s udjelom 77,08 % 2. poslovna namjena: ugostiteljski prostor – *café*-bar: organizirano na 2K, netopovršine, zatvoreni i natkriveni dio 175,45 s udjelom 22,93 %; održavanje edukativnih i informativnih radionica i drugih oblika sudjelovanja javnosti u radu Centra.
Kratki opis svrhe projekta	Problem koji se rješava predmetnim projektom je nedostatak kulturne ponude i sadržaja na lokalnoj razini, neadekvatna valorizacija kulturne baštine, neumreženost lokalnih dionika u njegovanju kulturno povijesne

	baštine i tradicije. Općina Davor ima razvojnu perspektivu kojom je moguće ostvariti pozitivan utjecaj na negativne demografske trendove. Predmetnim ulaganjem, odnosno stavljanjem nekorištene javne infrastrukture u funkciju, stvorit će se preduvjeti za razvoj inovativnih usluga u kulturi što će pozitivno utjecati na atraktivnost lokacije te privlačenje posjetitelja i/ili korisnika sadržaja s naglaskom na kulturnu baštinu. Projekt donosi i mogućnost edukacije što će uvelike utjecati na kvalitetu života ranjivih skupina, krajnjih korisnika i cjelokupnog stanovništva općine Davor i Brodsko-posavske županije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom, povećanju broja atrakcija i produljenju boravka turista u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	Općina Davor
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Davor
Planirani početak provedbe projekta	-
Planirani završetak provedbe projekta	-
Ključne točke ostvarenja projekta	Projektom se obnavlja javna infrastruktura koja se stavlja u funkciju kulturne djelatnosti, razvijaju se usluge (programi) za ranjive skupine i opću populaciju te se povećava broj korisnika/posjetitelja javne infrastrukture u kulturi. Usluge Centra „427“ odnose se na provedbu ukupno 8 programa za posjetitelje (opća populacija i ranjive skupine): – Podcast „Hrvatski Dunkirk“; ciljna skupina: hrvatski branitelji i ostali sudionici ratnih zbivanja. – Podcast „Uključivi Davor“; ciljna skupina: osobe s invaliditetom – Čitateljski klub „427“; ciljna skupina: osobe starije životne dobi i umirovljenici – Dječji književni kutak; ciljna skupina: djeca i mladi – Radionica *content* marketinga; ciljna skupina: djeca i mladi, osobe starije životne dobi, umirovljenici, osobe s invaliditetom, hrvatski branitelji i opća populacija – Inkluzivne plesne radionice; ciljna skupina: hrvatski branitelji, liječeni alkoholičari, osobe starije životne dobi, osobe s invaliditetom – Umjetničke radionice za izradu suvenira; ciljna skupina: liječeni alkoholičari – Umjetničke likovne radionice s lokalnim umjetnikom; ciljna skupina: hrvatski branitelji, starije osobe i umirovljenici, djeca i mladi, osobe s invaliditetom, liječeni alkoholičari, opća populacija.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	-
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	4.659.592,08 eura
Iznos vlastitog financiranja	-
Ostali mogući izvori financiranja	-
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Općina Davor ima vlasništvo nad predmetnom česticom.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	– Pripremljena projektna dokumentacija - izrađen glavni projekt – Izrađena Studija izvedivosti s financijskom analizom – Izrađena Procjena otpornosti na klimatske promjene – Izrađena Procjena učinka na načelo ravnopravnosti spolova i nediskriminacije

Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	– Izrađen Glavni projekt, ZOP: 420/2023 – Ishođeno Rješenje o izmjeni i dopuni Građevinske dozvole, KLASA: P/I-361-03/24-01/000207, URBROJ: 178-03-01/7-25-0009, od 18.03.2025. godine.

Naziv projekta	**Memorijalno interpretacijski centar VRO BLJESAK (Rekonstrukcija interijera zgrade – suvenirnica, postav prema tematskim cjelinama)**
Doprinos strateškom cilju	Projekt pridonosi strateškom cilju unapređenja turističke infrastrukture.
Kratki opis predmeta projekta	Rekonstrukcija interijera zgrade - suvenirnica, postav prema tematskim cjelinama
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je očuvanje uspomene na sve poginule i stradale hrvatske branitelje te edukacija posjetitelja o VRO Bljesak.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt pridonosi zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom, povećanju broja atrakcija i produljenju boravka turista u destinaciji.
Nositelj provedbe projekta	
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Okučani
Planirani početak provedbe projekta	
Planirani završetak provedbe projekta	
Ključne točke ostvarenja projekta	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	1.500.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	
Ostali mogući izvori financiranja	
Imovinsko-pravni odnosi	U procesu rješavanja.
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ugovor o zakupu.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađena je snimka postojećeg stanja; Izvješće o pregledu konstrukcije zgrade.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađena dokumentacija za provedbu projektnog natječaja za izradu idejnog rješenja Memorijalno interpretacijski centar VRO Bljesak.

Naziv projekta	**Sportsko-rekreacijska zona „Alabarica“**
Doprinos strateškom cilju	Projekt pridonosi strateškom cilju unapređenja turističke infrastrukture.
Kratki opis predmeta projekta	Projektom je planirana izgradnja i uređenje sportsko-rekreacijske zone na ranije saniranom odlagalištu otpada. Sanacija odlagališta je bio veliki korak prema smanjenju štetnog utjecaja okoliša na ljude, a daljnjim korištenjem dobivenog brda i uvođenjem novog sadržaja sportsko-rekreacijske zone započinje regeneracija čitave zone. Zona će obuhvaćati *pumptrack* / sprave za dječje igralište / kafić / vidikovac /šetnice kroz drvorede / pješačku i biciklističku stazu /parking / platoe uz vodu kako bi se stvorila zona za rekreaciju, socijalizaciju i opuštanje mladih. Kao sastavni dio parkirališta planiraju se punionice za e-bicikle i e-automobile. Projekt je u skladu s Novim europskim Bauhausom, odnosno sadrži elemente održivosti, inkluzivnosti i estetike. Cilj je rekreacijskom zonom doprinijeti poboljšanju kvalitete života na području općine Donji

	Andrijevci te stvoriti više sadržaja za djecu i mlade kako bi slobodno vrijeme mogli provoditi u prirodi i na otvorenom.
Kratki opis svrhe projekta	Projektom se nastoji zaustaviti negativne demografske trendove ulaganjem u kvalitetu života stanovnika, s naglaskom na mlade. Sportsko-rekreacijskom zonom u Donjim Andrijevcima doprinijet će se bogatstvu sadržaja za slobodno vrijeme stanovništva, kao i turizmu jer će objekt biti otvoren za sve posjetitelje. Promovirat će manje zastupljene oblike sporta *pumptrack* stazom za vožnju biciklom/ rolama / romobilom / *skateboardom* i sl. Proširit će sportsku i turističku ponudu na rubni istočni dio UP Slavonski Brod. Alabarica će predstavljati važnu turističku točku istočne Slavonije te će biti dobar primjer kako se sanacijom divljeg odlagališta otpada i dodatnim ulaganjem može generirati dodana vrijednost, kako za mještane, tako i za ostale potencijalne posjetitelje. Svrha projekta je osnažiti turističku ponudu istočne Slavonije te doprinijeti kvaliteti života lokalnog stanovništva i posjetitelja izgradnjom moderne, ekološke i održive zone za aktivni odmor. Projekt će poslužiti kao primjer dobre prakse kako odlagalište otpada transformirati u turistički vrijednu lokaciju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Ekološka održivost – implementacija rješenja baziranih na prirodnim mogućnostima (odvodnja postojećim padovima terena i kanalima, sanitarije u obliku biopročišćivača, solarni paneli, biološka raznolikost), financijska održivost (kroz ugostiteljski objekt i najam prostora), inkluzivnost (sadržaji za sve generacije, pristupačnost osobama s invaliditetom).
Nositelj provedbe projekta	Općina Donji Andrijevci
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Donji Andrijevci
Planirani početak provedbe projekta	1. travanj 2026.
Planirani završetak provedbe projekta	30. lipanj 2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izgradnja pumptrack-a 2. Izgradnja i opremanje restorana s vidikovcem 3. Uređenje i opremanje ribnjaka postavljanjem platformi i zona za odmor 4. Izgradnja i opremanje dječjeg igrališta 5. Izgradnja parkirališta 6. Uređenje ribičke kuće
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Planira se fazna izgradnja – projekt je u fazi ideje te se rokovi ne mogu točno odrediti.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	2.000.000 eura
Iznos vlastitog financiranja	300.000 eura
Ostali mogući izvori financiranja	Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Nema
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Izrađen je idejni projekt.

10. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI

Implementacija Plana upravljanja destinacijom Brodsko-posavska županija zahtijeva suradnju svih ključnih dionika u razvoju turizma. To se ponajviše odnosi na sustav turističkih zajednica i jedinica lokalnih, odnosno, područnih samouprava, na uključivanje lokalnog stanovništva, suradnju s lokalnim poduzetnicima, udrugama i javnim ustanovama. Za razvoj dobre suradnje i koordinirano djelovanje važno je osigurati kvalitetnu komunikaciju i izvještavanje o provedbi plana.

Plan upravljanja destinacijom donosi se na predstavničkom tijelu regionalne samouprave, što je propisano Zakonom o turizmu i odgovarajućim pravilnicima. Nakon usvajanja, ovaj dokument je obvezujući i slijedi njegova implementacija što dodatno ukazuje na potrebu razvoja dobre suradnje među dionicima i koordinaciju aktivnosti.

Zadaća turističkih zajednica i jedinica lokalnih, odnosno, područnih (regionalnih) samouprava je informiranje o procesu implementacije što se može postići na različite načine, od javnih prezentacija, izvještavanja, informiranja kroz društvene mreže, lokalne novine i slično. Osiguravanje informiranosti pridonijet će i podizanju razine svijesti o razvoju turizma u destinaciji, projektima koji se provode i mogućnostima uključivanja dionika u turizam.

O provedbi plana upravljanja destinacijom potrebno je izvještavati predstavničko tijelo regionalne samouprave. Turističko vijeće dostavlja izvještaj o provedbi plana predstavničkom tijelu jedinice regionalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine. U slučaju da se okolnosti promijene i javi se potreba za nadopunom ili promjenom plana, Zakon i pripadajući pravilnici to predviđaju. Naime, budući da se plan donosi na razdoblje od četiri godine, postoje određene potencijalne opasnosti i prepreke, financijske, kadrovske, administrativne, tehničke ili neke druge prirode koje je važno akceptirati.

Za svaku godinu implementacije plana potrebno je izraditi izvještaj o njegovoj provedbi i treba sadržavati: kratak sažetak plana upravljanja, pregled napretka u protekloj godini (status provedbe aktivnosti) i pregled planiranih aktivnosti za sljedeću godinu. U slučaju nepredviđenih okolnosti plan treba prilagoditi/nadopuniti. Na kraju četverogodišnjeg razdoblja potrebno je izraditi detaljniji izvještaj za cjelokupno plansko razdoblje, i, među ostalim, dati preporuke za sljedeće plansko razdoblje.

Prilog 1. Istraživanje zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom

Za potrebe izrade ovog dokumenta provedeno je istraživanjima zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom na području Brodsko-posavske županije. Istraživanje je temeljeno na metodološkom okviru propisanom metodološkim smjernicama za istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života. Istraživanje je provedeno na uzorku od 353 ispunjena upitnika.

Osnovne sociodemografske karakteristike osoba koje su pristupile anketiranju prikazane su na slikama 1 i 2.

Slika 1. Osnovne sociodemografske karakteristike anketiranih osoba: (a) dob, (b) obrazovanje, (c) dobna skupina, (d) prihodi od turizma.

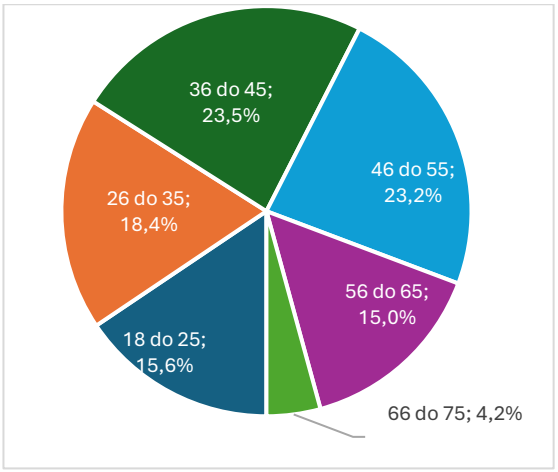

(a)

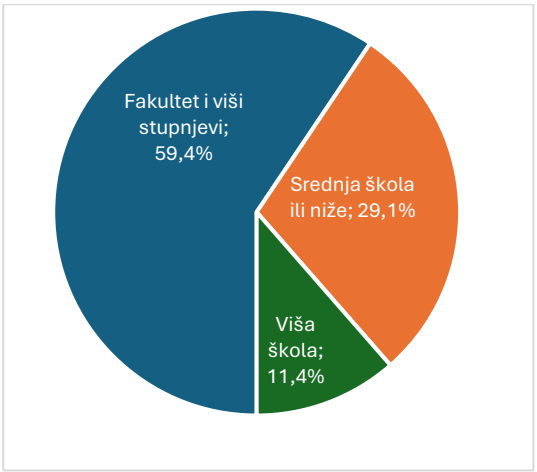

(b)

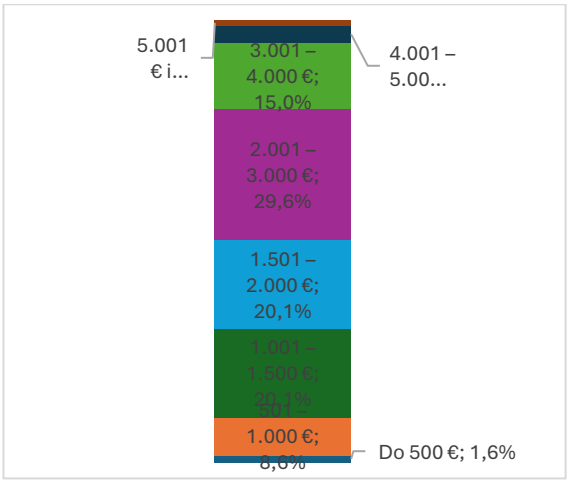

(c)

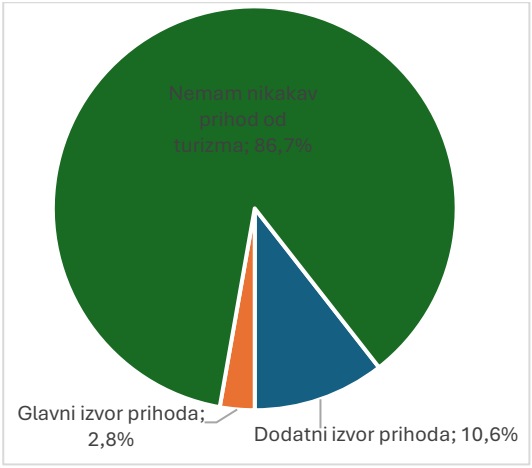

(d)

Kako se može vidjeti na slici 1., u uzorku je bilo najviše onih između 36 i 55 godina, fakultetski i više obrazovanih. Po prihodima, najviše je bilo ispitanika s primanjima kućanstva od 2 do 3 tisuće eura. Uz to, u istraživanju je sudjelovalo 86,7 % ispitanika koji nemaju nikakav prihod od turizma te 10,6 % onih kojima je turizam dodatni izvor prihoda.

Slika 2. Zadovoljstvo razvojem turizma u mjestu

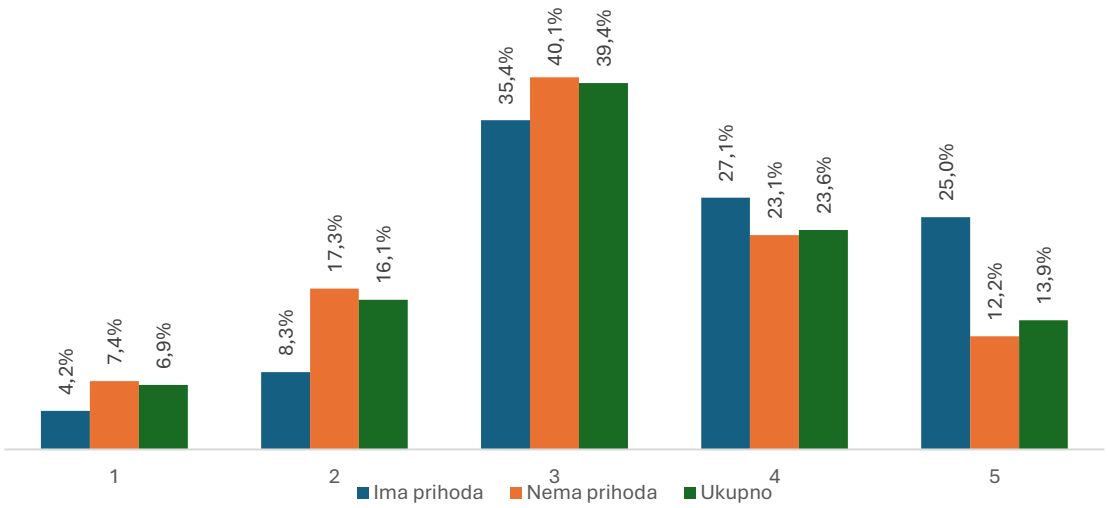

Napomena: od 1 (u potpunosti nezadovoljan/na) do 5 (u potpunosti zadovoljan/na)

Lokalno stanovništvo je zadovoljstvo razvojem turizma u mjestu ocijenilo prosječnom ocjenom 3,2. Nešto višu ocjenu (3,6) dali su oni koji imaju prihode od turizma.

Slika 3. Utjecaj turizma na svakodnevni život

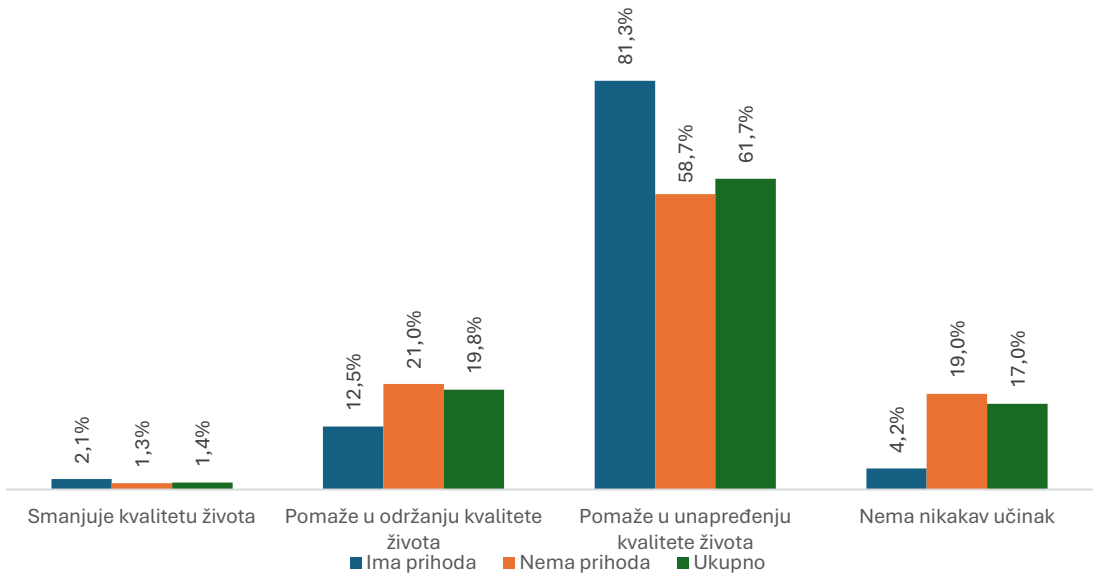

Vidljivo je da je najveći udio odgovora 'Pomaže u održavanju kvalitete života' i 'Pomaže u unapređenju kvalitete života'.

Slika 4. Zadovoljstvo životom u mjestu

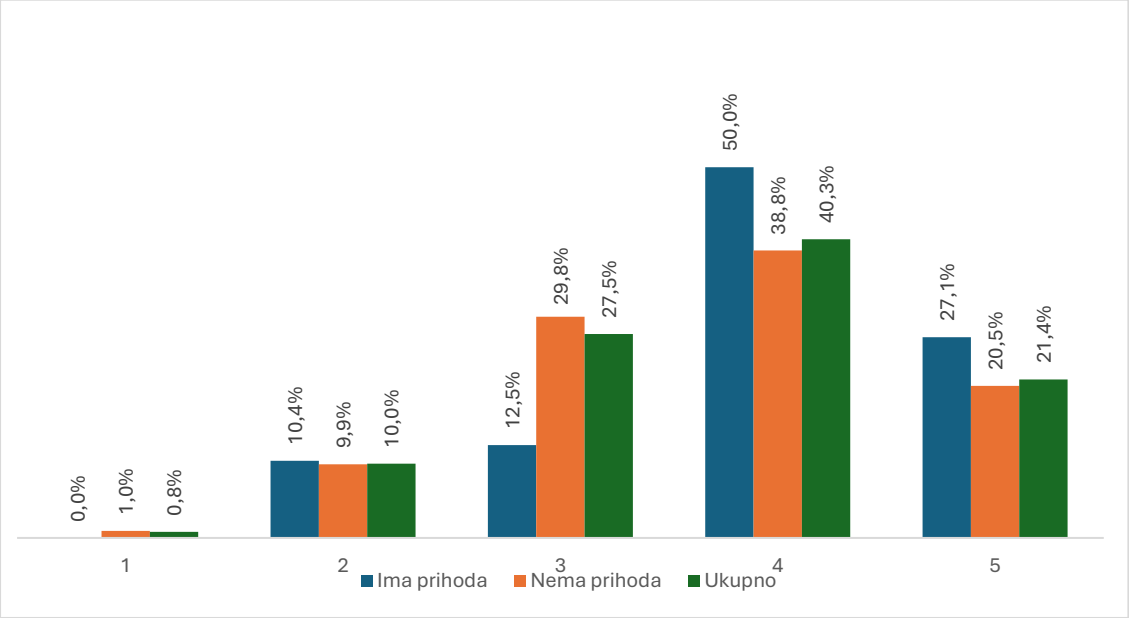

Napomena: od 1 (u potpunosti nezadovoljan/na) do 5 (u potpunosti zadovoljan/na)

Na slici se vidi da je najviše onih koji su zadovoljstvo ocijenili s 4 ili 5. Prosječna ocjena zadovoljstva životom u mjestu je 3,7, pri čemu su oni koji imaju prihode od turizma nešto zadovoljniji (3,9 prosječna ocjena).

Slika 5. Utjecaj turizma na duh/autentičnost mjesta

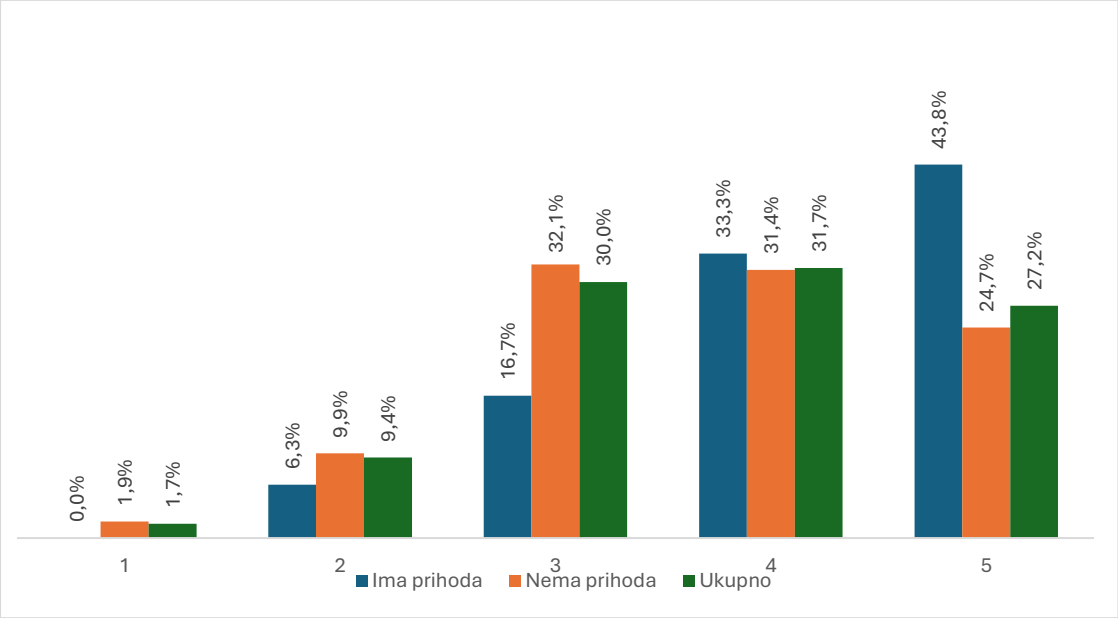

Napomena: od 1 (turizam ima izrazito negativan utjecaj) do 5 (turizam ima izrazito pozitivan utjecaj)

Utjecaj turizma na duh/autentičnost mjesta ocijenjen je prosječnom ocjenom 3,7. Oni koji imaju prihode od turizma ocijenili su taj utjecaj s prosječnom ocjenom 4,1, dok oni koji nemaju s 3,7. Udio ocjena 4 i 5 veći je kod onih koji imaju prihode o turizma.

Slika 6. Utjecaj turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture mjesta

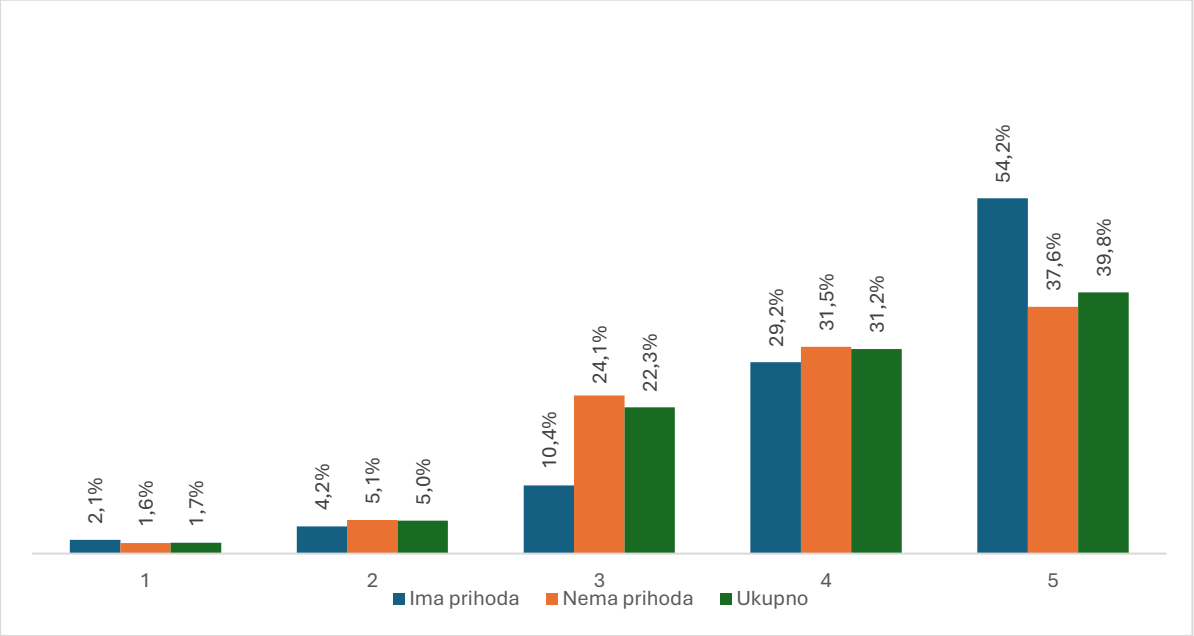

Napomena: od 1 (turizam ima izrazito negativan utjecaj) do 5 (turizam ima izrazito pozitivan utjecaj)

Utjecaj turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture mjesta ocjenjen je prosječnom ocjenom 4,0. Oni koji imaju prihode od turizma smatraju da turizam im nešto veći utjecaj (prosječna ocjena 4,3). Također, udio ocjena 4 i 5 je veći kod onih koji imaju prihode od turizma.

Prilog 2. Zaštićena područja i popis kulturnih dobara u Brodsko-posavskoj županiji